Academia de Ştiinţe a Moldovei

Ministerul Economiei al Republicii Moldova

Institutul de Economie, Finanţe şi Statistică

TENDINŢE în ECONOMIA MOLDOVEI

Nr. 9 (trim. I) 2013

ISSN 1857-3126

Chişinău

Supported by the European Union High Level Policy Advice Mission to the Republic of Moldova

ISSN 1857-3126

ECHIPA TEM:
Alexandru Stratan, Anatolii Rojco, Alexandru Fala, Tatiana Colesnicova, Victoria Clipa, Viorica Popa, Veronica Vragaleva, Alexandra Novac, Eugenia Lucaşenco, Corina Gribincea, Zinaida Toaca, Sergiu Gherboveţ

Această ediţie a fost pregătită cu suportul acordat de Proiectul EUHLPAM, finanţat de Uniunea Europeană şi implementat de PNUD Moldova.

Echipa *TEM* este recunoscătoare pentru cooperare instituţiilor publice din Republica Moldova: Ministerul Economiei, Ministerul Finanţelor, Banca Naţională a Moldovei, Biroul Naţional de Statistică.

Toate drepturile sunt rezervate. Nici o informaţie din această publicaţie nu poate fi retipărită sau reprodusă sub nici o formă fără permisiunea scrisă a IEFS.

Publicaţia "Tendinţe în Economia Moldovei" este o ediţie trimestrială produsă cu asistenţa Misiunii Uniunii Europene de Consiliere în Politici Publice pentru Republica Moldova. Conţinutul acestei publicaţii este responsabilitatea exclusivă a autorilor şi nu reflectă punctul de vedere al Uniunii Europene.

© Institutul de Economie, Finanţe şi Statistică al AŞM şi ME

Pentru informaţii adiţionale Vă rugăm să ne contactaţi:

Institutul de Economie, Finanţe şi Statistică
2064, RM, Chişinău, Str. Ion Creangă, 45
Tel: (+ 373 22) 50-11-00, Fax: (+ 373 22) 74-37-94
e-mail: iefs@iefs.md, web site: www.iefs.md

CUPRINS

Principalele evenimente politice, economice şi sociale din Republica Moldova 7

Rezumatul ediţiei 10

Capitolul I. PRODUCȚIA 16

Capitolul II. PREȚURI ȘI RATE DE SCHIMB 23

Capitolul III. FINANȚE 27

Capitolul IV. SECTORUL EXTERN 43

Capitolul V. MEDIUL DE AFACERI 53

Capitolul VI. SECTORUL SOCIAL 58

ANEXE STATISTICE 67

DATE GENERALE

Denumirea oficială	REPUBLICA MOLDOVA
Capitala	Chişinău
Preşedinte	Nicolae Timofti
Preşedintele Parlamentului	Igor Corman
Prim-ministru	Iurie Leancă
Parlamentul Republicii Moldova	101 deputaţi (Partidul Comuniştilor din Republica Moldova – 34, Partidul Liberal Democrat din Moldova – 31, Partidul Democrat din Moldova – 15, Partidul Liberal – 12, Deputaţi neafiliaţi – 9)
Obținerea independenței	27 august 1991
Suprafața	33,8 mii km^2
Unități administrative	32 raioane, 5 municipii (Chişinău, Bălţi, Bender, Comrat, Tiraspol), UTA Găgăuzia, Unităţile administrativ-teritoriale din stânga Nistrului
Populația stabilă	3559,5 mii locuitori
Principalele religii	ortodoxă (93,34%), protestantă (1,98%), creştină de rit vechi (0,15%), catolică (0,14%), etc.
Moneda națională	Leu moldovenesc (1 USD = 12,4568 MDL, 1 EUR = 15,6822 MDL)

ABREVIERI

ACECL	-	Acordul Central European al Comerţului Liber
ACR	-	Avantajul Comparativ Relevat
AGCS	-	Acordul General asupra Comerţului cu Servicii
AHPCC	-	Analiza hazardului şi punctul critic de control
AID	-	Asociaţia Internaţională pentru Dezvoltare
ALSAC	-	Acord de Liber Schimb Aprofundat şi Cuprinzător
ATP	-	Preferinţe Comerciale Autonome
BERD	-	Banca Europeană pentru Reconstrucţie şi Dezvoltare
BMA	-	Biroul Migraţie şi Azil
BNP	-	Bugetul Naţional Public
BNS	-	Biroul Naţional de Statistică
BPA	-	Bune practici agricole
BTC	-	Bariere Tehnice în Comerţ
CBN	-	Certificatele Băncii Naţionale
CE	-	Comisia Europeană
CNPF	-	Comisia Naţională a Pieţei Financiare
CNT	-	Capital Normativ Total
CPE	-	Coeficientul protecţiei efective
CSCI	-	Clasificatorul Standard de Comerţ Internaţional
CSI	-	Comunitatea Statelor Independente
CT	-	Contingent Tarifar
DPI	-	Drepturile Proprietăţii Intelectuale
DST	-	Drepturi Speciale de Tragere
EAD	-	Echivalent ad-valorem
FMI	-	Fondul Monetar Internaţional
IEFS	-	Institutul de Economie, Finanţe şi Statistică
IHH	-	Indicele Herfendahl-Hirschman
IMM	-	Întreprinderi Mici şi Mijlocii
IPC	-	Indicele Preţurilor de Consum
IPP	-	Indicele Preţului de Producţie
IPPI	-	Indicele Preţurilor Producţiei Industriale
ISD	-	Investiţii Străine Directe
MAIA	-	Ministerul Agriculturii şi Industriei Alimentare

MDL	-	Leu Moldovenesc
MF	-	Ministerul Finanţelor
MSF	-	Măsuri sanitare şi fitosanitare
BNM	-	Banca Naţională a Moldovei
NCMF	-	Naţiunea cea mai Favorizată
NEER	-	Rata Nominală Efectivă de Schimb
NPC	-	Coeficientul Protecţiei Nominale
ODIMM	-	Organizaţia pentru Dezvoltarea Întreprinderilor Mici şi Mijlocii
OIM	-	Organizaţia Internaţională a Migraţiei
OMC	-	Organizaţia Mondială a Comerţului
OMS	-	Organizaţie de Microfinanţare
ONU	-	Organizaţia Naţiunilor Unite
APC	-	Acordul de Parteneriat şi Cooperare
PIB	-	Produsul Intern Brut
RC	-	Rata de concentrare
REER	-	Rata Reală Efectivă de Schimb
SGP	-	Sistemul Generalizat de Preferinţe
TEM	-	Tendinţe în Economia Moldovei
TN	-	Transnistria
TVA	-	Taxa pe Valoare Adăugată
UE	-	Uniunea Europeană
USD	-	Dolar SUA
UTA	-	Unitate teritorial-administrativă
VAB	-	Valoare adăugată brută

PRINCIPALELE EVENIMENTE POLITICE, ECONOMICE ŞI SOCIALE DIN REPUBLICA MOLDOVA

Începutul anului 2013 a fost caracterizat de un şir de evenimente atît pe plan politic, cât şi economic şi social.

2 ianuarie

Şeful statului a promulgat legea privind vinieta la 2 ianuarie 2013. Din 1 ianuarie 2013, şoferii achită un preţ dublu pentru taxa de folosire a drumurilor şi vinietă. Proiectul de lege în acest sens a fost adoptat în ambele lecturi de către Parlament. Astfel, de la începutul lui 2013, taxa pentru vinietă constituie: pentru 7 zile – 4 EUR, pentru 15 zile – 8 EUR, 30 zile – 14 EUR, 90 zile – 30 EUR şi pentru 180 de zile – 50 EUR.

10 ianuarie

Republica Moldova a urcat nouă poziţii în clasamentul mondial al libertăţii economice, realizat de Heritage Foundation, poziţionându-se astfel pe locul 115. Scorul Republicii Moldova a crescut cu 1,1 puncte faţă de anul trecut, reflectând o îmbunătăţire considerabilă în gestionarea cheltuielilor publice şi o creştere modestă în libertatea comerţului. Totodată, Republica Moldova ocupă locul 39 din 43 de ţări europene, iar scorul său general rămâne sub media regională şi mondială.

10 ianuarie

Guvernul a dat aviz negativ proiectului de lege al Parlamentului care prevede majorarea salariului minim pe ţară de la 600 la 1000 MDL. Mărirea salariului minim ar necesita mijloace suplimentare din bugetul de stat, ceea ce nu este posibil la momentul actual. Conform calculelor, majorarea salariului minim până la valoarea de 1000 MDL ar necesita alocarea suplimentară a aproximativ 4 mlrd. MDL din bugetul de stat, echivalentul a 50% din fondul anual de retribuire a muncii pentru bugetari.

14 ianuarie

La 14 ianuarie 2013, preşedintele AŞM, acad. Gheorghe Duca a avut o întrevedere cu Excelenţa Sa Mátyás Szilágyi, Ambasador Extraordinar şi Plenipotenţiar al Ungariei în Republica Moldova. În cadrul discuţiilor a fost abordat subiectul ce vizează relaţiile bilaterale, în vederea extinderii şi aprofundării cooperării pe dimensiunea ştiinţifică şi educaţională. Preşedintele AŞM a adus la cunoştinţa Excelenţei Sale dinamica relaţiilor pe care AŞM o dezvoltă cu Academia din Ungaria, prin semnarea Acordului de cooperare ştiinţifică, în cadrul căruia are loc schimbul echivalent de cercetători. Preşedintele AŞM a precizat că Academia de Ştiinţe a Moldovei este interesată în dezvoltarea unor relaţii de colaborare de perspectivă cu Academia de Ştiinţe din Ungaria, care ar facilita participarea comunităţii ştiinţifice în diverse programe comune.

21-23 ianuarie

A avut loc a 5-a rundă de negocieri între RM-UE, la această etapă finalizându-se negocierile textelor juridice, convenindu-se asupra accesului serviciilor pe piaţă şi practic au fost găsite compromisurile pe taxele vamale la mărfurile industriale şi agricole. În urma semnării Acordului, peste 9000 de tipuri de produse vor putea circula fără aplicarea

taxelor vamale. Pentru alte 30 de grupuri de mărfuri s-au propus perioade de tranziţie, cu stabilirea anumitor cote tarifare şi reducerea graduală a acestora. Părţile au găsit compromis pe tot ce ţine de regulile fitosanitare şi veterinare. Astfel, produsele sensibile precum fructele, legumele, vinurile, ouăle şi produsele din carne vor putea fi exportate începând cu anul 2014. În cadrul întrevederilor, s-a discutat şi perspectiva participării în acest regim comercial, a agenţilor economici din raioanele de est ale Republicii Moldova. Semnarea şi implementarea Acordului de Liber Schimb va permite deschiderea produselor autohtone pe piaţa europeană, dar şi complementarea pieţii moldoveneşti cu produsele necesare.

30 ianuarie

În Zona Economică Liberă „Valkaneş" se preconizează o investiţie de 1 mil. USD. În decursul unei luni, în Zona Economică Liberă „Valkaneş" va fi înfiinţată o întreprindere mixtă moldo-chineză, care va construi în două luni o fabrică pentru producerea bandei adezive industriale, produs pe larg utilizat în întreaga lume la ambalarea produselor finite. La prima etapă volumul investiţiilor preconizate constitue 300 mii. USD. Această sumă este destinată pentru construcţia fabricii şi achiziţionarea primei linii de producere. Ulterior, volumul investiţiilor suplimentare ar putea depăşi 1 mil. USD, iar în următorul an capacităţile întreprinderii vor fi triplate. Banda adezivă industrială produsă la fabrica din Zona Economică Liberă „Valkaneş" va fi exportată pe piaţa Uniunii Europene şi CSI.

2 februarie

La 2 februarie 2013, Ambasadorul Extraordinar şi Plenipotenţiar al Republicii Polonia, Artur Michalski a efectuat o vizită de lucru la Academia de Ştiinţe a Moldovei. În cadrul vizitei, oficialul a avut o întrevedere cu preşedintele AŞM, acad. Gheorghe Duca. În cadrul întrevederii, preşedintele AŞM a reliefat aspecte ale integrării ştiinţei din Republica Moldova în cadrul Programelor internaţionale de cercetare ştiinţifică, subliniind faptul că Polonia este ţara cu o mai mare tradiţie şi experienţă în acest domeniu. Discuţiile s-au centrat pe suportul consultativ, schimbul de experienţă şi a unor echipe de experţi în probleme ce ţin de domeniul integrării active în Programul Cadru 7 şi pregătirea pentru acţiunile Programului „Orizont 2020", care va demara în 2014. Un alt subiect pus în discuţie a fost cel al valorificării comune a tezaurului documentar conservat în arhivele ambelor state şi susţinerea savanţilor din ambele ţări în vederea facilitării cercetărilor şi aplicării în comun la proiecte ştiinţifice internaţionale.

13 februarie

Partidul Liberal Democrat a denunţat Acordul Alianţei pentru Integrare Europeană, menţionând că acesta necesită a fi revizuit şi solicită începerea negocierilor unui nou Acord de guvernare.

15 februarie

Deputaţii comunişti, liberal-democraţi şi neafiliaţi au votat pentru lichidarea funcţiei de prim-vicepreşedinte al Parlamentului, deţinută de Vlad Plahotniuc. O decizie în acest sens a fost aprobată în două lecturi cu 73 de voturi PRO în cadrul şedinţei plenului Parlamentului.

5 martie

Guvernul Republicii Moldova, condus de premierul Vladimir Filat, a fost demis cu voturile majorităţii deputaţilor. Pentru moţiunea de cenzură au votat fracţiunile PD, PCRM şi deputaţii neafiliaţi, în total – 54 de legislatori. S-au exprimat împotriva moţiunii de cenzură deputaţii din PLDM şi PL, grupul de neafiliaţi condus de Vadim Mişin.

5-6 martie

A avut loc Forul Investiţional Internaţional „Invest in Moldova", în cadrul căruia au participat peste 40 de reprezentanţi ai companiilor străine din SUA, Grecia, Italia, Danemarca, Federaţia Rusă, Ucraina şi alte ţări. În cadrul Forului au avut loc panele de discuţii unde au fost prezentate proiectele investiţionale din Moldova, ofertele de privatizare şi parteneriat public-privat pentru străini, posibilităţile investiţionale în sectorul businessului agricol din Moldova, investiţiile în domeniul eficienţei energetice şi surselor de energie regenerabilă ş.a.

7 martie

Cabinetul de miniştri a aprobat proiectul de lege privind introducerea impozitului unic în Agricultură. Introducerea impozitului unic în agricultură are drept scop de a economisi timpul producătorilor, care nu vor mai fi nevoiţi să meargă în multiple instanţe. Mărimea medie a cotei constituie 3,1 MDL pentru 1 grad/hectar. În vederea stabilirii termenilor pentru plata impozitului agricol, sunt luate în consideraţie posibilităţile financiare şi capacităţile de plată ale producătorilor agricoli. Astfel, se propun următorii termeni şi cote de plată ale impozitului: 30 septembrie – 50% din suma anuală, 30 noiembrie – 50% din suma anuală. Prognozele încasărilor la bugetul de stat ca urmare a implementării impozitului agricol constituie 353,5 mil. MDL.

11-15 martie

La Bruxelles a avut loc ultima rundă de negocieri a Acordului de Asociere între Republica Moldova şi UE. În cadrul acesteia au fost reflectate inclusiv rezultatele negocierilor privind crearea Zonei de Comerţ Liber, Cuprinzător şi Aprofundat. În vederea definitivării juridico-lingvistice a textului Acordului de Asociere, inclusiv componenta DCFTA, discuţiile vor continua în cadrul videoconferinţelor, care vor avea loc pe parcursul următoarelor săptămâni.

28 martie

În cadrul şedinţei Parlamentului a fost adoptată decizia cu privire la majorarea pensiilor cu 8,25% pentru persoanele ce au pensii mai mici de 1300 MDL. Adaosul nu va depăşi 100 MDL. În acest an, toate pensiile vor fi indexate cu 6,75%, iar cele care după indexare nu vor depăşi suma de 1300 MDL vor fi majorate cu 8,25%. Deţinătorii de pensii integrale vor primi cu 90 de lei mai mult, iar cei pentru vârsta incompletă cu 50 MDL. Persoanele care beneficiază de pensie de invaliditate vor primi între 50 şi 90 MDL în plus, în dependenţă de gradul de dizabilitate.

REZUMATUL EDIȚIEI

Producţia

În pofida dificultăţilor din ultima perioadă, în primele trei luni ale anului curent, valoarea nominală a PIB a constituit 19673 mil. lei, marcînd o creştere – în termeni reali – cu 3,5% faţă de ianuarie-martie 2012.

Evoluţiile PIB-ului, în această perioadă au fost determinate de sporirea valorii adăugate în domeniul serviciilor, dar şi de revigorarea situaţiei în sectorul de bunuri, atît industria cît şi agricultura fiind în creştere cu 2,2% şi, respectiv 2,3% faţă de perioada similară a anului precedent. După un an agricol foarte prost în 2012, anul acesta pare a fi unul foarte bun, promiţînd să dea un nou impuls economiei.

Marcînd o creşetere de 2,8% f.p.s.a.p., per ansamblu, dinamica sectorului serviciilor nu a evoluat semnificativ în această perioadă comparativ cu trimestrul similar din anul precedent. Imboldul cel mai mare a fost generat de construcţii şi comerţul cu amănuntul şi ridicata, care au fost în creşetere cu 10,5% şi corespunzător, 3,5% f.p.s.a.p. Totodată se atestă o contractare uşoară a ritmului de creştere a serviciilor de comerţ cu 1,1 p.p., comparativ cu nivelul marcat în primele trei luni ale anului 2012. Deşi, lent, au început să-şi revină serviciile de transport, creşterea fiind determinată de revitalizarea treptată a exportului de bunuri. În ianuarie-martie, exportul serviciilor de transport a înregistrat un avans de 15%.

Tendinţe de decelerare a valorii adăugate au fost marcate în sectorul de administrare publică, învăţămînt şi sănătate condiţionate, inclusiv de reducerea consumului final al administraţiei publice cu 1,5%.

Din punct de vedere al utilizării produsului intern brut în ianuarie-martie 2013 majoritatea componentelor au cunoscut creşteri. Consumul final a fost în creştere cu 2,6% în raport cu perioada respectivă a anului precedent, fiind, preponderent, condiţionat de majorarea cu 3,7% a consumului final al gospodăriilor populaţiei. Revigorarea greoaie a consumului intern, a menţinut importurile de bunuri şi servicii într-un ritm relativ moderat, în acelaşi timp exporturile au marcat evoluţii relativ bune, contribuind la o consolidare uşoară a exportului net.

In ianuarie-martie 2013 întreprinderile şi organizaţiile de toate tipurile de activităţi economice au realizat investiţii în active materiale în valoare de 1907,1 mil. lei (în preţuri curente). Analiza structurii investiţionale pe forme de proprietate a arătat că intensificarea activităţii investiţionale s-a produs, în fond, din contul sectorului privat al economiei naţionale.

Per ansamblu, se atestă un episod de revenire a agriculturii după un an agricol mai dificil. Avem o creştere bună la exporturi, dar această creştere este statistică. Originea ei nu este prielnică unei dezvoltări durabile.

Preţuri şi rate de schimb

În primele cinci luni ale anului 2013 indicele preţurilor de consum a crescut cu 4,7%, comparativ cu perioada similară a anului trecut. În aceeaşi perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 6,8%, produse nealimentare – 3%, servicii – 3%. În trimestrul I al anului 2013, nivelul inflaţiei a avut o dinamică uşor ascendentă – ritmul de creştere a preţurilor, comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent a fost de 4,4%, fiind mai mare faţă de octombrie-decembrie 2012, când acest indicator a fost de 3,9%. Tendinţa de ascensiune a preţurilor continuă şi în trimestrul II al anului 2013. Principala cauză, care a determinat mica majorare a inflaţiei, a fost creşterea preţurilor produselor agro-alimentare.

În primele cinci luni ale anului 2013 indicele preţurilor producţiei industriale s-a majorat cu 3%, comparativ cu perioada similară a anului trecut. În trimestrul I 2013 preţurile în construcţii s-au majorat cu 10,6%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Din trimestrul IV 2011 evoluţia ritmurilor de creştere a preţurilor în construcţie s-a stabilizat şi variază într-un coridor cuprins între 9,3-11,3%. În primul trimestru al anului 2013, preţurile produselor agricole au crescut comparativ cu perioada similară a anului trecut cu 10,4%, ceea ce reprezintă o reducere semnificativă a ritmului de creştere a preţurilor comparativ cu evoluţiile înregistrate în ultimile două trimestre ale anului 2012.

În primele cinci luni ale anului 2013 cursul monedei naţionale faţă de valutele de referinţă: USD şi EURO a înregistrat evoluţii stabile. Cursul mediu al leului moldovenesc faţă de dolarul SUA a fost de 12,25 MDL/USD, iar faţă de moneda unică europeană de 16,08 MDL/EUR. Comparativ cu perioada similară a anului 2012 în lunile ianuarie-mai 2013 leul moldovenesc s-a depreciat atât faţă de dolarul SUA, cu 3,5%, cât şi faţă de Euro, cu 4%.

Finanţe publice

În primul trimestru al anului 2012 la BPN au fost acumulate venituri în sumă totală de 7521,8 mil. MDL, cu 939,1 mil. MDL sau cu 14,3% mai mult decât în perioada similară a anului 2012. Merită a fi menţionat că ritmul de creştere a încasărilor în primul trimestru al anului 2012 faţă de perioada similară a anului 2011 a fost de 7,5%.

Examinând structura veniturilor BPN în primul trimestru al anului 2013 se observă că partea dominantă continuă să fie formată din venituri fiscale (89%), ponderea în cauză majorându-se cu 962,3 mil. MDL sau 16,1% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Atragem atenţia că veniturile la compartimentul „Venituri din mijloacele speciale ale instituţiilor publice" au înregistrat o diminuare considerabilă în perioada examinată comparativ cu perioada similară a anului precedent, valoarea indicatorului dat constituind 51,9% (-186,8 mil. MDL) din valoarea realizată în primul trimestru al anului 2012.

În primul trimestru al anului 2013 din buget au fost efectuate cheltuieli în sumă totală de 7598,5 mil. MDL, cu 235,0 mil. MDL sau cu 3,2% mai mult decât în perioada similară a anului 2012.

Făcând o analiză a structurii cheltuielilor din BPN în primul trimestru al anului 2013 se observă că partea predominantă continuă să cuprindă cheltuielile de ordin social (73,6%), ponderea acestora rămânând constantă comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Executarea bugetului public naţional în primul trimestru al anului 2013 a rezultat cu un deficit în mărime de 76,7 mil. MDL, ceea ce constituie doar 9,8% din valoarea deficitului înregistrată în aceeaşi perioadă a anului 2012.

La situaţia de la 31 martie 2013, soldul datoriei de stat a constituit 21 163,71 mil. MDL, majorându-se cu 1 684,71 mil. MDL comparativ cu acelaşi moment al anului 2012. Raportată la PIB, datoria de stat a arătat o descreştere de 0,2 puncte procentuale, comparativ cu acelaşi moment al anului 2012.

În primul trimestru al anului 2013, veniturile bugetului Transnistriei a constituit 469,3 mil. MDL, ceea ce reprezintă 6,2% din total venituri realizate pe teritoriul controlat al Republicii Moldova. Cheltuielile bugetului Transnistriei au reprezentat 584,4 mil. MDL sau 7,7% din total cheltuieli realizate pe teritoriul controlat al Republicii Moldova, ceea ce constituie 72,1% de la planul de cheltuieli fixat. Comparativ cu perioada similară a anului precedent, cheltuielile au crescut cu 4,9%.

Sectorul bancar

În I trimestru 2013, evoluţia sistemului bancar al Republica Moldova a consemnat performanţe pozitive a marii majorităţi a indicatorilor. Primele cinci luni ale anului 2013, s-au dovedit a fi pline de evenimente, în special în ceea ce priveşte situaţia unei din cele mai importante bănci din

Republica Moldova „Moldova Agroindbank", preluarea unor importante pachete de acţiuni ale instituţiei financiare.

În luna martie 2013, suma creditelor neperformante (substandart, compromise şi dubioase) în valoare absolută a constituit 4562,2 mil. MDL, iar ponderea în totalul de credite a constituit 13% diminuîndu-se cu 1,5 p.p., faţă de data 31.12.2012. *Soldul creditelor* în economie a constituit 36190,76 mil. MDL în I trimestru 2013 şi s-a majorat cu 235,15 mil. MDL sau cu 0,7% faţă de ianuarie 2013. Tendinţele de majorare s-au datorat creşterii soldului creditelor acordate în monedă naţională cu 0,3% şi respectiv, a soldulului creditelor în valută străină cu 1,2%.

Soldul depozitelor în sistemul bancar a constituit 36812,1 mil. MDL, în I trimestru 2013, majorându-se cu 1,5%, faţă de finele anului 2012, ca rezultat al creşterii soldului depozitelor în monedă naţională cu 1,5%, reprezentând o pondere de 59,73% şi a depozitelor în valută străină care au crescut cu 1,5%, înregistrînd 40,27% din totalul de depozite.

În I trimestru 2013, profitul băncilor pe întregul sistem a constituit 96,2 mil. MDL, iar însumat, a constituit suma de 282,4 mil. MDL, mai puţin cu 84,9 mil. MDL faţă de perioada similară a anului 2012.

Politica monetară

La începutul anului 2013 evoluţia indicatorilor monetari s-a înscris într-o tendinţă ascendentă. În acelaşi timp, consolidarea tendinţelor dezinflaţioniste a determinat reducerea ratelor dobânzilor asociate instrumentelor de politică monetară, care s-a produs la sfârşitul lunii aprilie 2013. Pe de altă parte, rata rezervelor obligatorii, a rămas neschimbată şi a constituit un nivel de 14%.

Sectorul extern

Incertitudinea care încă mai bîntuie mediul de afaceri, în special în ţările dezvoltate, continuă să dea semnalele sale în cadrul economiei naţionale, deşi anul 2013 a început cu o recuperare vizibilă în sectorul extern.

Datele disponibile pentru primul trimestru, indică asupra unei crşteri a investiţiilor efectuate în active materiale pe termen lung din sursele investitorilor străini, precum şi a transferurilor băneşti efectuate de către persoanele fizice din străinătate prin intermediul sistemului bancar.

Fluxurile comerciale cu bunuri, în special exporturile au cunoscut o revigorare treptată. După temperarea ritmurilor de creştere în anul 2012, care au ajuns să înregistreze progresiv valori negative spre finele anului, în T I exporturile au marcat un salt de 15,4%. Pe fonul evoluţiei mai lente a importurilor, acestea au influenţat reducerea soludului negativ al balanţei comerciale cu 5,4% şi sporirea gradului de acoperire al importurilor prin exporturi pînă la 46,9% – cel mai înalt nivel înregistrat, începînd cu anul 2006.

Dinamica înaltă de creştere a exporturilor din primul trimestru a fost potenţată, preponderent, de sporirea volumului livrărilor de produse agroalimentare şi combustibili, în timp ce exporturile de produse manufacturate, în ansamblu, au crescut mai lent. Reducerea livrărilor acestor produse a avut loc atît pe piaţa UE cît şi CSI, în special Federaţia Rusă, care sunt şi principalele destinaţii de export; iar tendinţa poate fi explicată de situaţia economică încă vulnerabilă a pieţelor vestice şi mărirea valorii unitare pentru unele produse manufacturate, care fac obiectul de reexport în est.

În primul trimestru al anului curent, importurile au continuat să crească foarte lent, susţinute, cu precădere, de achiziţiile de produse agroalimentare din străinătate, şi unele produse manufacturate cum ar fi cele farmaceutice. Temperarea creşterii importurilor din anul precedent, care a continuat şi în anul curent poate fi explicată prin cîţiva factori: redresarea lentă a cererii

interne şi a celei externe, care au influenţat atît volumul cît şi valoarea unitară a mărfurilor achiziţionate din exterior.

Mediul de afaceri

Numărul întreprinderilor înregistrate de Camera Înregistrării de Stat a crescut în trimestrul I 2013 comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent, indicele constituind 102,3%. Numărul întreprinderilor înregistrate în trimestrul I, 2013 s-a majorat cu 9,6% faţă de trimestrul IV 2012. Astfel, potrivit datelor Camerei Înregistrării de Stat, în Registrul de stat au fost trecute în această perioadă 1797 de întreprinderi noi.

Numărul întreprinderilor radiate în trimestrul I 2013 a constituit 700 de unităţi sau cu 7,4% mai puţin decât în aceeaşi perioadă a anului precedent.

Potrivit datelor Biroului Naţional de Statistică în trimestrul I 2013 s-a înregistrat o scădere cu -2,8% (în preţuri comparabile) a venitului din vânzări la întreprinderile cu genul principal de activitate comerţul cu amănuntul faţă de perioada similară a anului 2012.

Cifra de afaceri la întreprinderile cu genul principal de activitate comerţul cu ridicata (în preţuri curente) a înregistrat o creştere cu 11,3% în perioada ianuarie-martie 2013, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

În trimestrul I 2013, indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piaţă prestate populaţiei s-a majorat cu 6,8% (în preţuri comparabile) faţă de trimestrul I 2012.

Cât priveşte indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piaţă prestate în special întreprinderilor, în ianuarie-martie 2013 s-a înregistrat o majorare cu 4,9% (în preţuri curente) faţă de perioada similară a anului 2012.

Sectorul social

Situaţia demografică. În ianuarie-martie 2013, numărul *născuţilor-vii* total pe ţară a constituit 8976 pers., fiind în scădere cu 3,0% comparativ cu aceeaşi perioadă a anului trecut. Rata natalităţii a constituit 10,2 născuţi-vii la 1000 locuitori. Numărul celor *decedaţi* a constituit 10859 pers. Mortalitatea generală a înregistrat o scădere de 1,9% comparativ cu anul trecut. Rata mortalităţii a constituit 12,4 decedaţi la 1000 locuitori. Scăderea naturală a constituit 1883 pers. sau a fost de 2,2 pers. la 1000 locuitori, faţă de 2,0 în T.I 2012. *Numărul copiilor decedaţi în vârstă sub 1 an* în această perioadă s-a micşorat cu 8,3% rata mortalităţii infantile, constituind 9,8 decedaţi în vârstă sub un an la 1000 născuţi-vii. Numărul *căsătoriilor* total pe republică a constituit 3900, fiind în creştere cu 11,5% faţă de perioada similară a anului precedent. Rata nupţialităţii a constituit 4,4 căsătorii la 1000 locuitori. Numărul *divorţurilor* total pe ţară constituie 2919, fiind în creştere de 2,9% faţă de perioada similară a anului trecut. Rata divorţialităţii a alcătuit 3,3 divorţuri la 1000 locuitori.

Migrarea populaţiei. În ianuarie-martie 2013 permis de şedere (permanentă şi temporară) au primit 516 cetăţeni străini şi 117 repatriaţi. În structura imigranţilor după scopul sosirii au dominat cei imigraţi de familii – 47,6%, la muncă – 28,5%, cetăţeni imigraţi la studii – 10,0%, din alte cauze – 13,9%.

Piaţa forţei de muncă. În T.I 2013 *populaţia economic activă* a Republicii Moldova a constituit 1121,0 mii pers., fiind în creştere cu 1,6% faţă de T.I 2012. Structura populaţiei active s-a modificat după cum urmează: ponderea populaţiei ocupate s-a micşorat de la 92,8% la 91,9%, iar ponderea şomerilor a crescut de la 7,2% la 8,1%. *Rata de activitate a populaţiei de 15 ani şi peste* a constituit 37,5%, fiind în creştere nesemnificativă faţă de nivelul înregistrat în T.I al anului precedent (37,0%). *Populaţia ocupată* a constituit 1030,2 mii pers., crescând cu 0,6% faţă de T.I

2012. *Rata de ocupare a populaţiei de 15 ani şi peste* a fost de 34,5%, înregistrând o creştere de 0,2 p.p. în comparaţie cu T.I 2012. În distribuţia după *activităţile din economia naţională* se constată că în *sectorul agricol* au activat 204,5 mii pers. (19,9% din totalul persoanelor ocupate). Faţă de T.I 2012 numărul populaţiei ocupate în agricultură a scăzut cu 2,9 mii, sau cu 1,4%. *Numărul şomerilor*, estimat conform metodologiei BIM a fost de 90,8 mii pers., fiind cu 11,0 mii mai mare faţă de T.I 2012. Şomajul a afectat într-o proporţie mai mare bărbaţii – 63,4% din total numărul de şomeri, la fel şi persoanele din mediul urban – 52,5%. *Rata şomajului* la nivel de ţară a înregistrat valoarea de 8,1%, fiind mai mare faţă de T.I a. 2012 (7,2%). *Populaţia inactivă* de 15 ani şi peste a reprezentat 62,5% din totalul populaţiei de aceeaşi categorie de vârstă, fiind mai mică decât nivelul trimestrului respectiv al anului 2012 cu 0,5 p.p, sau cu 12,8 mii pers.

Veniturile disponibile ale populaţiei. În T.I 2013 *veniturile disponibile* ale populaţiei au constituit în medie pe o persoană pe lună 1559,8 MDL, fiind în creştere cu 8,5% faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele preţurilor de consum) veniturile populaţiei au înregistrat o creştere de 3,9%.

Cheltuielile de consum ale populaţiei. *Cheltuielile medii lunare de consum* ale populaţiei în T.I 2013 au constituit în medie pentru o persoană 1656,1 MDL, fiind în creştere faţă de aceeaşi perioada a anului precedent cu 9,6%. În termeni reali (cu ajustarea la indicele preţurilor de consum) populaţia a cheltuit în medie cu 5,0% mai mult comparativ cu T.I 2012.

Remunerarea muncii. În luna *ianuarie* 2013 câştigul salarial mediu nominal brut a fost de 3413,8 MDL, înregistrând o creştere cu 8,8% faţă de luna ianuarie 2012. În sfera bugetară câştigul salarial mediu a constituit în luna ianuarie curent 2997,8 MDL. În sectorul economic (real) câştigul salarial a înregistrat 3590,9 MDL. În luna *februarie* 2013, câştigul salarial mediu nominal brut a fost de 3380,1 MDL, înregistrând o creştere cu 6,8% faţă de luna februarie 2012. În sfera bugetară câştigul salarial mediu a constituit în luna februarie curent 3097,5 MDL. În sectorul economic (real) câştigul salarial a înregistrat 3498,2 MDL. În luna *martie* 2013, câştigul salarial mediu nominal brut a fost de 3638,7 MDL, înregistrând o creştere cu 11,2% faţă de luna martie 2012. În sfera bugetară câştigul salarial mediu a constituit în luna martie curent 3256,9 MDL. În sectorul economic (real) câştigul salarial a înregistrat 3793,4 MDL.

Minimul de existenţă. *Mărimea medie lunară a minimului de existenţă* în anul 2012 a constituit 1507,5 MDL pentru o persoană, fiind astfel în creştere faţă de anul 2011 cu 0,3%. Menţinerea minimului de existenţă practic la nivelul anului precedent este determinată preponderent de reducerea preţurilor la unele produse din coşul alimentar. Astfel, Indicele preţurilor de consum pentru cartofi a constituit – 54,4%, varză – 84,5%, orez – 98,9%. Totodată, s-a redus şi ponderea cheltuielilor pentru mărfurile nealimentare şi achitarea serviciilor în structura cheltuielilor de consum ale populaţiei.

Protecţia socială a populaţiei. Numărul pensionarilor aflaţi la evidenţa organelor de protecţie socială la 1 aprilie 2013 a constituit 649,3 mii pers. sau cu 8,9 mii pers. mai mult comparativ cu 1 aprilie 2012. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2013 a constituit 958,6 MDL (până la indexare), fiind în creştere cu 9,7% faţă de 1 aprilie 2012.

Ocrotirea sănătăţii. Morbiditatea populaţiei de unele boli infecţioase în ianuarie-martie 2013 se caracterizează prin majorarea cazurilor de îmbolnăviri prin infecţii acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple – 119,9 mii cazuri faţă de 68,3 mii cazuri în ianuarie-martie 2012. Totodată, au fost înregistrate mai multe cazuri de morbiditate prin gripă – 2,3 mii cazuri faţă de 0,1 mii cazuri în ianuarie-martie 2012, dizenterie bacteriană – 76 cazuri faţă de 40 cazuri în ianuarie-martie 2012, dar mai puţine cazuri de hepatite, infecţii intestinale acute, varicelă, parotidită epidemică etc.

Infracţiuni. În ianuarie-martie 2013 s-au înregistrat 8,3 mii infracţiuni sau cu 5,9% mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent. În medie la 10 mii locuitori revin 23 infracţiuni

înregistrate în această perioadă. Cel mai mare nivel de infracţionalitate a fost înregistrat în municipiile Chişinău şi Bălţi, respectiv 39 infracţiuni la 10 mii locuitori şi 30 infracţiuni la 10 mii locuitori. În ianuarie-martie 2013 au fost înregistrate cu 65,1% mai multe infracţiuni contra familiei şi minorilor, inclusiv a cazurilor de violenţă în familie – 85,2%. Totodată, au fost înregistrate mai multe infracţiuni din categoria celor contra securităţii şi a ordinii publice – 21,6%, contra patrimoniului – 16,1%, privind viaţa sexuală – 9,2%. Predominante în structura infracţiunilor rămân a fi furturile, cu o pondere de circa 43% din total infracţiuni. În perioada respectivă au fost înregistrate mai puţine infracţiuni contra sănătăţii publice şi convieţuirii sociale, economice, şi a celor contra vieţii şi sănătăţii persoanei.

Capitolul I

PRODUCȚIA

În ianuarie-martie 2013 produsul intern brut a constituit 19673 mil. MDL, avansând în termeni reali cu 3,5% faţă de perioada similară a anului 2012.

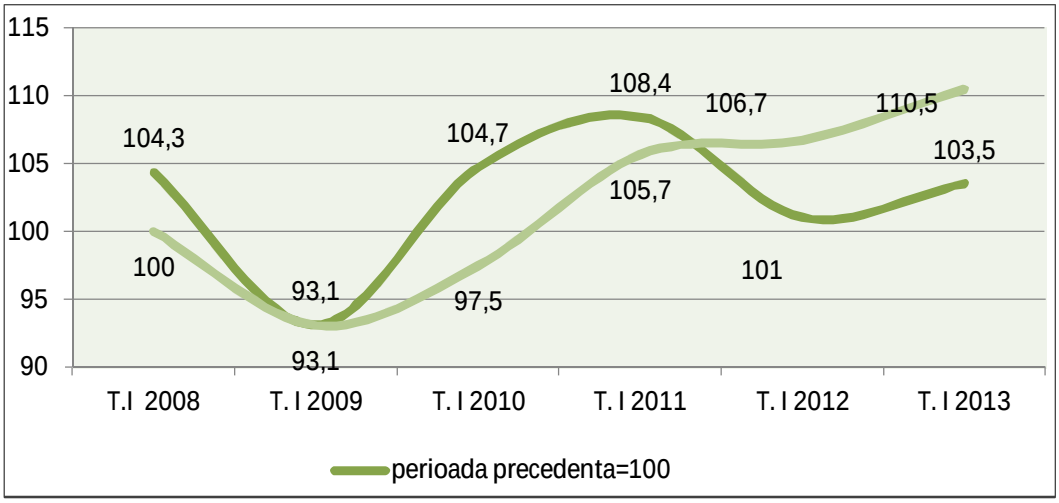


Figura 1.1. Evoluţia PIB în primul trimestru 2008-2012,%

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Produsul intern brut pe categorii de resurse

În primul trimestru al anului 2013, valoarea adăugată brută produsă în sectorul de bunuri s-a majorat cu 2,2% în raport cu perioada similară a anului trecut, influențând pozitiv evoluția produsului intern brut. Valoarea adăugată brută în agricultură, economia vânatului, silvicultură, pescuit şi piscicultură a depăşit nivelul perioadei respective a anului precedent cu 2,3%, iar în industrie cu 2,2%. Ponderea sectorului de bunuri la formarea produsului intern brut a constituit, în perioada de referinţă – 19,2%.

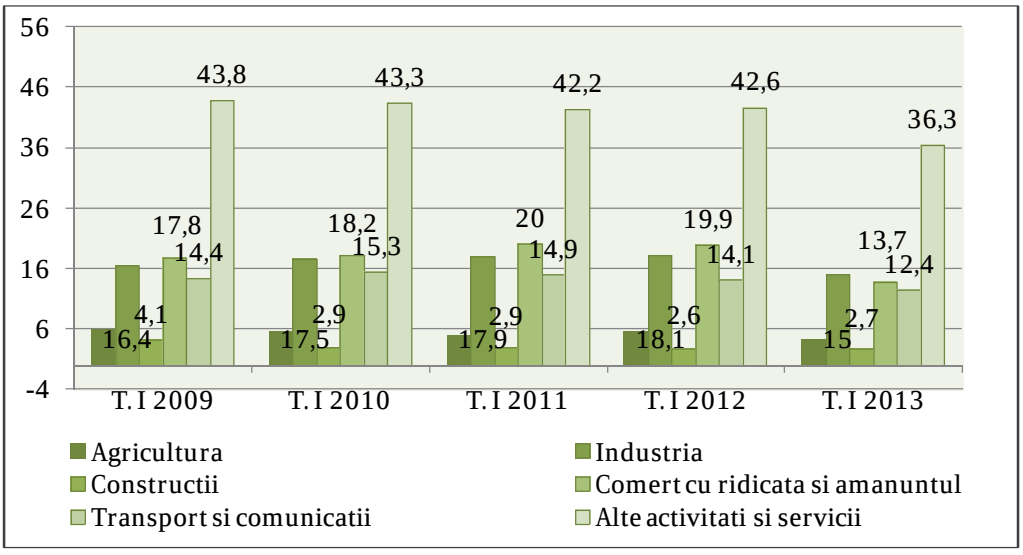


Figura 1.2. Structura bunurilor şi serviciilor în total VAB,%

Sursa: Conform datelor Biroului Național de Statistică.

Valoarea adăugată brută creată în sectorul de servicii s-a majorat comparativ cu perioada analogică a anului precedent cu 2,8%, contribuind la sporirea produsului intern brut cu 1,9%. Cea mai mare creştere în această perioadă a fost înregistrată în construcţii, (+10,5%), comerţul cu ridicata şi cu amănuntul (+3,5%), alte activităţi de servicii (+2,3%) şi în transporturi şi comunicaţii (+1,8%). Tendinţe de decelerare a valorii adăugate au fost marcate în sectorul de administrare publică, învăţământ şi sănătate condiţionate, inclusiv de reducerea consumului final al administraţiei publice cu 1,5%. Ponderea sectorului de servicii la formarea produsului intern brut a constituit, în perioada de referinţă, 65,1%.

După o descreştere cu 2,2% în perioada ianuarie-martie a anului precedent, în trimestrul I al acestui an volumul impozitelor pe produse colectat la Bugetul Public Naţional a sporit cu 5,3%, în raport cu perioada similară a anului anterior, constituind 18,0% din valoarea PIB.

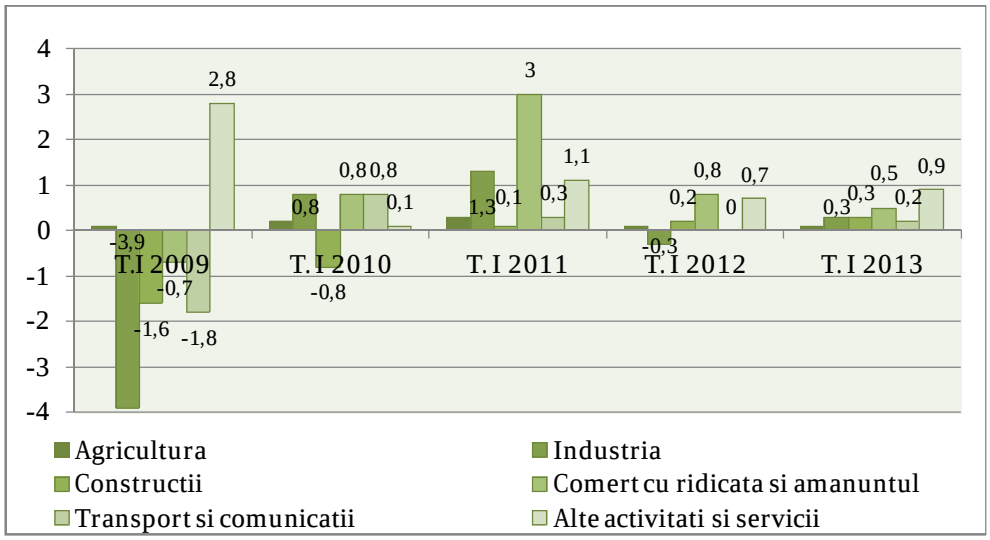


Figura 1.3. Gradul de influenţă a categoriilor de resurse la creşterea PIB,%
Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Produsul intern brut pe categorii de utilizări

Din punct de vedere al utilizării produsului intern brut în ianuarie-martie 2013 majoritatea componentelor au fost în creştere. Consumul final a fost de 2,6% în raport cu perioada respectivă a anului precedent, influenţând pozitiv (+ 3,2%) sporul produsului intern brut. Creşterea s-a datorat de majorării cu 3,7% a consumului final al gospodăriilor populaţiei. Formarea brută de capital fix a depăşit cu 6,6% realizările perioadei respective a anului precedent, contribuind în perioada de referinţă cu 21,4% la formarea produsului intern brut. Exportul şi importul de bunuri şi servicii s-au majorat respectiv cu 9,4% şi 4,0% faţă de perioada respectivă a anului precedent.

Tabelul 1.1. Ritmul de creştere a componentelor PIB,%

Componentele PIB	Trimestrul I 2010	Trimestrul I 2011	Trimestrul I 2012	Trimestrul I 2013
A	*1*	*2*	*3*	*4*
Consumul final, total	1,5	9,7	1,9	2,6
Consumul final al gospodăriilor populaţiei	2,5	11,9	2,7	3,7
Consumul final al administraţiei publice şi celei private	-2,1	0,9	-1,6	-1,5
Formarea brută de capital	17,4	32,5	1,4	-2,0

Tabelul 1.1. – continuare

A	*1*	*2*	*3*	*4*
Formarea brută de capital fix	-20,3	24,9	1,0	6,6
Variaţia stocurilor		77,8	5,3	-149,5
Exportul de bunuri şi servicii	4,7	31,5	8,2	9,4
Importul de bunuri şi servicii	1,3	25,9	6,1	4,0

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Nu este vorba despre o creştere durabilă, ci de un episod de revenire a agriculturii după un an agricol mai dificil. Avem o creştere record la exporturi, dar aceasta este statistică. Cauza creşterii nu este prea favorabilă unei dezvoltări durabile, aceasta datorându-se exportului de piei, copite, carne – rămase după sacrificarea animalelor şi distrugerea sectorului zootehnic. Rezultatele bune sunt de moment, dar excluderea zootehniei din circuitul agricol va avea urmări nefaste.

Investiţii în active materiale pe termen lung

In ianuarie-martie 2013 investiţiile realizate de către întreprinderile şi organizaţiile de toate tipurile de activităţi economice au constituit în termeni nominali 1907,1 mil. lei. Investiţiile efectuate în lucrări de construcţii-montaj au cifrat 784,4 mil. lei, iar în maşini şi mijloace de transport 1058,2 mil. lei, fiind în creştere cu 9,4%, şi corespunzător 4,7% faţă de valoarea înregistrată în ianuarie-martie 2012. Creşterea mai accelerată a investiţiilor efectuate în lucrări de construcţie-montaj, a determinat şi o modificare uşoară a poziţiei acestora în structura investiţiilor efectuate în mijloace fixe în această perioadă comparativ faţă de trimestrul similar în anul precedent, sporind de la 37,9% la 41,1%, în timp ce cele realizate pentru achiziţionarea de utilaje şi maşini şi utilaje de transport s-au redus de la 57,9% la 55,5%. Cota-parte a altor cheltuieli a scăzut cu 0,8 puncte procentuale, faţă de perioada respectivă a anului 2012, de la 4,2% la 3,6%.

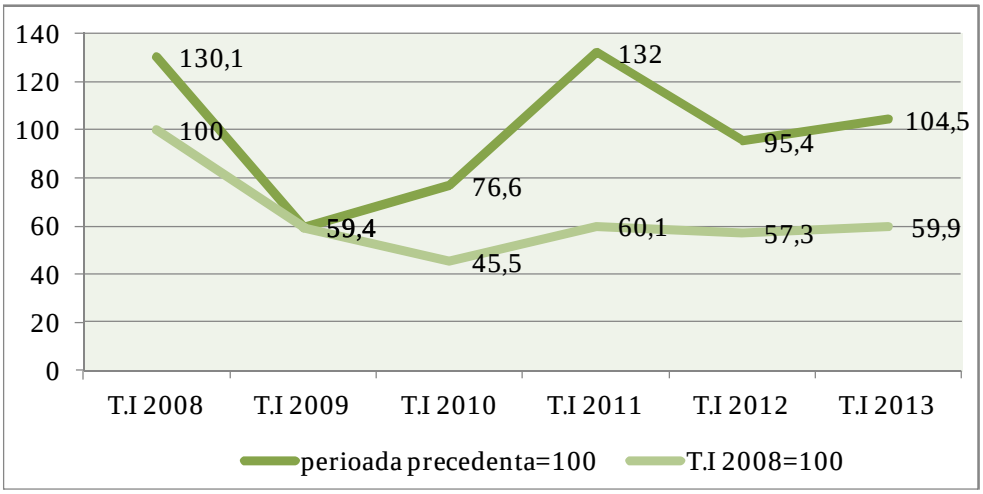


Figura 1.4. Evoluţia investiţiilor în active materiale pe termen lung,%

Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Național de Statistică.

Din punct de vedere al structurii sale pe forme de proprietate, cea mai mare parte a investiţiilor efectuate aparţine sectorului privat, cu o pondere de 41,5%, acestea fiind, însă, în descreştere faţă de perioada similară a anului precedent cu 4,6%. De asemenea au fost în scădere şi investiţiile valorificate de întreprinderile cu capital străin, marcând o descreştere de 10,8%, în timp ce investiţiile în întreprinderi mixte au sporit cu 5,8%. Per ansamblu, investiţiile efectuate în companii cu participarea capitalului străin au constituit 409,4 mil. MDL.

Întreprinderilor din sectorul public le-au revenit 34,7% din investiţiile utilizate în total pe ţară, sau 661,1 mil. lei, fiind în creştere cu 15,8% faţă de realizările perioadei respective a anului precedent.

Întru realizarea procesului investiţional, în ianuarie-martie 2013 au fost însuşite preponderent mijloacele proprii ale agenţilor economici şi populaţiei, constituind 1196,6 mil. lei investiţii, cota-parte a cărora a constituit 62,7% din volumul total al mijloacelor utilizate, totodată volumul acestora a scăzut cu 2,0% faţă de nivelul înregistrat în ianuarie-martie 2012.

În ianuarie-martie 2013, pentru asigurarea necesităţilor investiţionale din contul surselor bugetare au fost utilizate 157,1 mil. lei, sau 8,3% din total investiţii, fiind în creştere faţă de perioada similară a anului 2012 de 1,9 ori (în preţuri comparabile).

Ponderea mijloacelor investitorilor străini s-a majorat cu 3,5 puncte procentuale faţă de realizările din ianuarie-martie 2012, constituind 12,3% din volumul total al investiţiilor utilizate.

Producţia de bunuri şi servicii

Industria

În perioada ianuarie-martie 2013 indicele producţiei industriale a constituit 101,5%, faţă de ianuarie-martie 2012. Creşterea modestă a fost influenţată preponderent de evoluţiile din *industria prelucrătoare şi cea de producţie şi distribuţie a energiei electrice şi termice*. Volumul producţiei în industria prelucrătoare a sporit cu doar 3,4%în ianuarie-martie 2013, în timp ce producţia şi distribuţia energiei electrice şi termice s-a redus cu 5,9%, comparativ cu perioada corespunzătoare a anului precedent.

După o reducere cu 2,2% în T. I, 2012, în primul trimestru al anului curent industria prelucrătoare a început să-şi revină, dar foarte lent. Deşi s-au înregistrat tendinţe foarte bune de creştere în unele ramuri cum ar fi – producţia cărnii (21,7%), prelucrarea şi conservarea fructelor şi legumelor (10,3%), fabricarea produselor de morărit (15,8%), fabricarea băuturilor alcoolice distilate şi a vinului (24,2% şi 25,4%), industria chimică (56,6%), industria metalurgică (40,4%), producţia de maşini şi aparate electrice (33%) ş.a., acestea nu au fost suficiente pentru a compensa declinul producţiei din alte ramuri şi a atinge nivelul de creştere din perioadele similare ale anilor 2010 şi 2011.

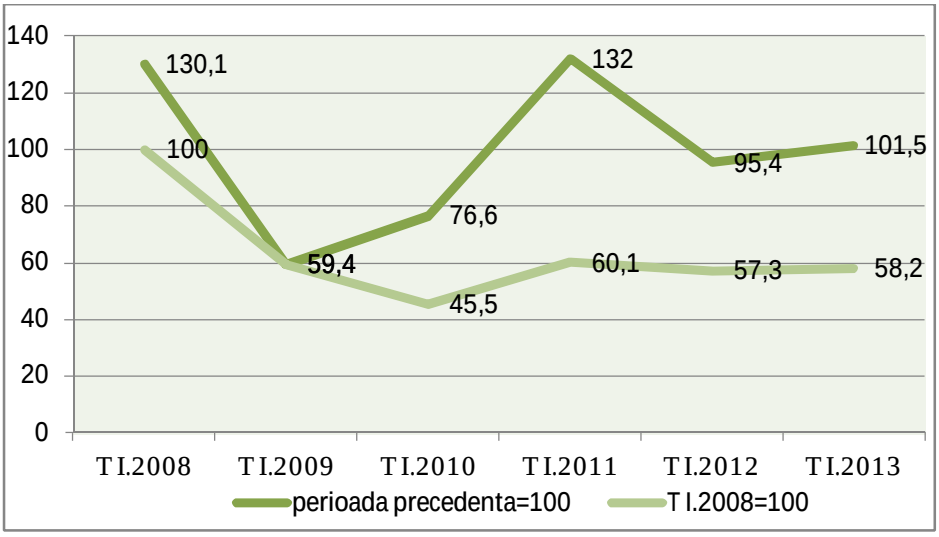


Figura 1.5. Evoluţia indicilor producţiei industriale în trimestrul I 2008-2012,%
Sursa: Calculele autorului în baza datelor Biroului Naţional de statistică.

În perioada analizată tendinţele de creştere ale industriei prelucrătoare au fost reţinute de evoluţiile negative din următoarele subramuri: producţia de aparatură şi instrumente medicale,

de precizie, optice – cu 66,0%; producţia de piei, articole din piele şi a încălţămintei – cu 28,5%; prelucrarea lemnului şi fabricarea articolelor din lemn – cu 23,7%; producţia de echipamente şi aparate radio, televiziune şi comunicaţii – cu 17,9%; fabricarea produselor de tutun – cu 15,1%; fabricarea articolelor de îmbrăcăminte, prepararea şi vopsirea blănurilor – cu 12,9%; fabricarea produselor textile – cu 9,5%; fabricarea hârtiei şi cartonului – cu 6,4%; edituri, poligrafie şi reproducerea materialelor informative – cu 5,4%; producţia şi distribuţia energiei electrice – cu 5,1%; fabricarea produselor finite din metal, exclusiv, producţia de maşini şi utilaje – cu 2,7%.

Agricultura

În primele trei luni ale anului curent, producţia globală agricolă din gospodăriile de toate categoriile, a însumat 1202 mil. MDL, volumul acesteia fiind în scădere faţă de perioada similară a anului precedent cu 1%. Micşorarea producţiei agricole a fost determinată de scăderea producţiei în sectorul zootehnic cu 1,0%, acesteia revenindu-i cota principală din volumul total al producţiei agricole, aproximativ 99%.

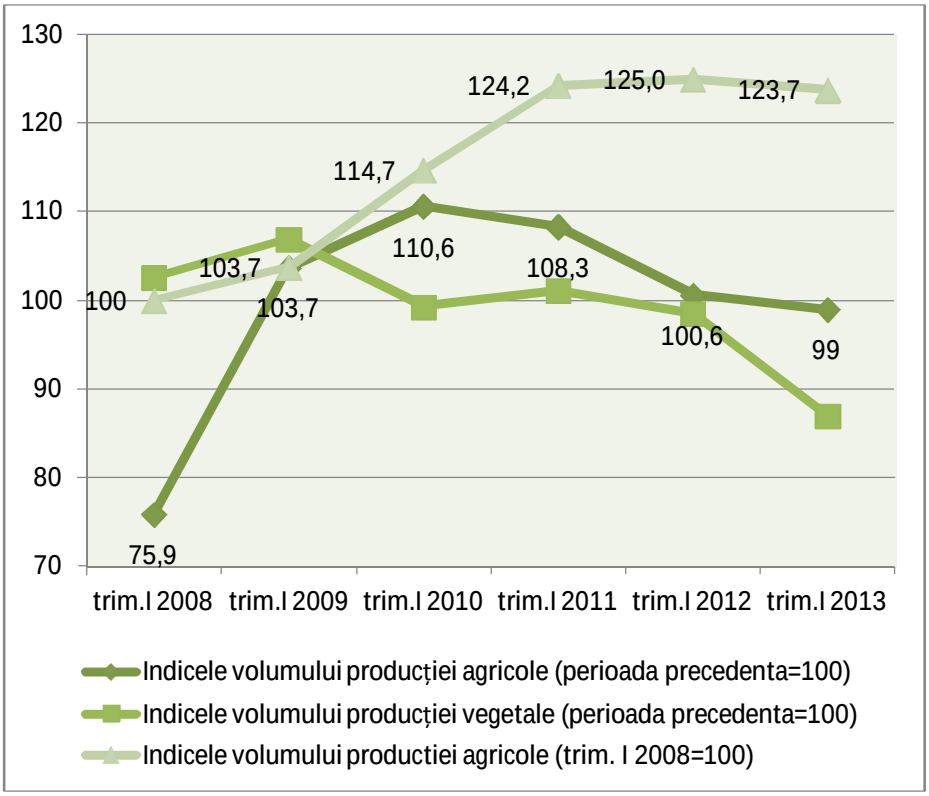


Figura 1.6. Evoluţia indicelor volumului producţiei agricole,%

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

În comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului precedent, în T. I al anului curent producţia vitelor şi păsărilor a sporit cu 0,6%, fiind generată, preponderent, de activitatea întreprinderile agricole, care a fost în creştere cu 21,5%. Totodată, volumul producţiei gospodăriilor populaţiei, s-a redus cu 10,5%.

Vânzările animalelor pentru sacrificare în întreprinderile agricole s-au majorat faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut cu 27%. Volumul de vânzări a vitelor şi păsărilor pentru sacrificare a crescut în gospodăriile agricole din toate regiunile de dezvoltare. În întreprinderile agricole, în ianuarie-martie 2013 faţă de ianuarie-martie 2012 s-a înrăutăţit neînsemnat nivelul de păstrare a efectivului de ovine şi caprine. Nivelul mortalităţii ovinelor şi caprinelor a constituit 1,5% (în trimestrul I 2012 – 1,4%). Totodată, nivelul mortalităţii bovinelor şi porcinelor a scăzut, constituind 1,1% (în trimestrul I 2012 – 1,2%) şi 6,7% (7,0%).

La fel, ca urmare tendinţelor de creştere în gospodăriile agricole, producţia de ouă în gospodăriile de toate categoriile a crescut în perioada de referinţă cu 5,9. În acelaşi timp, în gospodăriile populaţiei producţia de ouă s-a micşorat cu 8,3%.

Cît priveşte producţia de lapte, aceasta s-a diminuat cu 7,3% faţă de perioada similară a anului trecut. În întreprinderile agricole, aceasta s-a redus cu 11,6% din cauza scăderii productivităţii vacilor cu 15%, iar în gospodăriile populaţiei - cu 7,1% din cauza reducerii efectivului mediu de vaci cu 7%.

Comerţ şi servicii

În trimestrul I 2013, volumul cifrei de afaceri al întreprinderilor cu activitate de comerţ cu amănuntul s-a diminuat cu 2,2% (în preţuri comparabile) faţă de perioada corespunzătoare din anul precedent, în timp ce la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piaţă, prestate populaţiei, volumul cifrei de afaceri s-a majorat cu 7,1%.

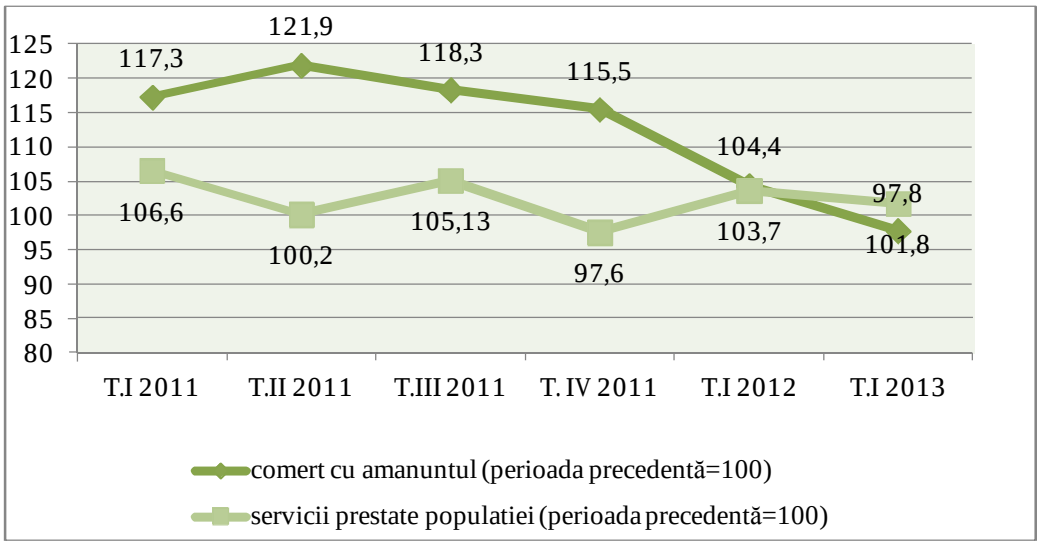


Figura 1.7. Evoluţia indicilor valorici ai cifrei de afacere pentru comerţ cu ridicata şi serviciile prestate populaţiei,%

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

În trimestrul I 2013, valoarea cifrei de afaceri în comerţul cu ridicata s-a majorat cu 5,8% (în preţuri curente), comparativ cu aceeaşi perioada din anul 2012. La întreprinderile cu activitate principală de servicii de piaţă, prestate, în special, întreprinderilor valoarea acesteia s-a majorat cu 4,5% (în preţuri curente) faţă de perioada corespunzătoare a anului precedent.

Transportul

În primele trei luni ale anului curent am putut asista la o revigorare treptată a activităţii întreprinderilor de transport. Cu excepţia lunii ianuarie, în lunile ce au urmat, volumul mărfurilor transportate a continuat să crească. În total întreprinderile de transport feroviar, auto, fluvial şi aerian au transportat, în această perioadă, 1805,4 mii tone de mărfuri, ceea ce reprezintă o creştere cu 18,5% faţă de perioada similară a anului 2012. Tendinţă înregistrată deja în a doua jumătate a anului precedent, volumul mărfurilor transportate pe cale aeriană a înregistrat o tendinţă lunară de descreştere continuă. Astfel în primul trimestru, indicele de creştere a volumului de mărfuri pe cale aeriană a constituit 73,8%. Totodată, trebuie de menţionat că transportul aerian de mărfuri nu deţine decât 0,02% din volumul total de mărfuri transportate în această perioadă. Parcursul mărfurilor a totalizat 832,5 mil. tone-km, cu 13,0% mai mare comparativ cu ianuarie-martie 2012.

Cea mai mare cantitate a mărfurilor a fost transportată de întreprinderile auto – 920,4 mii tone şi cu mijloacele de transport feroviar 872,5 mii tone, care reprezintă 99,3% din totalul mărfurilor transportate.

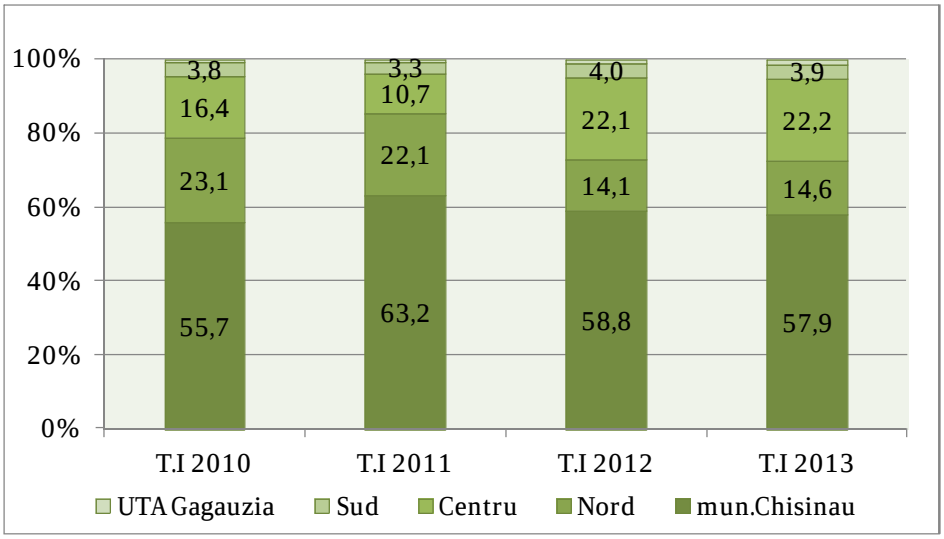


Figura 1.8. Structura mărfurilor transportate cu tipul de transport auto pe regiuni de dezvoltare,%

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Comunicaţiile

În trimestrul I 2013, activitatea întreprinderilor în domeniul comunicaţiilor a continuat să înregistreze tendinţe slabe de creştere. În această perioadă, s-a înregistrat o uşoară creştere a numărului de expedieri poştale a coletelor, corespondenţei; pensiilor, subvenţiilor şi indemnizaţiilor plătite prin intermediul oficiilor poştale. Totodată, s-a redus numărul de expedieri a telegramelor, mandatelor băneşti poştale şi telegrafice şi ziarelor şi revistelor.

La 31 martie 2013 în reţeaua publică au fost în funcţiune 1123,8 mii posturi telefonice principale, din care 1020,7 mii – la domiciliu. În primele trei luni ale anului s-a redus numărul convorbirilor telefonice prin reţeaua telefonică fixă cu 0,9% faţă de perioada similară a anului precedent, după o creştere cu 10,2% în ianuarie-martie 2012. La fel, s-a redus şi numărul de conectări telefonice cu 7,5%, constituind 1923,9 mii ore. Vânzările pe piaţa de telefonie fixă au însumat 357,8 mil. lei (scădere cu 7%), iar cele de pe piaţa serviciilor de difuzare şi retransmisie a programelor audiovizuale – 72,9 mil. lei (scădere cu 4,6%).

Turismul

În primele trei luni ale anului curent activitatea turistică în ţară s-a temperat vizibil comparativ cu situaţia atestată în perioada similară a anului precedent. În trimestrul întâi, numărul turiştilor cărora le-au fost acordate servicii turistice de către agenţiile de turism şi turoperatori s-a redus cu 2,6%, faţă de T. I al anului precedent. Tendinţa negativă, a fost determinată, preponderent de scăderea numărului de turişti autohtoni ce au participat la turismul intern cu 24,1%, după o creştere cu 10% în p.s.a.p. Deşi au înregistrat o tendinţă pozitivă, creşterea numărului turiştilor moldoveni peste hotare şi a vizitatorilor străini în ţară s-a temperat vizibil, cu 9,3 p.p. şi, respectiv 4,9 p.p. Astfel, numărul de turişti şi excursionişti, subiecţi ai turismul emiţător şi receptor a constituit 15,4 mii persoane în această perioadă, cu 1113 persoane mai mult decât în perioada similară a anului precedent. La fel, trebuie de notat că activitate agenţiilor de turism şi a turoperatorilor este susţinută, în cea mai mare parte de consumul populaţiei autohtone, întrucât turismul receptor nu constituie decât 7% din total.

Capitolul II

PREȚURI ŞI RATE DE SCHIMB

În primele cinci luni ale anului 2013 indicele preţurilor de consum a crescut cu 4,7%, comparativ cu perioada similară a anului trecut. În aceeaşi perioadă, pentru componentele IPC s-au înregistrat următoarele majorări: produse alimentare – 6,8%, produse nealimentare – 3%, servicii – 3%.

În trimestrul I al anului 2013, nivelul inflaţiei a avut o dinamică uşor ascendentă – ritmul de creştere a preţurilor, comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent a fost de 4,4%, fiind mai mare faţă de perioada octombrie – decembrie 2012, când acest indicator a fost de 3,9%. Tendinţa de ascensiune a preţurilor continuă şi în trimestrul II al nului 2013. Principala cauză, care a determinat mica majorare a inflaţiei, a fost creşterea preţurilor produselor agro-alimentare.

După reducerea preţurilor la produsele alimentare în luna februarie 2013, pe parcursul primăverii, acestea au evoluat ascendent, atingând în luna mai un nivel de 10%. Deosebit de mult au crescut preţurile la făina de grâu (în luna mai ritmul de creştere a preţurilor a fost de 10,7%) şi cea de porumb (în luna mai majorarea anuală a preţurilor a fost de 10,3%), la fel, s-au scumpit semificativ şi legumele (o creştere a preţurilor de 51,7% în luna mai). În perioada ianuarie-mai 2013 ritmurile de creştere ale preţurilor la produsele nealimentare au oscilat în jurul valorii de 4%. Preţurile la servicii, după creşteri de aproximativ 3% în primele patru luni ale anului 2013, în luna mai s-au majorat doar cu 2,4%.

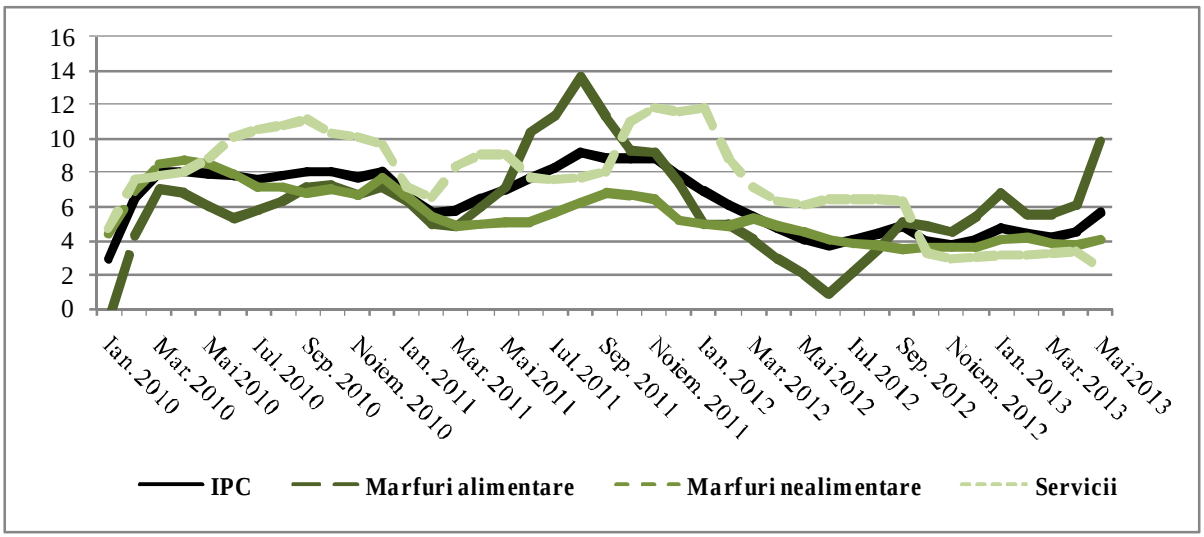


Figura 2.1. Ritmul anual de creştere al IPC şi a componentelor sale,%

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

După o scădere continuă, ce a durat un an (septembrie 2011 – septembrie 2012), s-a produs o uşoară modificare în evoluţia inflaţiei de bază în direcţia lentei majorări a acesteia. Din luna octombrie 2012 până în mai 2013, valorile inflaţiei de bază s-au majorat de la 3,6 la 4,2%. Pe de altă parte, din iulie 2012 IPC se majorează cu ritmuri mai rapide decât inflaţia de bază. Această devansare a fost cauzată de scumpirea produselor agro-alimentare, ce a determinat majorarea ritmurilor de creştere ale IPC şi, care nu sunt luate în consideraţie la calcurarea inflaţiei de bază.

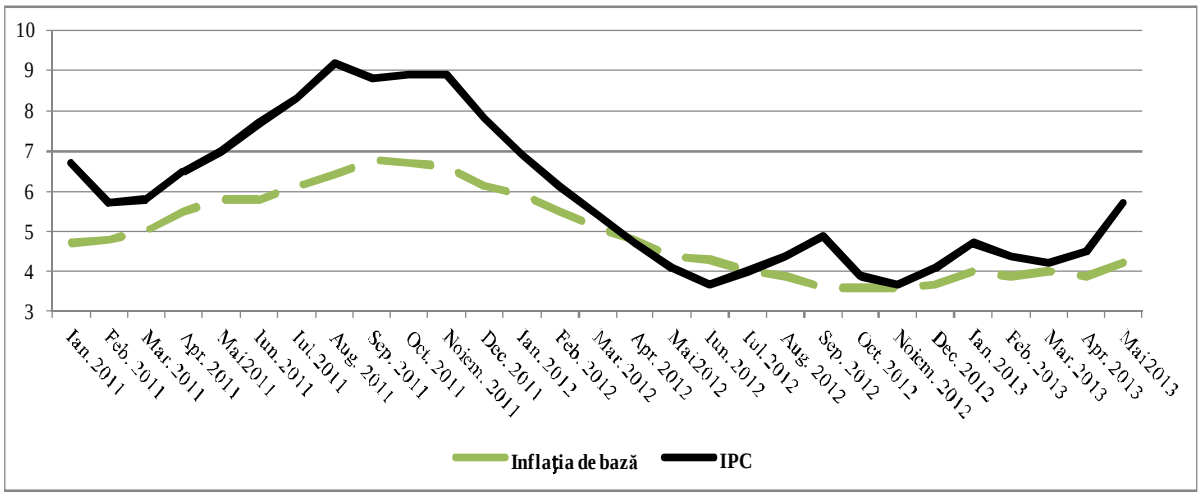


Figura 2.2. Ritmul anual de creştere al inflaţiei de bază şi al IPC,%

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

În primele cinci luni ale anului 2013 indicele preţurilor producţiei industriale s-a majorat cu 3%, comparativ cu perioada similară a anului trecut. În ramurile industriei s-au înregistrat următoarele creşteri: industria extractivă – 3,6%, industria prelucrătoare – 3,1%, sectorul energetic – 1,26%. Pe parcursul perioadei ianuarie 2012 – mai 2013 se atestă o temperare în evoluţia indicelui preţurilor producţiei industriale – compartiv cu aceeaşi perioadă a anului precedent, ritmurile de creştere a preţurilor au scăzut de la 10,4 la 3%. În aceeaşi perioadă s-au atestat tendinţe similare în industria prelucrătoare, o scădere a ritmurilor de creştere a preţurilor de la 9,8% la 3,5%, şi în sectorul energetic, o reducere a ritmurilor de la 14,8% la 0%. În industria extractivă evoluţia preţurilor este mult mai volatilă.

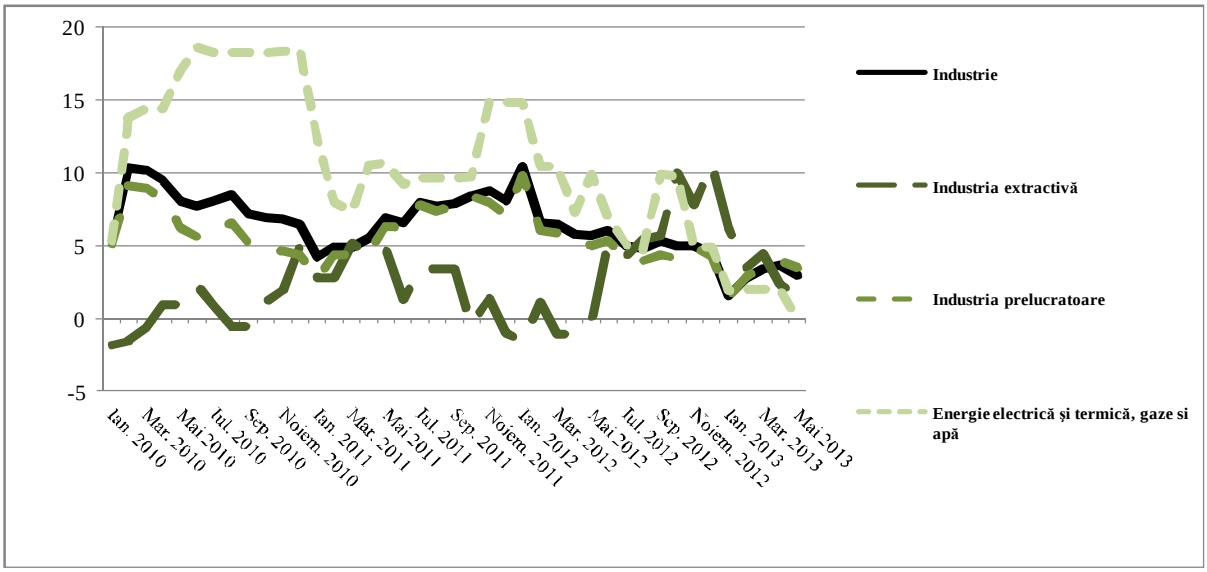


Figura 2.3. Ritmul anual de creştere al indicelui preţurilor producţiei industriale şi al componentelor sale,%

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

În trimestrul I 2013 preţurile în construcţii s-au majorat cu 10,6%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. Din trimestrul IV 2011 evoluţia ritmurilor de creştere a preţurilor în construcţie s-a stabilizat şi variază într-un coridor cuprins între 9,3-11,3%. În trimestrul I 2013 cele mai mari creşteri de preţuri la servicii, comparativ cu perioada similară a anului trecut, au

fost înregistrate în transport – 16,1%, comerţul şi alimentaţia publică – 12,1%, alte construcţii – 11,5% şi construcţia obiectelor de menire social-culturală – 11%.

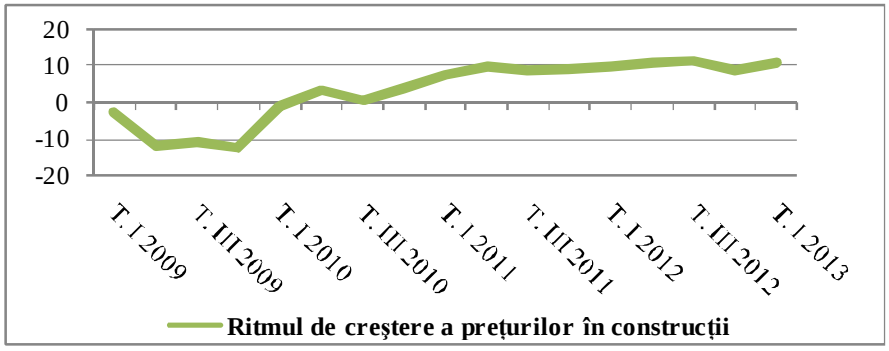


Figura 2.4. Ritmul de creştere al preţurilor în construcţii,%
(faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent)

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

În primul trimestru al anului 2013, preţurile produselor agricole au crescut comparativ cu perioada similară a anului trecut cu 10,4%, ceea ce reprezintă o reducere semnificativă a ritmului de creştere a preţurilor comparativ cu evoluţiile înregistrate în ultimile două trimestre ale anului 2012. În aceeaşi perioadă, preţurile la produsele vegetale s-au majorat cu 20,5%, iar preţurile produselor animaliere s-au redus cu 5,1%. În perioada ianuarie-martie 2013 cele mai mari majorări de preţuri, comparativ cu perioada similară a anului 2012, s-au înregistrat la următoarele produse: struguri – 154,5%, cartofi – 125,8%, grâu – 30,5%, porumb – 29, 7% şi bovine – 27%. floarea soarelui – 51,7%, carne de porcine – 38,7%, ouă – 34,9% şi struguri – 26,4%. În acelaşi timp, importante reduceri de preţuri s-au atestat pentru următoarele produse: fructe şi pomuşoare – 20,7%, ovine şi caprine – 19,5% şi ouă – 15,6%.

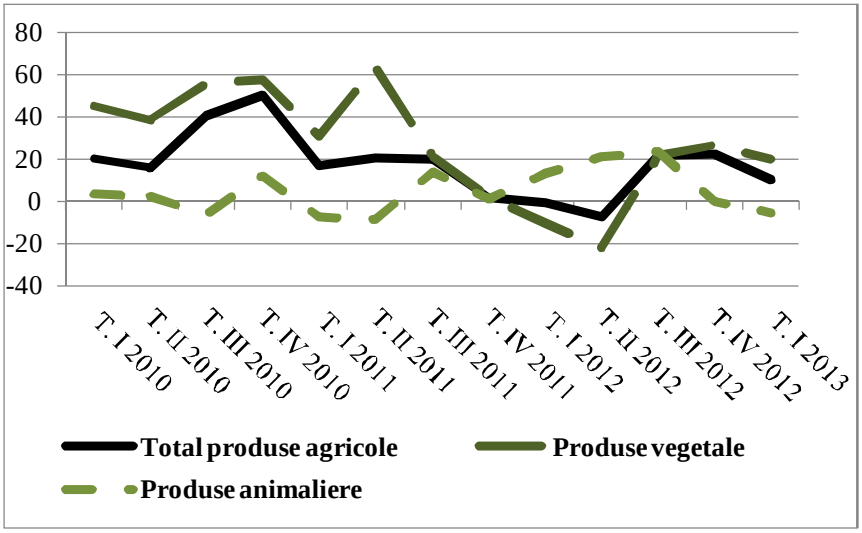


Figura 2.5 Ritmul de creştere a preţurilor produselor agricole,%
(faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent)

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

În primele cinci luni ale anului 2013 cursul monedei naţionale faţă de valutele de referinţă: USD şi EURO a înregistrat evoluţii stabile. Cursul mediu al leului moldovenesc faţă de dolarul SUA a fost de 12,25 MDL/USD, iar faţă de moneda unică europeană de 16,08 MDL/EUR. Comparativ cu perioada similară a anului 2012 în lunile ianuarie-mai 2013 leul moldovenesc s-a depreciat atât faţă de dolarul SUA, cu 3,5%, cât şi faţă de Euro, cu 4%.

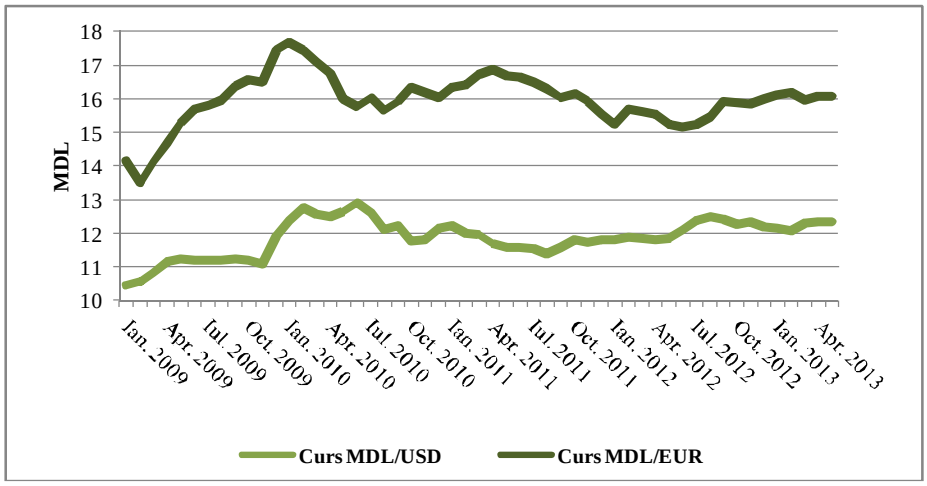


Figura 2.6. Evoluţia cursului mediu lunar MDL/USD şi MDL/EUR

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Regiunea din partea stângă a râului Nistru

În regiunea din partea stângă a râului Nistru în luna mai 2013, comparativ cu decembrie 2012 IPC a crescut cu 3,38%. În aceeaşi lună a anului 2013, comparativ cu luna decembrie 2012 componentele IPC au înregistrat următoarele modificări de preţuri: produse alimentare – 4,44%, produse nealimentare – 0,65%, servicii – 5,6%. Preţurile producţiei industriale în martie 2013, faţă de decembrie 2012 s-au majorat cu 0,5%, iar preţurile de vânzare a producţiei agricole în perioada ianuarie-martie 2013, comparativ cu perioada similară a anului precedent, au crescut cu 17,2%. În perioada ianuarie – martie 2013 cursul mediu ponderat faţă de USD a fost de 11,13 ruble din regiunea din partea stângă a râului Nistru, depreciindu-se cu 8,2% faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent.

Capitolul III

FINANȚE

3.1. Finanţe publice

Veniturile Bugetului public naţional

În primul trimestru al anului 2012 la BPN au fost acumulate venituri în sumă totală de 7521,8 mil. MDL, cu 939,1 mil. MDL sau cu 14,3% mai mult decât în perioada similară a anului 2012. Merită a fi menţionat că ritmul de creştere a încasărilor în primul trimestru al anului 2012 faţă de perioada similară a anului 2011 a fost de 7,5%.

Făcând o analiză a veniturilor pe bugetele constitutive, menţionăm că la veniturile *bugetului de stat* pe toate componentele au constituit 4469,6 mil. MDL sau la nivel de 100,9%, ceea ce este mai mult cu 40,5 mil. MDL faţă de prevederile perioadei de gestiune. În comparaţie cu perioada similară a anului 2012, veniturile acumulate sînt mai mari cu 664,9 mil. MDL sau cu 17,5%. Partea de venituri a *bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale* pe toate componentele a fost realizată în sumă de 1875,3 mil. MDL. Din suma totală a veniturilor bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale, circa 46,4% sau 870,9 mil. MDL constituie veniturile proprii (fără transferuri). Comparativ cu trimestrul I al anului precedent, la bugetele unităţilor administrativ-teritoriale au fost încasate venituri proprii cu 83,1 mil. MDL mai mult.

În trimestrul I al anului 2013, de la bugetul de stat au fost alocate la bugetele unităţilor administrativ-teritoriale, transferuri din fondul pentru nivelare bugetară, cu destinaţie specială şi alte transferuri în sumă totală de 1004,4 mil. MDL. Partea de venituri a *bugetului asigurărilor sociale de stat* a fost executată în sumă de 2435,6 mil. MDL, (inclusiv transferurile de la bugetul de stat – 728,4 mil. MDL), cu 6,7 mil. MDL mai mult, ceea ce constituie 100,3% din prevederile perioadei de gestiune. Veniturile proprii au fost executate în sumă de 1707,2 mil. MDL, care comparativ cu 3 luni ale anului 2012 s-au majorat cu 132,3 mil. MDL sau cu 8,4%. La *fondurile asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală* au fost încasate venituri în sumă totală de 836,3 mil. MDL, (inclusiv transferurile de la bugetul de stat în sumă de 357,5 mil. MDL), ceea ce este cu 153,9 mil. MDL sau cu 15,5% mai puţin faţă de prevederile perioadei de gestiune. Veniturile proprii ale fondurilor asigurării obligatorii de asistenţă medicală au fost executate în sumă de 478,8 mil. MDL, care comparativ cu primele 3 luni ale anului 2012 s-au majorat cu 46,7 mil. MDL sau cu 10,8%.

Examinând structura veniturilor BPN în primul trimestru al anului 2013 constatăm că partea dominantă continuă să fie formată din venituri fiscale (89%), ponderea în cauză majorându-se cu 962,3 mil. MDL sau 16,1% comparativ cu perioada similară a anului precedent. Totodată, încasările nefiscale în primul trimestru al anului 2013 au crescut 135,8 mil. MDL sau cu 56,6%, ceea ce reprezintă cea mai mare creştere a indicatorilor generali privind finanţele publice în perioada examinată comparativ cu perioada similară a anului 2012. De asemenea, au înregistrat creşteri de 5,2% şi 20,4% şi valoarea veniturilor din fonduri speciale şi, respectiv, din granturi. De menţionat, că veniturile la compartimentul „Venituri din mijloacele speciale ale instituţiilor publice" au înregistrat o diminuare considerabilă în perioada examinată comparativ cu perioada similară a anului precedent, valoarea indicatorului dat constituind 51,9% (-186,8 mil. MDL) din valoarea realizată în primul trimestru al anului 2012.

Din veniturile fiscale, ponderea cea mai importantă o au veniturile din TVA (38,7%, în trimestrul I al anului 2012 – 37,2%), contribuţiile sociale – 25,4%, impozitul pe venit – 12,5%, accizele – 9,4% şi primele obligatorii de asistenţă medicală – 7,0%.

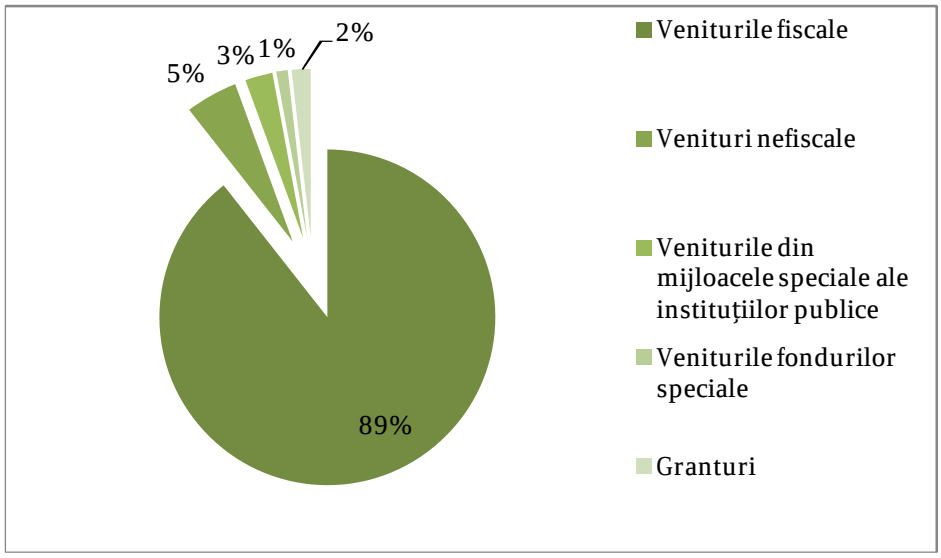


Figura 3.1. Structura veniturilor Bugetului public naţional în trimestrul I al anului 2013
Sursa: Conform datelor Ministerului Finanţelor.

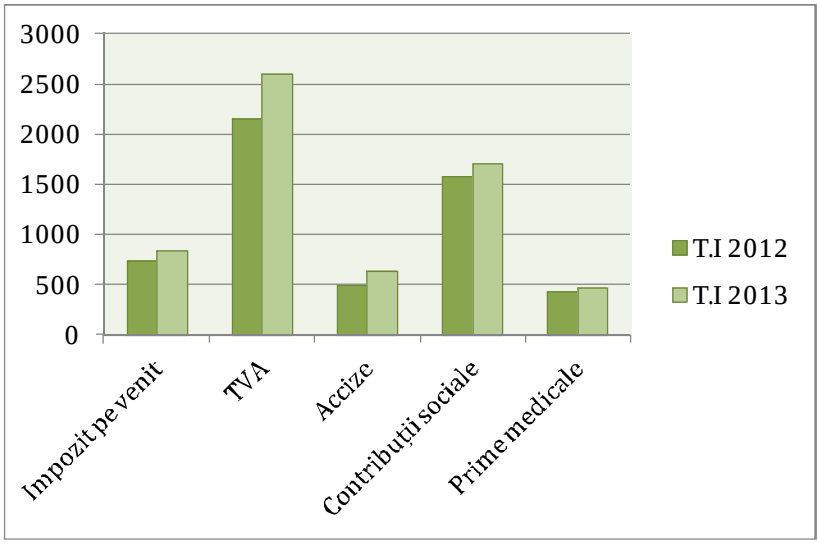


Figura 3.2 Structura veniturilor fiscale în trimestrul I al anilor 2012 şi 2013, mil. MDL
Sursa: Conform datelor Ministerului Finanţelor.

Referitor la încasările nefiscale, ponderea acestora în trimestrul I anului 2013, în total venituri a fost de 3,0%, în timp ce în perioada similară a anului 2012 acest indicator a fost de 6,7%.

Cea mai importantă contribuţie la formarea veniturilor din granturi, o au granturile externe. Pentru perioada examinată a anului 2012, suma totală a veniturilor bugetare sub formă de grant a reprezentat 141,3 mil. MDL, din care 134,4 mil. MDL – granturi externe şi 6,9 mil. MDL – granturi interne. De menţionat că, comparativ cu perioada similară a anului precedent, veniturile din granturi au crescut cu 20,4% sau cu 23,9 mil. MDL.

Cheltuielile Bugetului public naţional

În primul trimestru al anului 2013 din buget au fost efectuate cheltuieli în sumă totală de 7598,5 mil. MDL, cu 235,0 mil. MDL sau cu 3,2% mai mult decât în perioada similară a anului 2012.

Partea de cheltuieli a *bugetului de stat* pe toate componentele s-a realizat în sumă de 4639,6 mil. MDL, cu 1419,8 mil. MDL mai puţin sau la nivel de 76,6% faţă de prevederile perioadei gestionare, ceea ce este cu 259,4 mil. MDL sau cu 5,9% mai mult, comparativ cu perioada respectivă a anului

2012. În perioada ianuarie-martie, de la *bugetele unităţilor administrativ-teritoriale* s-au efectuat cheltuieli în sumă totală de 1809,3 mil. MDL, ceea ce constituie cu 54,7 mil. MDL sau cu 2,9% mai puţin, comparativ cu perioada similară a anului 2012. Partea de cheltuieli a *bugetului asigurărilor sociale de stat* a fost executată în sumă totală de 2490,1 mil. MDL, cu 8,2 mil. MDL mai puţin sau în proporţie de 99,7% faţă de prevederile perioadei de gestiune, cu 124,7 mil. MDL sau 5,3% mai mult faţă de perioada respectivă a anului 2012. Cheltuielile *fondurilor asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală* au fost realizate în sumă de 754,5 mil. MDL sau la nivel de 80,7% faţă de prevederile perioadei de gestiune şi cu 56,5 mil. MDL sau cu 7,0% mai puţin comparativ cu perioada similară a anului 2012.

Analiza structurii cheltuielilor din BPN în primul trimestru al anului 2013 demonstrează că partea predominantă continuă să cuprindă cheltuielile de ordin social (73,6%), ponderea acestora rămânând constantă, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

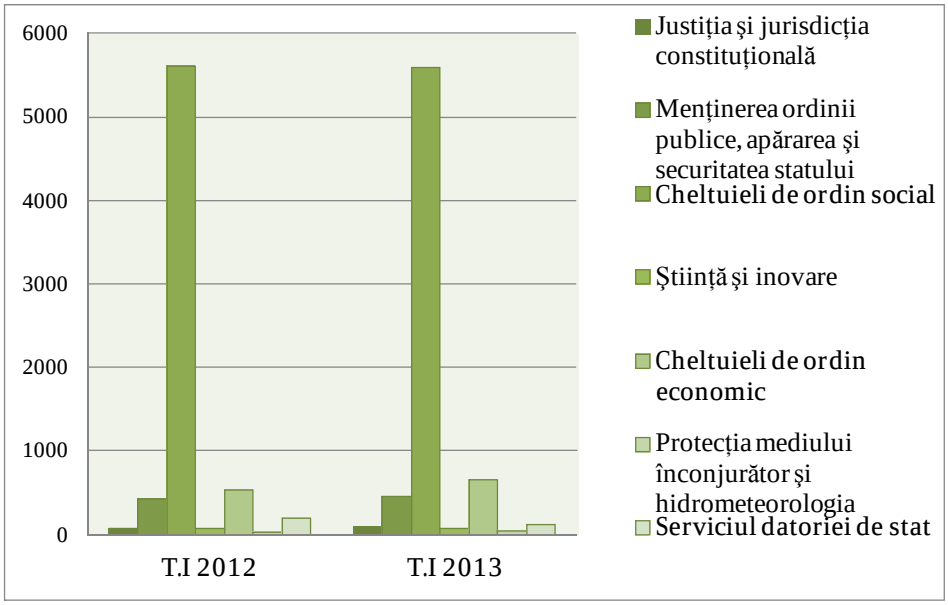


Figura 3.3. Volumul cheltuielilor realizate din BPN în trimestrul I al anilor 2012 şi 2013, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanţelor.

În primul trimestru al anului 2013, din total cheltuieli de ordin social, ponderea cea mai importantă o au cheltuielile privind asigurarea şi asistenţa socială (51,8%), care arată o creştere (+5,6%) pornind de la datele din perioada similară a anului 2012. Alte componente din această grupă au înregistrat, de asemenea, o creştere a ponderii în total, cum ar fi: învăţământul – cu 5,6 puncte procentuale, cultura, arta şi sportul – cu 1,0 puncte procentuale.

O altă componentă importantă a cheltuielilor publice o reprezintă cheltuielile de ordin economic, ponderea cărora în perioada examinată a anului 2013 a reprezentat 8,6% – pondere ce a crescut cu 1,6 puncte procentuale comparativ cu cea înregistrată în perioada similară a anului precedent. Principala componentă a cheltuielilor de ordin economic o reprezintă transporturile, gospodăria drumurilor, comunicaţii şi informatica, care în primul trimestru a constituit 50,8% din total cheltuieli cu caracter economic. Ponderea cheltuielilor în cauză a crescut cu 41,5% comparativ cu perioada similară a anului precedent. De asemenea, ponderea cheltuielilor din agricultură, gospodărie silvică, gospodărie piscicolă şi gospodăria apelor din total cheltuieli cu caracter economic s-a diminuat cu 5,5 puncte procentuale comparativ cu perioada similară a anului precedent. În valori absolute, cheltuielile de ordin economic, realizate în primul trimestru al anului 2013 au crescut cu 23,2% sau cu 123,1 mil. MDL comparativ cu perioada similară a anului 2012.

Rezultatul financiar bugetar

Executarea bugetului public naţional în primul trimestru al anului 2013 a rezultat cu un deficit în mărime de 76,7 mil. MDL, ceea ce constituie doar 9,8% din valoarea deficitului înregistrată în aceeaşi perioadă a anului 2012.

În trimestrul I al anului 2013, bugetul de stat a înregistrat un deficit în sumă de 170,0 mil, MDL, bugetele unităţilor administrativ-teritoriale – un excedent în sumă de 66,0 mil. MDL, bugetul asigurărilor sociale de stat – un deficit în sumă de 54,5 mil. MDL, iar fondurile asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală – un excedent în sumă de 81,8 mil. MDL.

Sursele de finanţare a deficitului au fost:

- încasările de la valorile mobiliare de stat (+92,4) mil. MDL;
- răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise pentru asigurarea stabilităţii financiare (-23,3) mil. MDL;
- împrumuturile debursate din surse externe (+92,8) mil. MDL;
- rambursarea sumei principale (-204,6) mil. MDL;
- mijloacele din vânzarea şi privatizarea patrimoniului public (+22,8) mil. MDL;
- modificarea soldurilor (-39,0) mil. MDL;
- alte surse (+228,9) mil. MDL.

Soldurile la conturile bugetului public naţional potrivit situaţiei din 31 martie 2013 s-au majorat, comparativ cu situaţia din 1 ianuarie 2013, cu 167,0 mil. MDL şi au constituit 3172,3 mil MDL.

Soldurile în conturile bugetului de stat, la situaţia din 31 martie 2013, s-au majorat cu 39,0 mil. MDL, comparativ cu situaţia din 1 ianuarie 2013 şi au constituit 1792,6 mil. MDL. Soldurile la conturile bugetelor unităţilor administrativ-teritoriale, comparativ cu 1 ianuarie 2013, s-au majorat cu 100,7 mil. MDL şi, la 31 martie 2013 au constituit 797,8 mil. MDL. Soldurile la conturile bugetului asigurărilor sociale de stat la situaţia din 31 martie 2013 au constituit 150,6 mil. MDL, micşorându-se comparativ cu începutul anului cu 54,5 mil. MDL. La situaţia din 31 martie 2013, soldurile la conturile fondurilor asigurărilor obligatorii de asistenţă medicală au constituit 431,3 mil. MDL, majorându-se cu 81,8 mil. MDL, comparativ cu începutul anului.

Datoria de stat

Potrivit situaţiei din la 31 martie 2013, soldul datoriei de stat a constituit 21 163,71 mil. MDL, majorându-se cu 1 684,71 mil. MDL comparativ cu aceeaşi perioadă a anului 2012.

Raportată la PIB[1], datoria de stat a indicat o descreştere de 0,2 puncte procentuale, comparativ cu perioada similară a anului 2012.

În ce priveşte structura după tipul datoriei, datoria de stat la situaţia din 31 martie 2013 a fost formată din 70,6% – datorie de stat externă şi 29,4% – datorie de stat internă. În dinamică se observă că ponderile datoriei de stat externe şi interne au rămas relativ constante, analizate fiind evoluţiile trimestriale pe parcursul anului precedent şi a perioadei examinate.

Analizând soldul datoriei de stat pe instrumente, se constată că în perioada examinată, comparativ cu perioada similară a anului precedent, se constată o creştere a soldului datoriei de stat pe toate instrumentele, cu excepţia VMS convertite şi VMS pentru asigurarea stabilităţii financiare, care au înregistrat o diminuare de 6,8% şi, respectiv, 28%. Cea mai mare creştere în

[1] PIB pentru anul 2012 (conf. datelor operative) – 87 847,0 mil. MDL, iar PIB estimat pentru anul 2013 – 96 200 mil. MDL

dinamică a înregistrat soldul datoriei publice, rezultat din VMS emise pe piaţa primară (+16,1%), urmat de împrumuturile de stat externe (+11,8%).

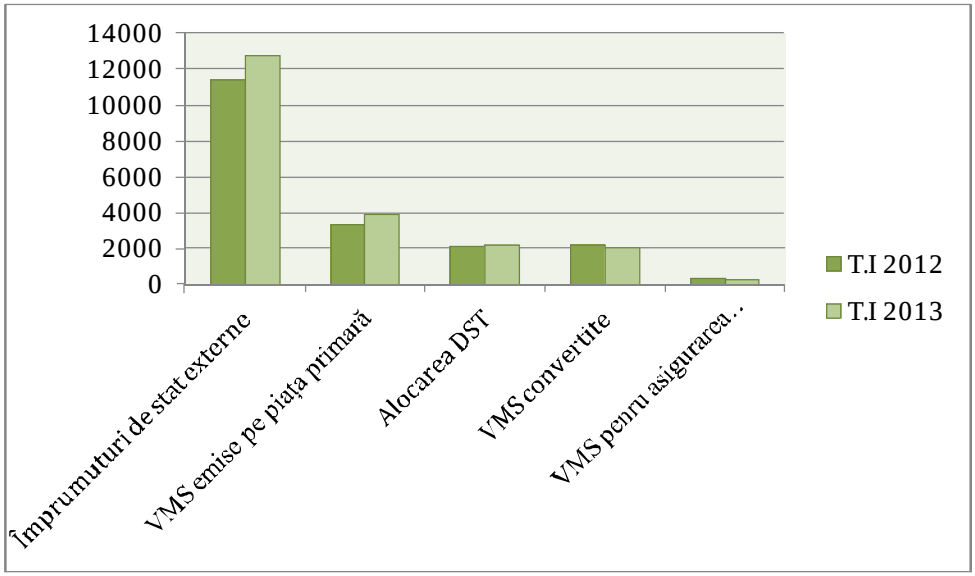


Figura 3.4. Structura datoriei de stat pe instrumente, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanţelor.

Finanţarea netă a înregistrat o evoluţie pozitivă, de la 50,3% la 31 martie 2012, la 77,9% la aceeaşi perioadă a anului 2013.

Datoria de stat externă

Potrivit situaţiei din 31 martie 2013, datoria de stat externă a constituit 14 935,7 mil. MDL. Comparativ cu situaţia din 1 ianuarie 2013, datoria de stat externă a înregistrat o diminuare cu 90,1 mil. MDL sau cu 0,6%. Comparativ cu situaţia din perioada similară a anului precedent, datoria publică externă a crescut cu 1386,0 mil. MDL sau cu 9,3%.

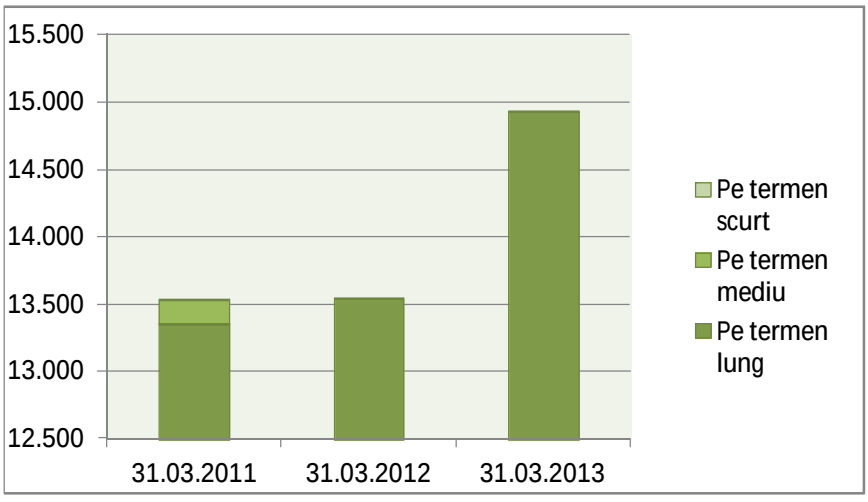


Figura 3.5 Structura datoriei de stat externe la 31.03.2011, 31.03.2012 şi 31.03.2013, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanţelor.

Analizând datoria de stat externă în dependenţă de maturitate la data de 31.03.2013, se constată că aceasta e compusă în totalitate de datoria publică externă pe termen lung – situaţie similară cu cea înregistrată în acelaşi interval de timp al anului 2012. Merită a fi menţionat că la situaţia

din 31.03.2011, pe lângă datoria de stat externă pe termen scurt, datoria de stat externă se mai compunea şi din angajamente pe termen mediu (181,1 mil. MDL din 13540,8 mil. MDL total datorie de stat externă), ponderea acestora fiind una infimă (mai puţin de 1%).

În dependenţă de structura pe valute a datoriei, datoria externă este examinată fără descompunerea DST şi cu descompunerea DST.

Tabelul 3.1. Structura datoriei de stat externe pe valute,% din total datorie externă

Tipul valutei	DST	USD	EURO	JPY	GBP	WPU
Cu descompunerea DST	-	45,3	37,4	7,4	8,2	1,6
Fără descompunerea DST	72,2	13,6	11,2	1,2	0,1	1,6

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanţelor.

În structura datoriei de stat externe pe creditori, creditorii multilaterali continuă să fie principalii creditori ai Guvernului Republicii Moldova. Datoria de stat externă faţă de creditorii multilaterali, la situaţia din 31 martie 2013, a constituit 83,8% din soldul total al datoriei de stat externe, faţă de creditorii bilaterali – 15,8%, faţă de creditorii comerciali – 0,4%. Cea mai mare pondere în soldul datoriei de stat externe faţă de creditorii multilaterali o deţine AID cu 41,3%, urmată de FMI – cu 26,5%, BEI – cu 5,0%, FIDA – cu 4,5%, etc.

Ca evoluţie, se observă tendinţa ascendentă a datoriei de stat externe faţă de creditorii multilaterali. În acelaşi timp, datoria de stat externă faţă de creditorii bilaterali şi cei comerciali a continuat să scadă.

Datoria de stat internă

Potrivit situaţiei din 31 martie 2013, datoria de stat internă a constituit 6228,0 mil. MDL şi este complet formată din valori mobiliare de stat. Comparativ cu situaţia din 1 ianuarie 2013, datoria de stat internă a înregistrat o majorare cu 69,1 mil. MDL sau cu 1,1%. Comparativ cu situaţia din aceeaşi perioadă anului precedent, datoria publică internă a crescut cu 298,7 mil. MDL sau cu 4,8%. Creşterea datoriei interne se datorează, în mare parte, emisiunii suplimentare de valori mobiliare de stat pe piaţa primară.

Analiza datoriei de stat interne în dependenţă de părţile sale componente demonstrează că 62,8% le constituie valorile mobiliare de stat emise pe piaţa primară (la 31.03.2012 ponderea în cauză a constituit 56,8%), 33,1% – valori mobiliare de stat convertite (37,3% la 31.03.2012) şi 4,1% – valori mobiliare de stat emise pentru asigurarea stabilităţii financiare (la situaţia din 31.03.2012, acestea au constituit 5,9%, iar la 31.03.2011 acestea nici nu se emiteau).

Valorile mobiliare de stat cu scadenţa până la un an, au fost emise pe trei termene: bonuri de trezorerie de 91 zile, 182 zile şi 364 zile, a căror pondere în totalul VMS comercializate prin licitaţii a constituit 99%. Ponderea cea mai mare în VMS emise au constituit-o bonurile de trezorerie pe termen de 182 zile (43,2%) şi 91 zile (31,5%) – ponderi ce au rămas relativ constante în raport cu perioada similară a anului precedent (40,8% pentru BT de 182 zile şi 33,8% pentru BT de 91 zile). Merită a fi menţionat că o diminuare semnificativă la situaţia din 31.03.2013 comparativ cu 31.03.2012 au înregistrat-o obligaţiunile de stat prin subscriere, ponderea cărora a scăzut de la 4,1% înregistrate la 31.03.2012 până la 0,4%, înregistrate la data de 31.03.2013. Concomitent, ponderea obligaţiilor de stat pe un termen de 2 ani micşorându-se, respectiv, de la 1,6% din total VMS comercializate pe piaţa primară la 1,0%.

Analizând datoria de stat internă în dependenţă de maturitate la data de 31.03.2012, se constată că ponderea cea mai mare o are datoria publică internă pe termen scurt (95,3%), urmată de datoria publică internă pe termen mediu (4,7%), datoria publică internă pe termen lung lipsind

în totalitate. Astfel, se reliefează tendinţa enunţată şi în ediţiile precedente şi, anume creşterea ponderii datoriei în cauză pe termen scurt.

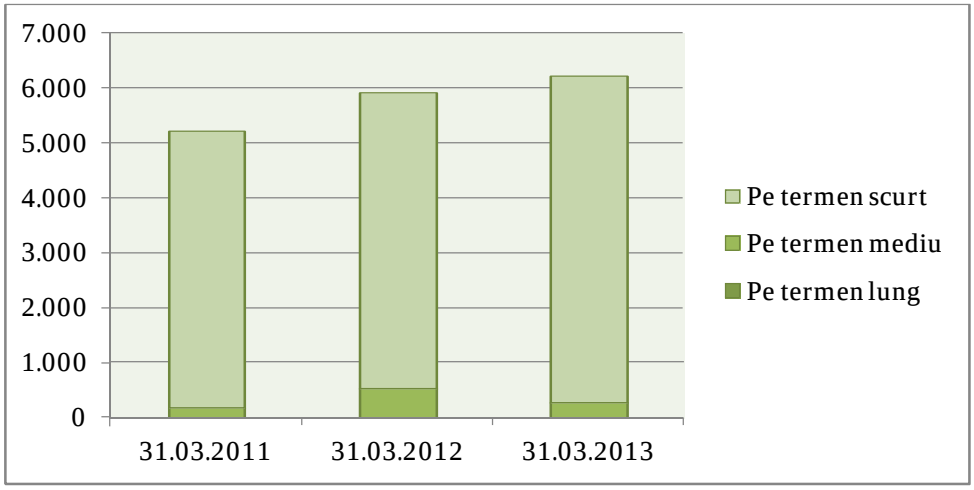


Figura 3.6. Structura datoriei de stat interne la 31.03.2011, 31.03.2012 şi 31.03.2013, mil. MDL

Sursa: Conform datelor Ministerului Finanţelor.

Deservirea datoriei de stat

În primul trimestru al anului 2013, pentru deservirea datoriei de stat, din bugetul de stat au fost utilizate mijloace în sumă de 333,0 mil. MDL, ce include: deservirea datoriei de stat externe în valoare de 248,8 mil. MDL (86,8% din suma prevăzută pentru perioada respectivă) şi deservirea datoriei de stat interne în valoare de 84,2 mil. MDL (99,3% din valoarea prevăzută). Din total datorie de stat externă, 204,6 mil. MDL au fost utilizate pentru rambursarea sumei principale şi 44,2 mil. MDL – pentru serviciul datoriei de stat externe.

Finanţele publice ale Transnistriei

În primul trimestru al anului 2013, veniturile bugetului Transnistriei a constituit 469,3 mil. MDL, ceea ce reprezintă 6,2% din total venituri realizate pe teritoriul controlat al Republicii Moldova, din care:

- 362,4 mil. MDL plăţi fiscale (77,2%);
- 15,6 mil. MDL plăţi nefiscale (3,3%);
- 27,5 mil. MDL ajutor umanitar din partea Federaţiei Ruse (5,9%);
- 44,1 mil. MDL veniturile fondurilor cu destinaţie specială (9,4%);
- 47,2 mil. MDL veniturile din activitatea de întreprinzător şi alte venituri (10,1%).

Acumularea veniturilor bugetare în primul trimestru al anului 2013 a fost cu 2,4% mai mică ca veniturile înregistrate în perioada similară a anului 2011. Comparativ cu valoarea planificată, au fost acumulate cu 26,6% mai mult.

Cheltuielile bugetului Transnistriei au reprezentat 584,4 mil. MDL sau 7,7% din total cheltuieli realizate pe teritoriul controlat al Republicii Moldova, ceea ce constituie 72,1% de la planul de cheltuieli fixat. Comparativ cu perioada similară a anului precedent, cheltuielile au crescut cu 4,9%.

Ponderea cea mai importantă în total cheltuieli e deţinută de cheltuielile de ordin social, în special, cheltuielile pe protecţia socială (20,4%) şi medicală (16,6%), educaţie, ştiinţă, cultură. O pondere importantă o compun şi cheltuielile organelor de drept şi destinate menţinerii ordinii publice (15,6%).

3.2. Sectorul bancar

În ultimii ani, în general, evoluţia sistemului bancar al Republicii Moldova a înregistrat performanţe pozitive a marii majorităţi a indicatorilor. Primele cinci luni ale anului 2013 s-au dovedit a fi pline de evenimente, în special în ceea ce priveşte situaţia unei dintre cele mai importante bănci din Republica Moldova „Moldova Agroindbank", în cadrul căreia a avut loc preluarea unor importante pachete de acţiuni ale instituţiei financiare.

Reamintim, sectorul bancar din Republica Moldova este constituit din 2 niveluri, reprezentat de Banca Naţională a Moldovei (BNM) şi 14 bănci comerciale licenţiate.

Numărul total de *angajaţi în sistemul bancar* la data de 30.04.2013 a constituit 11157 de persoane, mai puţin cu 16 persoane, comparativ cu 31.12.2012. Respectiv, în medie fiecărui angajat din sectorul bancar i-au revenit active în valoare de 5,4 mil. MDL, mai mult cu 0,2 p.p., comparativ cu 31.01.2012.

În I trimestru 2013, *activele totale ale sistemului bancar* au totalizat 59948,4 mil. MDL, majorându-se cu 1,3% faţă de sfîrşitul lunii decembrie 2012. În luna aprilie 2013 *activele totale ale sistemului bancar* au constituit 60798,2 mil. MDL majorându-se cu 4,5% faţă de decembrie 2012. În luna aprilie 2013 evoluţia activelor bancare a fost determinată de creşterea accentuată a activelor generatoare de profit, cea mai mare pondere în totalul activelor a revenit portofoliului de credite 62,8%, majorându-se cu 0,5 p.p., comparativ cu 31.12.2012.

Tabelul 3.2.1. Evoluţia activelor bancare după volum şi structură în anul 2012- I trimestru 2013,%

Denumirea indicatorilor:	31.01.2012	31.12.2012	I trimestru 2013	30.04.2013
	% în total activ			
Total Activ, dintre care:	100	100	100	100
1. Numerar şi echivalente de numerar	23,2	24,6	25,2	24,8
2. Active financiare deţinute pentru tranzacţionare	0,3	0,3	0,5	0,6
3. Active financiare disponibele pentru vînzare	0,3	0,6	0,6	0,6
4. Împrumuturi şi creanţe	63,6	62,3	62,3	62,8
5. Investiţii păstrate pînă la scadenţă	5,8	5,8	5,6	5,5
6. Imobilizări corporale	3,1	2,9	2,8	3,3
7. Imobilizări necorporale şi creanţele privind impozitele	0,7	0,6	0,6	0,6
8. Alte active	2,9	2,8	2,4	1,8

Sursa: Banca Naţională a Moldovei.

Astfel, la data de 30.04.2013, comparativ cu 31.12.2012, s-au înregistrat următoarele modificări:

- creşterea numerarului cu 0,2 p.p. pînă la 15100,4 mil. MDL;
- creşterea împrumuturilor şi creanţelor cu 0,5 p.p. pînă la 38202,1 mil. MDL;
- creşterea imobilizărilor corporale cu 0,4 p.p. pînă la 1986,2 mil. MDL;
- scăderea altor active cu 1,0 p.p. pînă la 11163,7 mil. MDL.

Soldul creditelor în economie a constituit 36190,76 mil. MDL în I trimestru 2013 şi s-a majorat cu 235,15 mil. MDL sau cu 0,7% faţă de ianuarie 2013. Tendinţele de majorare s-au datorat creşterii soldului creditelor acordate în monedă naţională cu 0,3% şi respectiv, a soldului

creditelor în valută străină cu 1,2%. La sfârşitul lunii aprilie 2013, soldul creditelor în economie a constituit 36529,42 mil. MDL, majorându-se cu 13,2% faţă de finele lunii aprilie 2012.

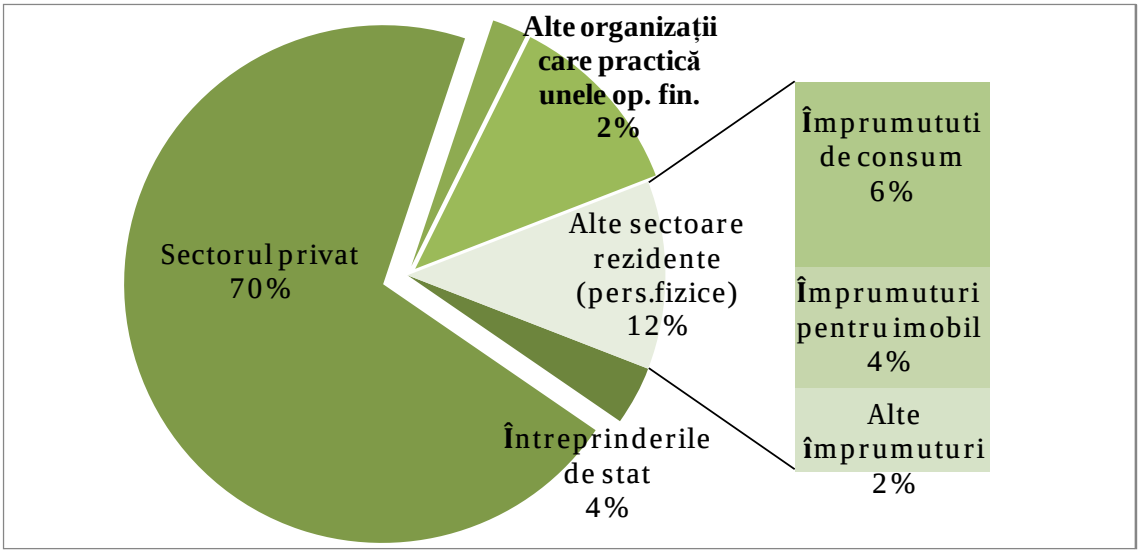


Figura 3.2.1. Ponderea creditelor în economiea Republicii Moldova (%), în I trimestru 2013

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

În I trimestru al anului 2013, majorarea soldului creditelor în MDL s-a produs ca urmare a creşterii soldurilor creditelor acordate tuturor sectoarelor economiei, astfel soldul creditelor acordate sectorului privat a sporit cu 3,3%, întreprinderilor de stat – cu 3,7% iar altor organizaţii care practică unele operaţiuni financiare a scăzut cu 15,4% faţă de sfârşitul anului 2012.

Soldul creditelor în valută străină (recalculat în MDL) în martie 2013, a înregistrat o majorare determinată de sporirea soldurilor creditelor acordate tuturor sectoarelor economiei, astfel soldul creditelor acordate sectorului privat a crescut cu 3,3%, iar întreprinderilor de stat a scăzut cu 1,2%, respectiv şi a altor organizaţii, care practică unele operaţiuni financiare a crescut cu 3,5% şi persoanelor fizice a scăzut cu 26,8% faţă de decembrie 2012.

În luna aprilie 2013, dinamica pozitivă a soldului cererilor faţă de economie în valută străină exprimat în MDL a fost influenţată de majorarea soldului cererilor faţă de sectorul privat cu 517,4 mil. MDL (3,7%), a soldului cererilor faţă de organizaţiile care practică unele operaţiuni financiare cu 6,8 mil. MDL (1,2%) şi celui al cererilor faţă de întreprinderile de stat cu 30,7 mil. MDL (4%).

În primul trimestru al anului 2013, suma creditelor neperformante (substandart, compromise şi dubioase) în valoare absolută a constituit 4562,2 mil. MDL iar ponderea în totalul de credite a constituit 13% s-a diminuat cu 1,5 p.p., faţă de data 31.12.2012. Acelaşi volum de credite neperformante, proiectat asupra CNT, constituie 19,3%, la data de 31.03.2013 şi s-a redus cu 6,7 p.p faţă de data 31.12.2012. În acest context, au scăzut reducerile pentru datoria la credite cu 0,2 p.p., constituind 10,5% la finele anului 2012. Respectiv şi în luna aprilie 2013, reducerile pentru datoria la credite a constituit 10,5%.

În I trimestru 2013, rata medie a *dobânzii la creditele* acordate în monedă naţională s-a diminuat cu 0,72 p.p., atingînd nivelul de 12,7%, faţă de decembrie 2012, iar în luna aprilie 2013 rata medie a *dobânzii la creditele* acordate în monedă naţională a ajuns la nivelul de 12,4%. Prin urmare, în I trimestru 2013, rata medie a dobânzii la creditele în valută străină, a scăzut cu 0,29 p.p., ajungând până la nivelul de 8,03%, comparativ cu decembrie 2012 şi a constituit nivelul de 8,32%, iar în luna aprilie 2013, rata medie a dobânzii la credite în valută străină a ajuns la nivelul de 7,27% puţin în scădere cu 1,05 p.p. faţă de luna decembrie 2012.

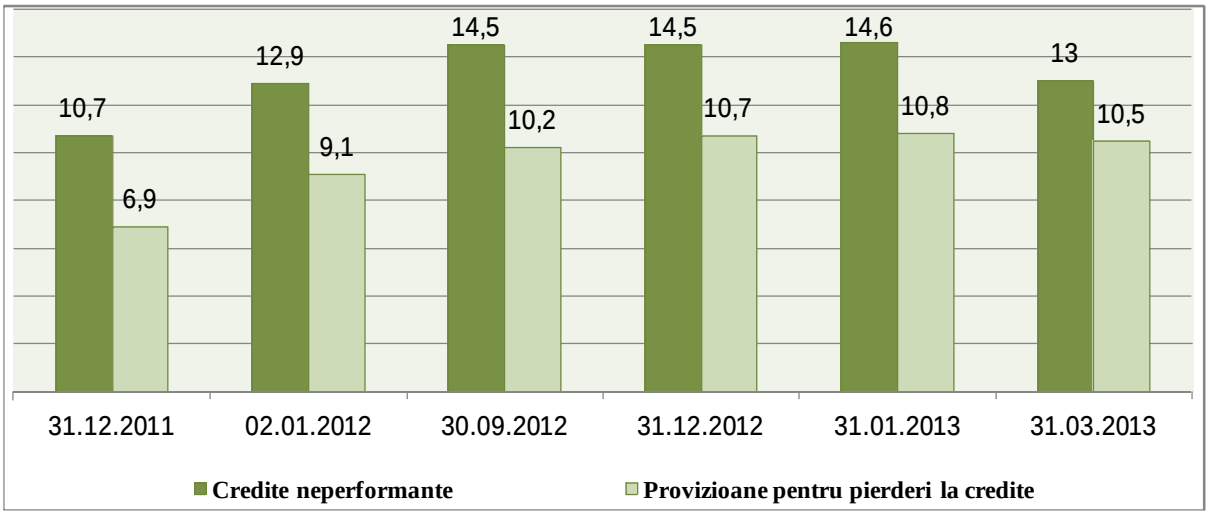


Figura. 3.2.2. Evoluţia calităţii creditelor bancare,%

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldoveiю

În anul 2012 se observă o creştere a *creditelor noi acordate de bănci*, de la 1515,7 mil. MDL ianuarie 2012, la 3120,2 mil. MDL în decembrie 2012, majorându-se cu 1604,5 mil. MDL. Respectiv, şi în anul 2013 volumul creditelor acordate în MDL în luna ianuarie 2013 a constituit 815,6 mil. MDL, iar în I trimestru 2013 a constituit suma de 1447,8 mil.MDL în creştere cu 632,2 mil. MDL, sau cu 77,5%.

În luna aprilie 2013, volumul creditelor noi acordate în moneda naţională a crescut cu 84,8 mil. MDL, sau cu 6,1% faţă de perioada similară a anului precedent, constituind 1481,0 mil. MDL. Rata medie ponderată a dobânzii la creditele noi acordate în perioada respectivă a constituit 12,40% şi s-a redus cu 1,85 p.p.

Tabelul 3.2.2. Evoluţia creditelor noi acordate după volum şi structură în anul 2012 – aprilie 2013

	Ianuarie 2012		Decembrie 2012		Februarie 2013		Aprilie 2013	
	mil.MDL.	Valută străină mil.MDL.	mil.MDL.	Valută străină mil.MDL.	mil.MDL.	Valută străină mil.MDL.	mil.MDL.	Valută străină mil.MDL.
Până la 1 lună	185,83	86,07	58,42	62,28	59,16	0,40	24,99	0,43
De la 1-3 luni	62,95	5,97	39,35	10,86	21,19	41,03	9,08	0,66
De la 3-6 luni	5,83	33,83	200,49	67,44	16,52	3,38	39,83	14,73
De la 6-12 luni	139,80	19,40	351,63	123,29	120,04	95,44	277,31	390,34
Peste 12 luni	513,30	462,70	1474,02	732,44	766,72	577,19	1129,78	882,23
Total	907,71	607,97	2123,91	996,31	983,63	717,44	1480,99	1288,99
Rata medie,%	14,17	8,36	11,98	8,32	13,23	8,13	12,40	7,27

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Astfel, în luna aprilie 2013 cea mai mare parte a creditelor noi acordate în moneda naţională le-a revenit creditelor acordate persoanelor juridice, care reprezintă 72,7% din totalul creditelor în lei şi care au fost acordate cu o rată medie de 11,74%, în timp ce rata medie la creditele acordate persoanelor fizice a constituit 14,16%.

În luna aprilie 2013 volumul creditelor noi acordate în valută străină (exprimate în MDL) s-a micşorat cu 292,68 mil. MDL, faţă de decembrie 2012, alcătuind 1288,99 mil. MDL. Rata medie ponderată a dobânzii la aceste credite în perioada respectivă a constituit 7,27%, reducându-se cu 1,05 p.p.

Analiza *capitalului normativ total*, determinant al solvabilităţii băncilor, la data de 31.03.2013 a constituit 7614,2 mil. MDL şi a scăzut cu 606,70 mil. MDL faţă de 31.12.2012. În luna aprile 2013 *capitalul normativ total*, a constituit suma de 7541,3 mil.MDL. Astfel, activele ponderate la risc au constituit 29974,9 mil. MDL, mai mult cu 1132,3 mil. MDL faţă de finele anului 2012.

Capitalul de gradul I, la 31.03.2013, a crescut cu 8,7% pînă la 7515,3 mil. MDL faţă de 31.12.2012. În luna aprile 2013, acest indicator s-a redus cu 1% faţă de luna precedentă. Valoarea pozitivă a acestui indicator confirmă rezistenţa şi siguranţa sistemului în cazul şocurilor financiare.

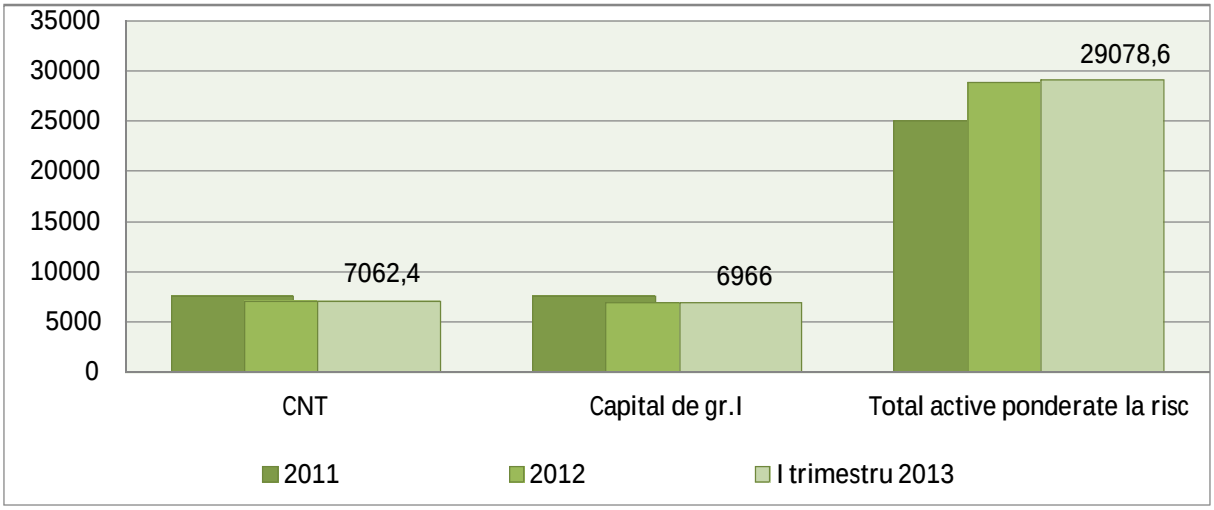


Figura 3.2.3. Evoluţia capitalului sistemului bancar, mil.MDL.
Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

În I trimestru 2013, cota investiţiilor străine în capitalul social al băncilor a constituit 74,5%, fiind în creştere cu 2,8 p.p., acestă situaţie fiind explicată prin faptul majorării capitalului social din contul investiţiilor acţionarilor rezidenţi.

În I trimestru 2013, *obligaţiunile băncilor* au constituit 49275,5 mil. MDL şi s-au majorat cu 2,3% faţă de 31.12.2012.

În aprilie 2013, comparativ cu sfîrşitul anului 2012, au fost înregistrate următoarele modificări în structura obligaţiunilor sectorului bancar:

- scăderea datoriilor financiare evaluate la cost armonizat cu 0,70 p.p., constituind 48950,0mil. MDL;
- reducerea provizioanelor cu 0,02 p.p., constituind 74245,6 MDL;
- creşterea datorii privind impozitele cu 0,04 p.p. constituind 3662,8 MDL;
- majorarea altor datoriilor cu 0,59 p.p., constituind 6574,81 mil. MDL.

În I trimestru 2013, *soldul depozitelor* în sistemul bancar a constituit 36812,1 mil. MDL, majorându-se cu 1,5%, faţă de finele anului 2012, ca rezultat a creşterii soldului depozitelor în monedă naţională cu 1,5% reprezentând o pondere de 59,73% şi a depozitelor în valută străină a crescut cu 1,5%, cu o pondere de 40,27% din totalul de depozite. Prin urmare, în luna aprilie 2013 *soldul depozitelor* în sistemul bancar a constituit 37069,6 mil. MDL, a crescut cu 2,2% faţă de decembrie 2012.

Tabelul 3.2.3. Evoluţia obligaţiunilor bancare după volum şi structură în anul 2012 şi I trimestru 2013,%

Denumirea indicatorilor:	31.01.2012	31.12.2012	I trimestru 2013	30.04.2013
	% în total obligaţiuni			
Total Obligaţiuni, dintre care:	100	100	100	100
1. Datorii financiare evaluate la cost armonizat	98,89	98,51	97,96	97,81
2. Provizioane	0,18	0,17	0,16	0,15
3. Datorii privind impozitele	0,08	0,69	0,73	0,73
4. Alte datorii	0,85	0,62	1,15	1,31

Sursa: Banca Naţională a Moldovei.

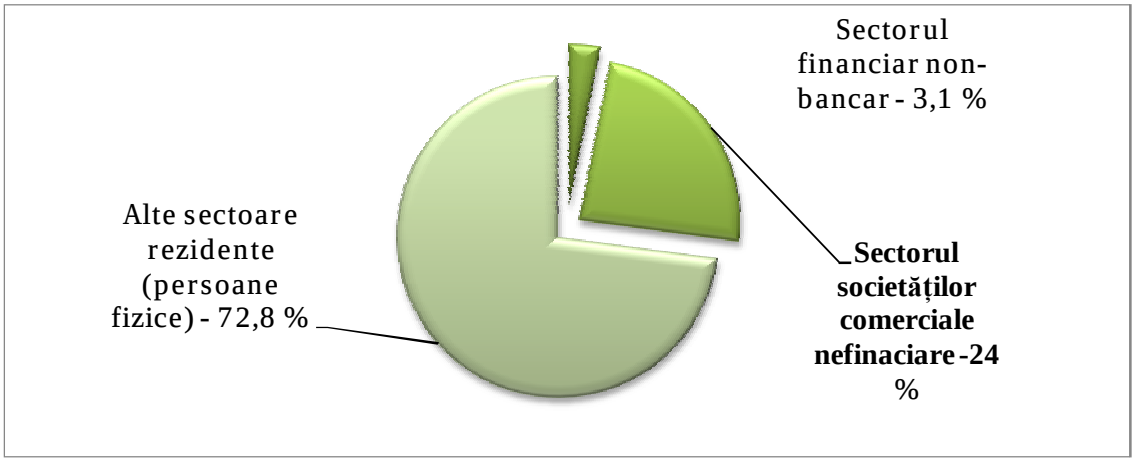


Figura 3.2.4. Ponderea depozitelor în economiea Republicii Moldova (%), în I trimestru 2013

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Volumul depozitelor noi atrase de bănci la data de 31.03.2013 a constituit 1376,74 mil. MDL, în scădere cu 18%, faţă de 31.12.2012.

În luna aprilie 2013, depozitele noi la termen atrase în monedă naţională s-au micşorat cu 202,93 mil.MDL sau cu 12%, comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent înregistrând 1495,15 mil. MDL. Rata medie a dobânzii la depozitele atrase la termen în moneda naţională în perioada respectivă practic nu s-a schimbat, alcătuind 7,33%.

Tabelul 3.2.4. Evoluţia depozitelor noi atrase după volum şi structură în anul 2012 – aprilie 2013

	Ianuarie 2012		Decembrie 2012		Februarie 2013		Aprilie 2013	
	mil. MDL.	Valută străină mil.MDL.	mil. MDL.	Valută străină mil.MDL.	mil. MDL.	Valută străină mil.MDL.	mil. MDL.	Valută străină mil.MDL.
Până la 1 lună	485,53	157,54	66,89	61,01	68,35	49,73	28,32	48,79
De la 1-3 luni	497,60	136,80	48,48	190,56	40,88	42,45	162,86	46,99
De la 3-6 luni	503,02	496,82	521,07	231,59	370,53	344,04	287,75	283,94
De la 6-12 luni	542,33	498,01	612,65	354,83	840,94	560,56	801,01	447,00
Peste 12 luni	402,56	306,11	427,77	280,22	406,38	184,97	215,21	132,28
Total	2431,04	1595,28	1676,86	1118,21	1727,08	1181,75	1495,15	959,00
Rata medie,%	7,06	4,03	8,44	4,68	8,56	4,41	7,33	4,22

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

În structura depunerilor la termen în valută străină, în luna martie 2013, comparativ cu luna ianuarie 2012, s-a consemnat o scădere de 840,79 mil. MDL sau cu 14,2%, constituind 959 mil. MDL, iar rata medie a dobânzii la depozitele atrase s-a diminuat cu 0,28 p.p.

Marja bancară la operaţiunile în monedă naţională a scăzut de la 5,51% în luna decembrie 2011, la 4,71% în martie anul 2013. În luna decembrie 2012, marja bancară la operaţiunile în monedă naţională a înregistrat un nivel de 3,54%, iar în luna aprile 2013 s-a înregistrat un nivel de 5,07%.

În acest context, observăm că ratele medii ale dobânzii la depozite în monedă naţională au început să crească în luna februarie 2012, constituind 8,04%, iar în luna decembrie 2012 a fost înregistrată cea mai înaltă rată de 8,44%. Respectiv şi ratele medii ale dobânzii la depozite în monedă străină au crescut mai intens de la începutul anului de la 4,03% în luna ianuarie 2012, pînă la 4,40% în martie 2013.

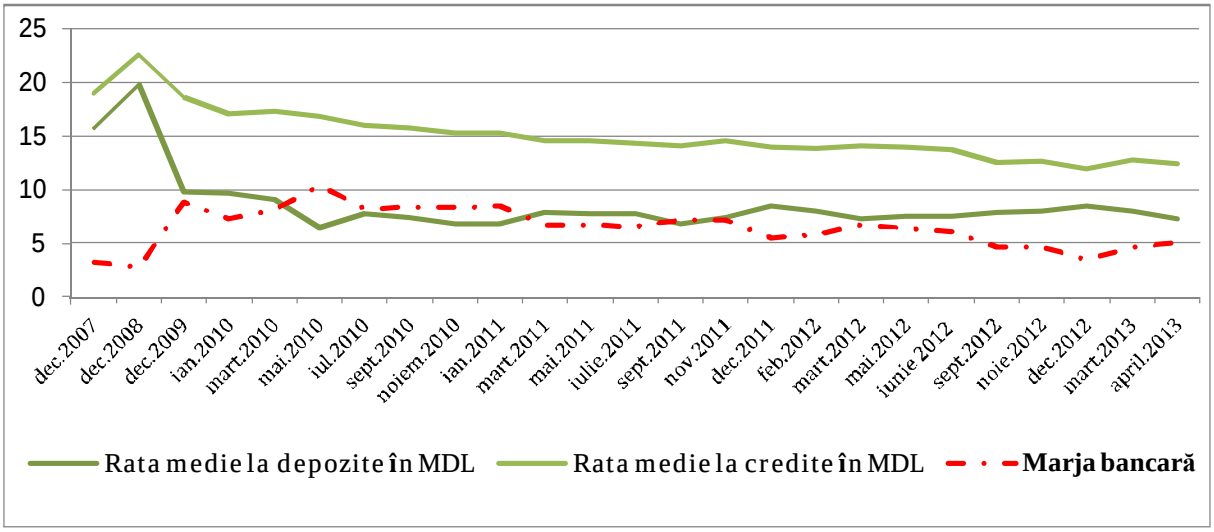


Figura 3.2.5. Evoluţia marjei bancare*, a ratelor medii a dobânzii la depozite şi la credite în MDL,%

Sursa: Calcule în baza datelor, oferite de Banca Naţională a Moldovei.

**Notă: Indicatorul Marja bancară a fost calculat ca diferenţa dintre rata medie la depozite în MDL şi rata medie la credtie MDL.*

La începutul anului 2013, în luna ianuarie, ratele medii ale dobânzii la depozite în monedă naţională au constituit 8,55%, iar în luna aprilie 2013 a fost înregistrată rata de 7,33%. Ratele medii ale dobânzii la depozite în monedă străină au crescut pînă la 4,79% în luna ianuarie 2013, şi în luna februarie 2013 a fost înregistrat nivelul de 4,22%.

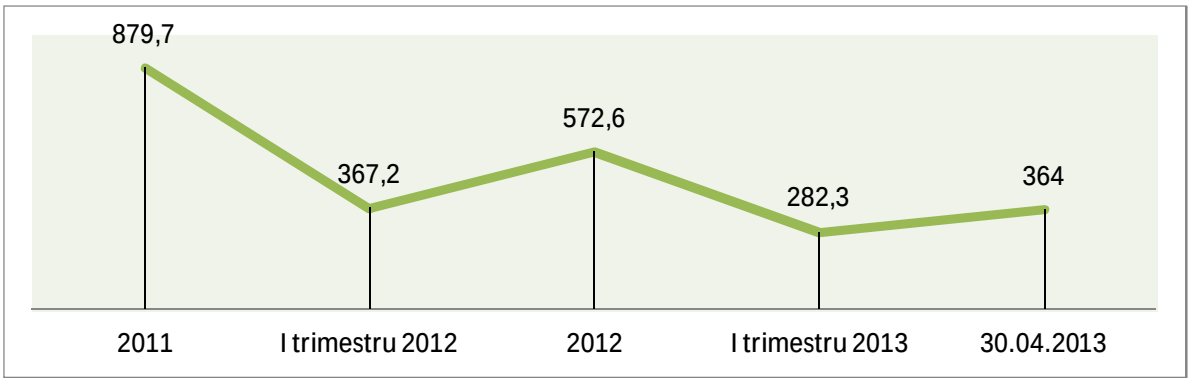


Figura 3.2.6. Evoluţia profitului bancar, mil.MDL

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

În I trimestru 2013, profitul băncilor pe întregul sistem a constituit 96,2 mil. MDL, iar însumat a constituit suma de 282,4 mil.MDL, mai puțin cu 84,9 mil.MDL față de perioada similară anului 2012.

În I trimestru al anului 2013 venitul net raportat la active (ROA) a constituit 1,9%, cît şi raportat la capitalul acționar (ROE) a înregistrat 10,9%. Odată cu creşterea volumului de capital acționar şi de active, majorarea ROE şi ROA denotă că ritmul de creştere a profitului net este mult mai rapid, fapt destul de încurajator.

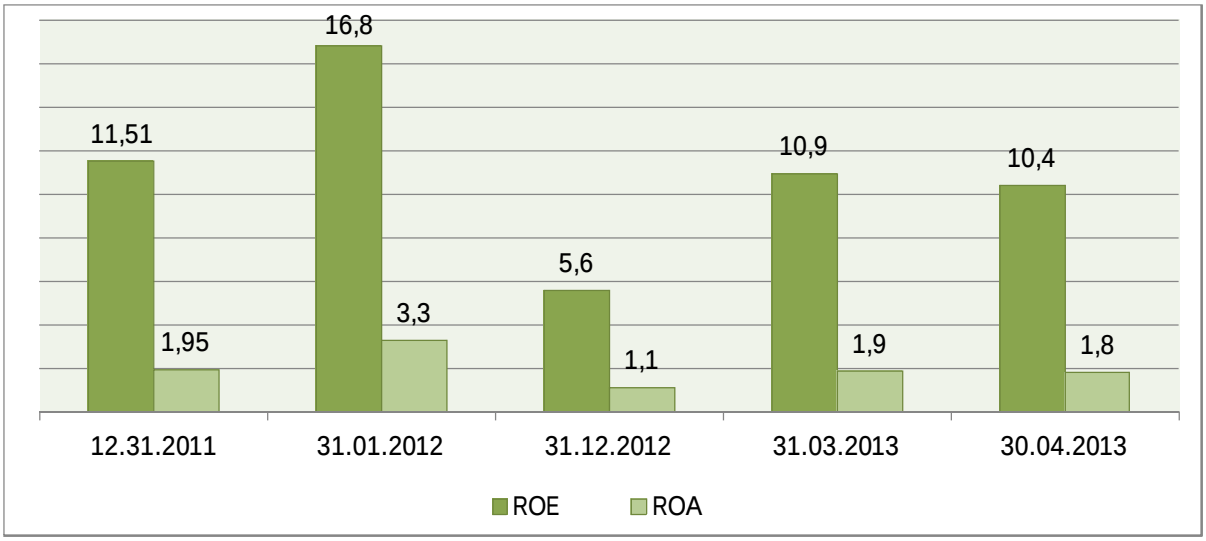


Figura 3.2.7. Evoluţia profitabilităţii bancare,%

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Ponderea activelor, generate de dobândă în totalul activelor, la data de 31.03.2013, a scăzut cu 1,7 p.p. şi a constituit 80%, comparativ cu data de 31.12.2012, când a constituit 81,7%. Respectiv, la data de 31.03.2013, se înregistrează nivelul marjei nete din dobânzi de 4%. Astfel, băncile în situaţii mai dificile, compensează veniturile din alte surse şi, în special, din comisioanele din transferuri, inclusiv a celor din străinătate şi din alte comisioane percepute de către bancă.

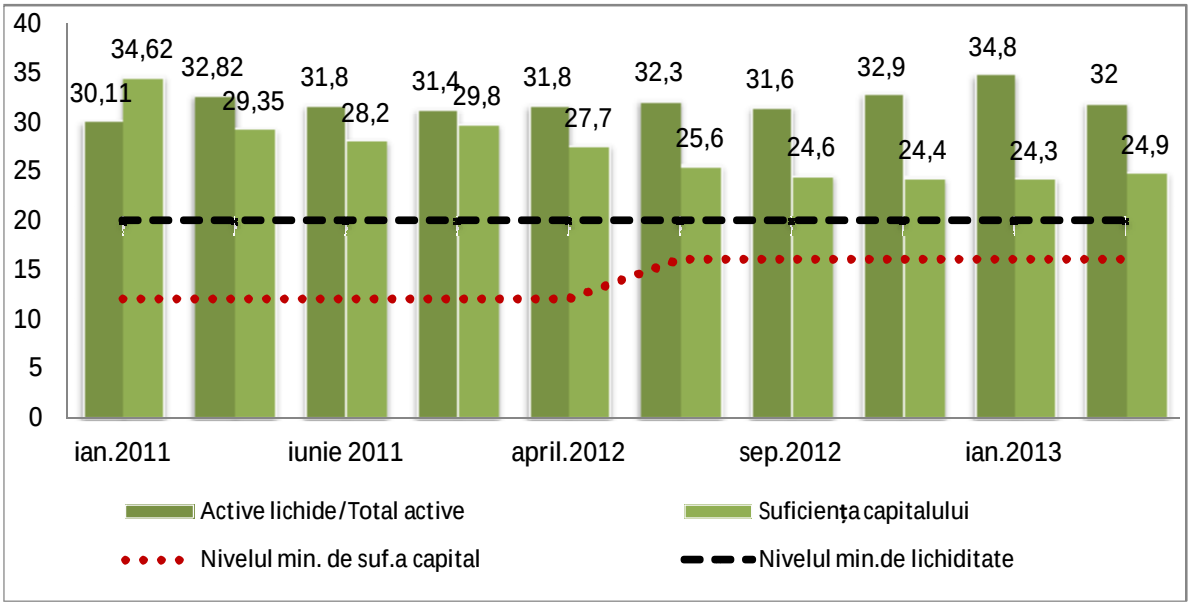


Figura 3.2.8. Indicatori de lichiditate şi suficienţa capitalului,%

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Indicele de eficienţă, determinat ca raportul dintre veniturile nete aferente dobânzilor plus veniturile neaferente dobânzilor la cheltuieli neaferente dobânzilor, la 31.03.2013 constituie 149,7%, mai mult cu 37,1 p.p. faţă de 31.12.2012. Iar în luna aprile 2013, indicele de eficienţă a constituit 147,2%, mai mult cu 34,6 p.p. faţă de luna decembrie 2012.

Gradul de suficienţă a capitalului se menţine la un nivel înalt, constituind 25,4% la 31.03.2013. Deşi, aflat peste nivelul minim necesar de 16%, (pînă în mai al anului 2012 suficienţa capitaluilui ponderat la risc a constituit 12%), se observă o creştere a acestui indicator de 1,10 p.p. faţă de 31.12.2012. Considerăm explicabil faptul că majorarea nesemnificativă a gradului de suficienţă a capitalului bancar, prin creşterea considerabilă a portofoliului de credite, care fac parte din activele riscante cu o pondere majoră la risc.

Tabelul 3.2.5. Tendinţele lichidităţii bancare,%

Indicatorii	31.01.2012	31.12.2012	I trimestru 2013
Principiul II al lichidităţii	32,0	32,9	33,1
Principiul I al lichidităţii	0,7	0,7	0,7

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Lichiditatea bancară poate fi privită atît prin prisma ponderii activelor lichide în total active, cît şi prin prisma obligaţiunilor, pe care banca este obligată să le onoreze. Astfel, în luna decembrie 2012, ponderea activelor lichide (principiul II al lichidităţii) înregistrează 32,9%, şi în martie 2013 a înregistrat 33,1%, mai mult cu 0,2 p.p.

Lichiditatea pe termen lung sau principiul I al lichidităţii, pe întreg sistemul bancar a înregistrat 0,7%, la 31.03.2013. Aceste valori ale indicatorilor lichidităţii relevă existenţa surselor adecvate pentru susţinerea plăţilor aferente obligaţiunilor.

Regiunea Republicii Moldova din partea stîngă a râului Nistru. În I trimestru 2013, evoluţia sectorului bancar al Transnistriei a înregistrat tendinţe relativ stabile de dezvoltare.

Activele totale ale sistemului bancar transnistrean la data de 01.05.2013 au însumat 5909,5 mil. ruble, echivalentul a 5151,9 mil. MDL. Comparativ cu data de 01.01.2012, activele au crescut cu 769 mil. ruble, constituind 5140,5 mil. ruble (48,1% din PIB), echivalentul a 5838,16 mil. MDL (la data de 01.05.2013, o rublă trasnistreană echivala cu 0,8718 MDL iar la data de 01.01.2012, o rublă trasnistreană echivala cu 0,8300 MDL).

La data de 01.05.2013, capitalul propriu al băncilor a atins valoarea de 1219,3 mil. ruble, mai mult cu 11,62 mil. ruble faţă de 01.01.2013 (1207,68 mil. ruble). Capitalul acţionar al băncilor din Transnistria a constituit la data de 01.05.2013 suma de 990,98 mil. ruble.

Soldul creditelor acordate sectorului economic a atins la data de 01.05.2013 suma de 2840,01 mil. ruble, mai mult cu 128,919 mil. ruble faţă de 01.01.2013. Acest lucru se datorează faptului că creditele persoanelor fizice (697,27 mil. ruble) în această perioadă au crescut cu 67,07 mil. ruble faţă de 01.01.2013.

3.3. Politică monetară

La începutul anului 2013 evoluţia indicatorilor monetari s-a înscris într-o dinamică ascendentă. În acelaşi timp, consolidarea tendinţelor dezinflaţioniste a determinat reducerea ratelor dobânzilor asociate instrumentelor de politică monetară, care s-a produs la sfârşitul lunii aprilie 2013. Pe de altă parte, rata rezervelor obligatorii, a rămas neschimbată şi a constituit un nivel de 14%.

În primele 5 luni ale anului 2013 s-au efectuat operaţiuni de sterilizare, iar soldul mediu zilnic al acestor tranzacţii a depăşit nivelul de 4 mild. MDL. În aceeaşi perioadă, băncile comerciale nu au solicitat de la BNM oferirea facilităţilor de credite "overnight", iar solicitările de depozite

"overnight" s-au realizat pentru sume mai mari de 156 mil. MDL. Intervenţiile pe piaţa valutară au fost moderate, în perioada februarie – mai 2013, BNM a procurat valută, suma tranzacţiilor variind între 10-15 mil. USD.

Tabel 3.3.1. Evoluţa ratelor de dobândă la instrumentele de politică monetară ale Băncii Naţionale a Moldovei

	Rata de bază, %	Rata dobânzii la credite overnight, %	Rata dobânzii la depozite overnight, %
Ianuarie 2012	9,5/8,5	12,5/11,5	6,5/5,5
Februarie 2012	8,5/6,5	11,5/9,5	5,5/3,5
Martie 2012	6,5/4,5	9,5/7,5	3,5/1,5
Aprilie 2012 – martie 2013	4,5	7,5	1,5
Aprilie 2013	4,5/3,5	7,5/6,5	1,5/0,5
Mai 2012	3,5	6,5	0,5

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Tabel 3.3.2. Soldul mediu zilnic al vânzărilor de Certificate ale BNM şi al facilităţilor permanente acordate de BNM, mil. MDL

	Facilităţi permanente		Vânzări de Certificate ale BNM
	Credite Overnight	Depozite Overnight	
Ianuarie	-	363,8	4298,4
Februarie	-	252,8	4480,7
Martie	-	156,6	4563,3
Aprilie	-	225,5	4426,6
Mai	-	262,1	4092,7

Sursa: Conform datelor Băncii Naţionale a Moldovei.

Regiunea din partea stângă a râului Nistru

Pe 01.06.2013, masa monetară în regiunea din stânga Nistrului a depăşit nivelul de 5 mild. ruble. În aprilie 2013 în politica monetară promovată în regiunea din stânga Nistrului au fost implementate facilităţile de depozite Overnight, cărora le sunt asociate rate ale dobânzii de un procent. La fel, în aceeaşi lună a fost redusă rata de refinanţare de la 7 la 6,5%.

Capitolul IV

SECTORUL EXTERN

După evoluţiile modeste din anul precedent, anul 2013 a început cu o recuperare vizibilă în sectorul extern al economiei. Datele disponibile pentru primul trimestru, indică asupra unei crşteri a investiţiilor efectuate în active materiale pe termen lung din sursele investitorilor străini cu 45,7%, determinînd o creştere cu 3,5 p.p. a ponderii acestora în total comparativ cu perioada similară a anului precedent. Valoarea acestora de 235,5 mil. lei. a reprezentat 12,3% din volumul total al investiţiilor în mijloace fixe. De asemenea, au început să-şi revină şi transferurile de mijloace băneşti efectuate de către persoanele fizice din străinătate, care au constituit 320,5 mil. USD, fiind în creştere cu 10,9% faţă de primul trimestru al anului trecut.

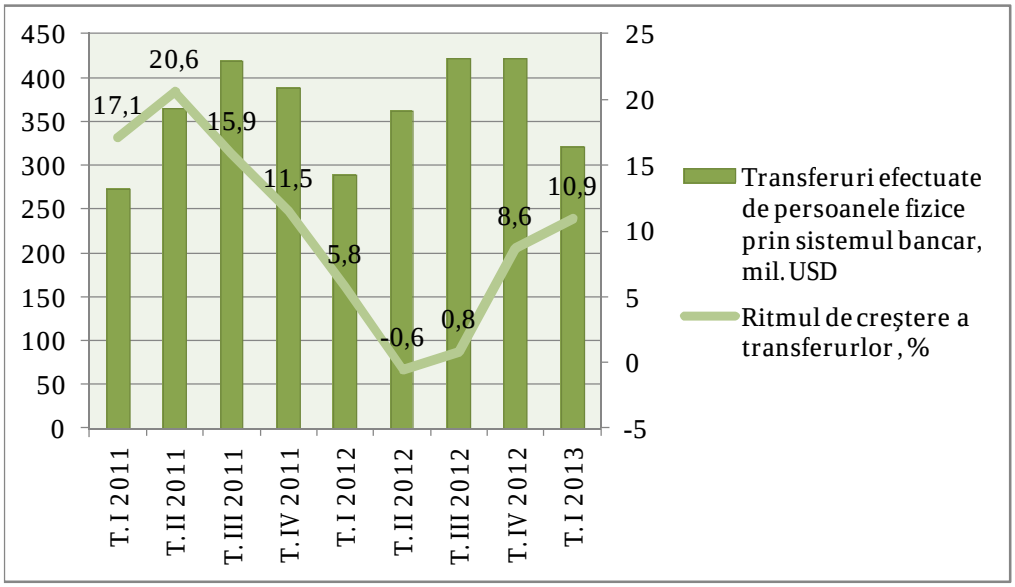


Figura 4.1. Transferurile efectuate din străinătate în favoarea persoanelor fizice
Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Cît priveşte fluxurile comerciale cu bunuri cu alte ţări, deşi creşterea valorii totale a acestora a temperat uşor în T I comparativ cu perioada similară a anului precedent, exporturile au marcat o evoluţie relativ bună. Valoarea totală a comerţului exterior în trimestrul I a constituit 1,8 mild. USD, în creştere cu 6,8%, comparativ cu perioada similară a anului precedent. După temperarea ritmurilor de creştere de-a lungul anului 2012, care au ajuns să înregistreze progresiv valori negative, în T I exporturile au marcat un salt de 15,4%, care pe fonul evoluţiei mai lente a importurilor au influenţat reducerea soldului negativ al balanţei comerciale cu 5,4% şi sporirea gradului de acoperire al importurilor prin exporturi pînă la 46,9% – cel mai înalt nivel înregistrat, începînd cu anul 2006. Astfel, în primele trei luni ale anului exporturile au constituit 582,4 mil. USD, importurile 1243 mil. USD, iar deficitul comercial 660,7 mil. USD.

Creşterea valorii tranzacţiilor comerciale externe cu bunuri s-a produs, preponderent, datorită creşterii volumului fizic de bunuri exportate şi a celor importate, în timp ce nivelul preţurilor nu a cunoscut oscilaţii semnificative. Mai mult ca atît, în primul trimestru s-a produs o îmbunătăţire a termenilor de schimb comerciali, raportul dintre creşterea valorii unitare a exporturilor şi cea a importurilor fiind de 102%.

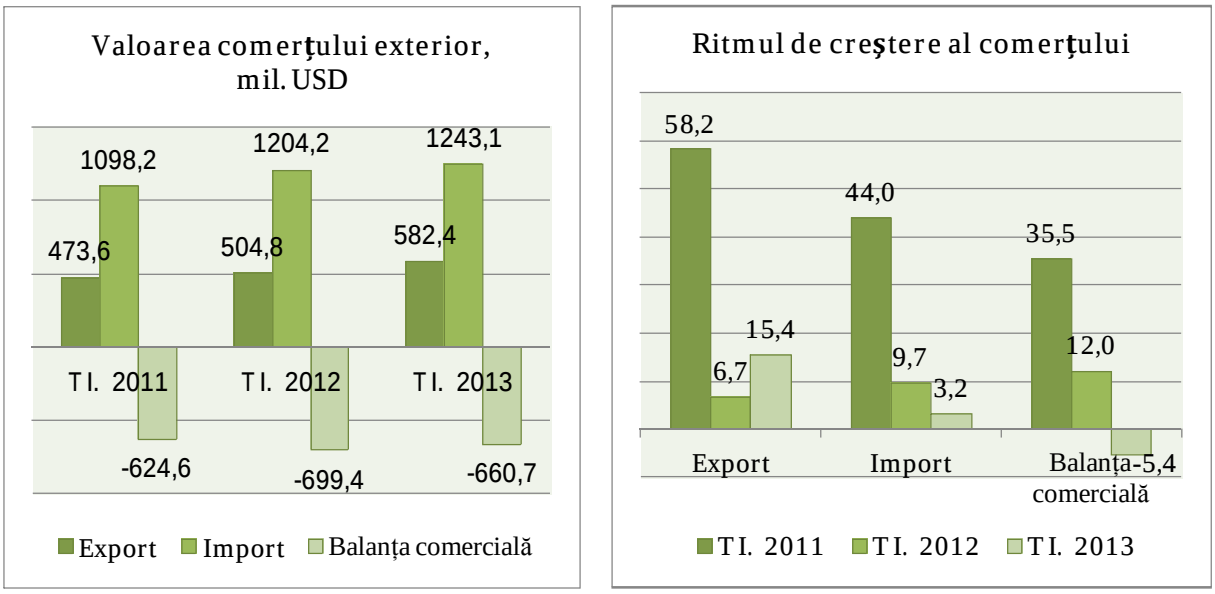


Figura 4.2. Evoluţia comerţului exterior în trimestrul I, 2011-2013
Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

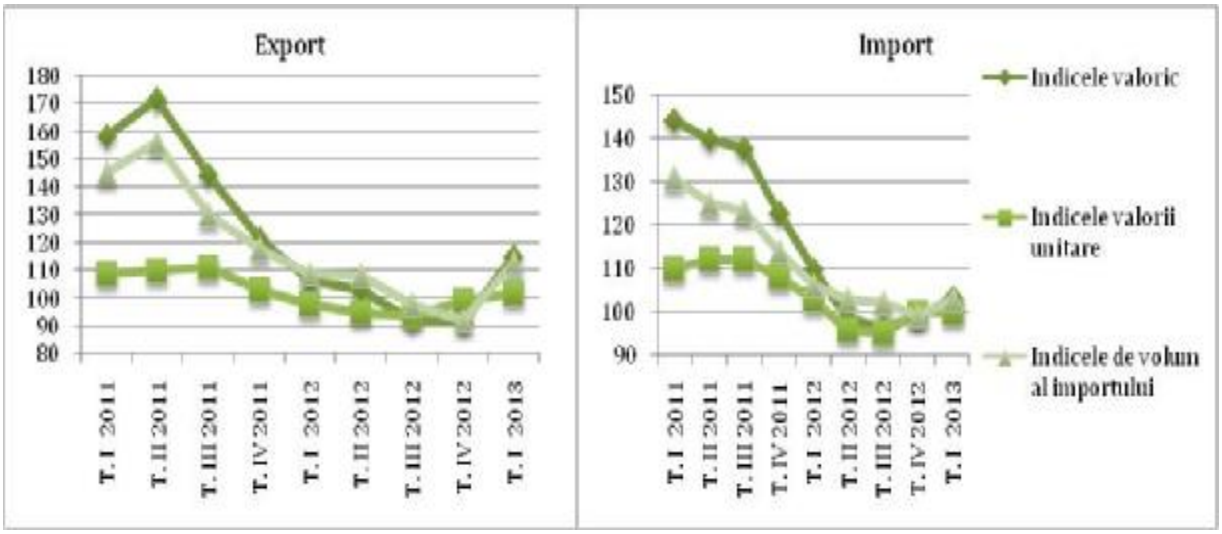


Figura 4.3. Indicii valorii unitare şi de volum ai comerţului exterior în anii 2011-2013
Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Tabelul 4.1. Dinamica şi structura exporturilor în trimestrul I, anul 2013

	Valoarea T. I, mii. Lei	Structura,%		Ritmul de creştere,%	
		T. I, 2013	Media T.I, 2011-2013	T. I, 2013	Media T.I, 2011- 2013
A	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Total	582427,9	100,0	100,0	15,4	26,2
Produse agricole	143148,5	24,6	26,3	19,8	34,4
Semințe oleaginoase	53094,5	9,1	8,5	110,5	90,4
Fructe şi legume	48425,0	8,3	8,5	-6,3	21,6
Cereale	15599,2	2,7	3,4	67,5	40,9
Produse alimentare	96916,5	16,6	15,4	28,3	16,0
Băuturi	57968,0	10,0	8,5	47,3	16,2

Tabelul 4.1. – continuare

A	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*
Preparate din fructe şi legume	18229,4	3,1	2,6	92,0	25,7
Combustibili	4639,2	0,8	0,7	149,5	93,7
Produse manufacturate	316907,8	54,4	53,8	8,6	26,3
Produse farmaceutice	23737,3	4,1	3,5	47,5	11,4
Articole de îmbrăcăminte	57310,1	9,8	11,3	-6,3	3,7
Maşini şi aparate, echipamente electrice şi părţi ale acestora	72290,2	12,4	12,9	0,3	32,2
Mobilă	24643,4	4,2	4,1	9,4	69,5
Vehicule	16005,3	2,7	2,1	38,2	54,3

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Exporturile. Dinamica înaltă de creştere a exporturilor din primul trimestru a fost potenţată, preponderent, de sporirea volumului livrărilor de produse agroalimentare şi combustibili, în timp ce exporturile de produse manufacturate, în ansamblu, au crescut mai lent.

Cea mai mare influenţă asupra creşterii exporturilor au avut-o livrările de:

- seminţe de floarea soarelui;
- ornamente, decoraţiuni, articole de feronerie din metale comune pentru mobilă, uşi, scări, ferestre, etc.;
- băuturi alocoolice;
- preparate din legume şi fructe;
- produse farmaceutice; deşeuri din fontă şi oţel;
- cereale ş.a.

Aceste din urmă produse au influenţat creşterea exporturilor cu 19,7%, iar principalele pieţe de desfacere, cu excepţia preparatelor din fructe şi legume, fiind spaţiul CSI şi alte ţări, exclusiv ţările UE.

De asemenea, o dinamică înaltă au marcat exporturile de ceasuri în Finlanda, blănuri naturale în Belarus, extracte tantante şi colorante şi produse şi articole pentru utilizări tehnice în Federaţia Rusă, intestine, vezici şi stomacuri de animale în Hong Kong, dar valoarea acestora este una nesemnificativă, nedepăşind 0,1% din valoarea totală a exporturilor.

La fel, în primul trimestru, situaţie similară cu aceeaşi perioada a anului 2011, vizibil au crescut reexporturile de diverşi combustibili. Valoarea acestora a înregistrat 4,6 mil. USD în perioada de referinţă, comparativ cu 1,9 mil. USD în perioada similară a anului precedent. Creşterea acestora s-a datorat preponderent livrărilor de păcură în Bulgaria şi de gaz lichefiat în România şi Bulgaria în valoare de 4,4 mil USD.

Tendinţele pozitive marcate pentru exporturile de pe aceste poziţii tarifare au fost atenuate parţial de reducerea livrărilor de grăsimi şi uleiuri de origine animalieră, încălţăminte, reziduuri şi deşeuri ale industriei alimentare, vehicule şi echipamente pentru căile ferate, instrumente şi aparate optice, reactore nucleare, fructe şi legume, articole şi accesorii de îmbrăcăminte ş.a. Reducerea livrărilor acestor produse a avut loc atît pe piaţa UE cît şi CSI, în special Federaţia Rusă, care sunt şi principalele destinaţii de export; iar tendinţa poate fi explicată de situaţia economică, încă vulnerabilă a pieţelor vestice şi mărirea valorii unitare pentru produsele manufacturate, care fac obiectul de reexport în est.

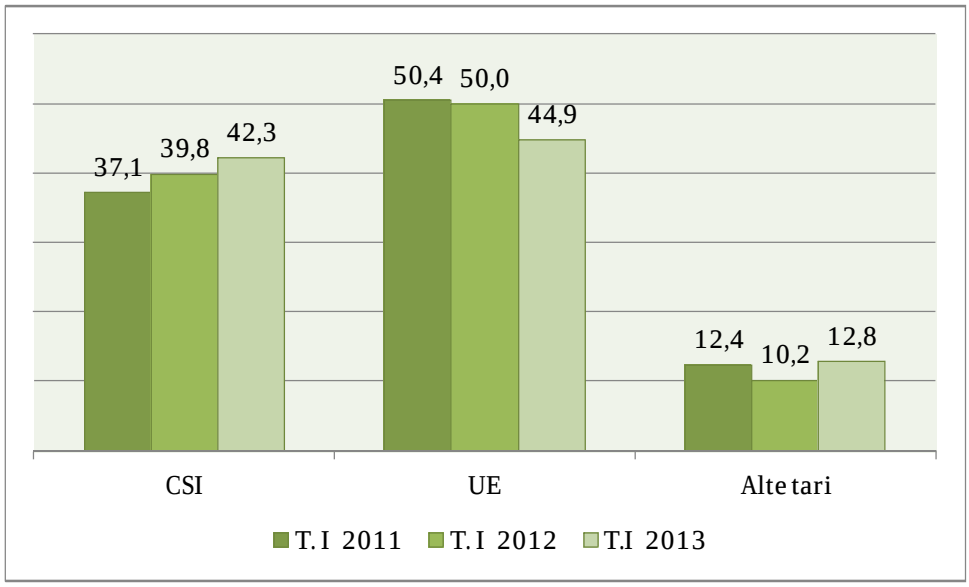


Figura 4.4. Structura exporturilor pe regiuni

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Per ansamblu, sub aspect geografic, creşterea exporturilor în primul trimestru al anului curent a fost susţinută de sporirea livrărilor cu 22,5% şi 45,2% în ţările CSI şi grupul altor ţări. În acelaşi timp, exporturile orientate spre ţările UE se redresează foarte lent, sporind cu doar 3,6% faţă de perioada similară a anului precedent, cea ce a determinat reducerea ponderii acestui grup de ţări cu 5,1 p.p. faţă de T I, 2012, concomitent consolidîndu-se poziţia ţărilor CSI şi a altor state.

Astfel, s-au produs unele modificări în top 5 pieţe de export, Turcia plasîndu-se pe poziţia a patra, a exclus Marea Britanie din top, devansînd totodată şi Ucraina. Exporurile în Turcia au crescut în primele trei luni ale anului comparativ cu perioada similară a anului precedent de 3 ori. Astfel, primele 5 pieţe de desfacere pentru produsele moldoveneşti cu o pondere de 65% în total au fost Federaţia Rusă (31,5%), România (14,2%), Italia (7,1%), Turcia(6,9%) şi Ucraina (5,4%).

Importurile. În primul trimestru al anului curent, importurile au continuat să crească foarte lent, susţinut, cu precădere, de achiziţiile din străinătate de produse agroalimentare, şi unele produse manufacturate, cum ar fi, cele farmaceutice. Pentru alte produse manufacturate, însă, şi materialele brute necomestibile, s-a înregistrat o încetinire a ritmului de creştere, iar pentru importurile de combustibili chiar o reducere cu 4,8%. Temperarea creşterii importurilor din anul precedent, care a continuat şi în anul curent poate fi explicată prin cîţiva factori: redresarea lentă a cererii interne şi a celei externe, care au influenţat atît volumul cît şi valoarea unitară a mărfurilor achiziţionate din exterior.

Sporirea importurilor de porduse agricole, atât prelucrate cît şi neprelucrate, cu 12,2% şi, respectiv, 7,2% au contribuit la o creştere a ponderii acestora în valoarea totală a importurilor cu 0,9 p.p., reprezentînd aproximativ 14,3% din total.

Ca urmare reducerii importurilor de combustibili în primul trimestru al anului curent, s-a produs şi o scădere a cotei acestora în total importuri cu 2,2 p.p., comparativ cu perioada similară a anului precedent. Tendinţa de scădere s-a produs pe fonul contractării achiziţiilor de motorină şi păcură de pe pieţele externe, în timp ce cele de gaz şi benzină au fost în creştere. Sub aspect geografic, o reducere semnificativă a avut loc în cazul importurilor de combustibili din Belarus.

Sub aspect comparativ faţă de perioada similară a anului precedent, importurile de produse manufacturate au continuat să se tempereze. În special, s-au contractat importurile de diverse

produse ale industriei uşoare, precum şi diverse echipamente de transport, care am putea presupune că au fost afectate cu precădere de cererea externă redusă pentru aceste produse.

Tabelul 4.2. Dinamica şi structura importurilor în trimestrul I, anul 2013

	Valoarea T. I, mil. Lei	Structura,%		Ritmul de creştere,%	
		T. I, 2013	Media T.I, 2011-2013	T. I, 2013	Media T.I, 2011-2013
Total	1243,1	100,0	100,0	3,2	18,9
Produse agricole	106,2	8,5	8,1	12,2	10,8
Produse alimentare	71,9	5,8	6,1	7,2	9,5
Combustibili	333,3	26,8	27,5	-4,8	21,6
Materiale brute necomestibile, exclusiv seminţele oleaginoase şi combustibilii	21,8	1,8	1,8	3,3	18,6
Produse manufacturate	719,9	57,9	57,2	5,6	20,6
Produse farmaceutice	53,7	4,3	3,9	20,0	11,2
Maşini şi echipamente de transport	239,2	19,2	19,3	2,9	24,6

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statisticăю

Continuînd tendinţele din anul precedent, temperarea creşterii importurilor a fost determinată, cu precădere de reducerea achiziţiilor din ţările CSI cu 6%, ceea ce a determinat, o scădere a ponderii acestora în structura importurilor de la 37,7% în T. I, 2012 la 34,3% în perioada similară a anului curent. În perioada respectivă a slăbit poziţia atît a Rusiei şi a Belarusiei, livrările din aceste ţări de origine fiind în scădere, cît şi a Ucrainei, de unde importurile au marcat un trend uşor crescător. Reducerea importurilor din CSI, a fost parţial compensată de creşterea acestora din ţările UE şi alte ţări cu 9,5% şi, corespunzător, 7,6%.

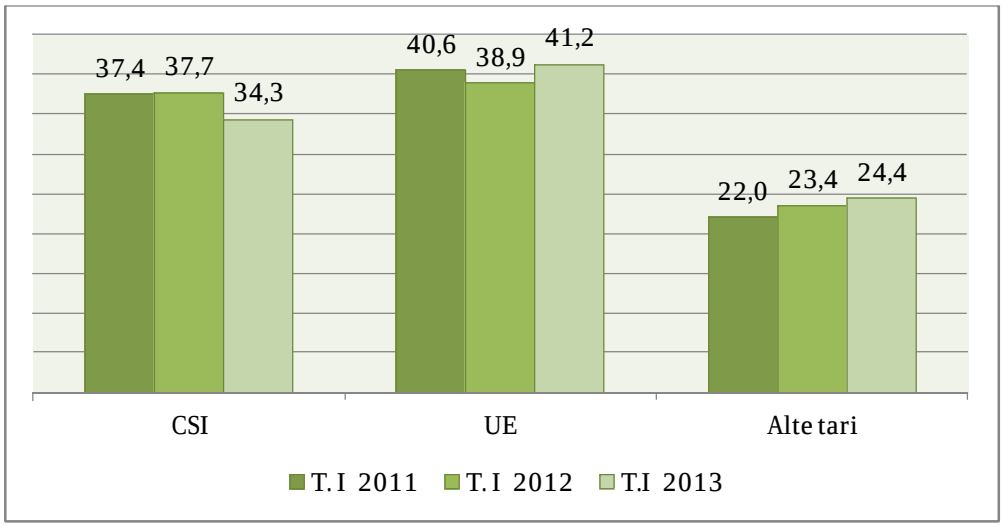


Figura 4.5. Structura importurilor pe regiuni în anii 2011- 2013

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Evoluţia comerţului exterior al regiunii din partea stângă a Nistrului în anul 2012

În trimestrul I, 2013 valoarea tranzacţiilor comerciale externe ale Regiunii din partea stângă a Nistrului, a constituit 499,5 mil. USD, în scădere cu 9,2% faţă de valoarea înregistrată în perioada similară a anului precedent.

În perioada de referinţă s-au redus semnificativ atît importurile cît şi exporturile. Exporturile au constituit în această perioadă 118,7 mil. USD, iar importurile – 380,8 mil. USD, fiind în scădere cu 7,8% şi, corespunzător, 9,7%, faţă de primele trei luni ale anului precedent. Reducerea mai puternică a importurilor a generat o creştere a ratei de acoprerire a importurilor prin exporturi de la 30,5% în T. I 2012 la 31,2% în T. I 2013, iar deficitul comercial reducîndu-se de la 292,9 mil. USD la 262 mil. USD.

În primul trimestru al anului curent, structura exporturilor s-a modificat uşor în favoarea statelor spaţiului CSI, cu precădere datorită creşterii livrărilor de bunuri cu 20% în Republica Moldova. În trimestrul I, 2013 valoarea exporturilor efectuate în Republica Moldova a constituit 53,8 mil. USD, ceea ce reprezintă 45,3% din total exporturi, cu 10,5 p.p. mai mult faţă de perioada similară a anului precedent. De asemenea, au sporit şi exporturile în alte state Italia, Germania, Franţa, Bulgaria ş.a., dar acestea au influenţat nesemnificativ creşterea exporturilor. În acelaşi timp, mult mai sesizabilă, cu o contribuţie de -15%, a fost reducerea exporturilor în Federaţia Rusă, România şi Ucraina, reprezentînd piaţa de desfacere pentru 30% din exportul de bunuri al regiunii din partea stîngă a Nistrului.

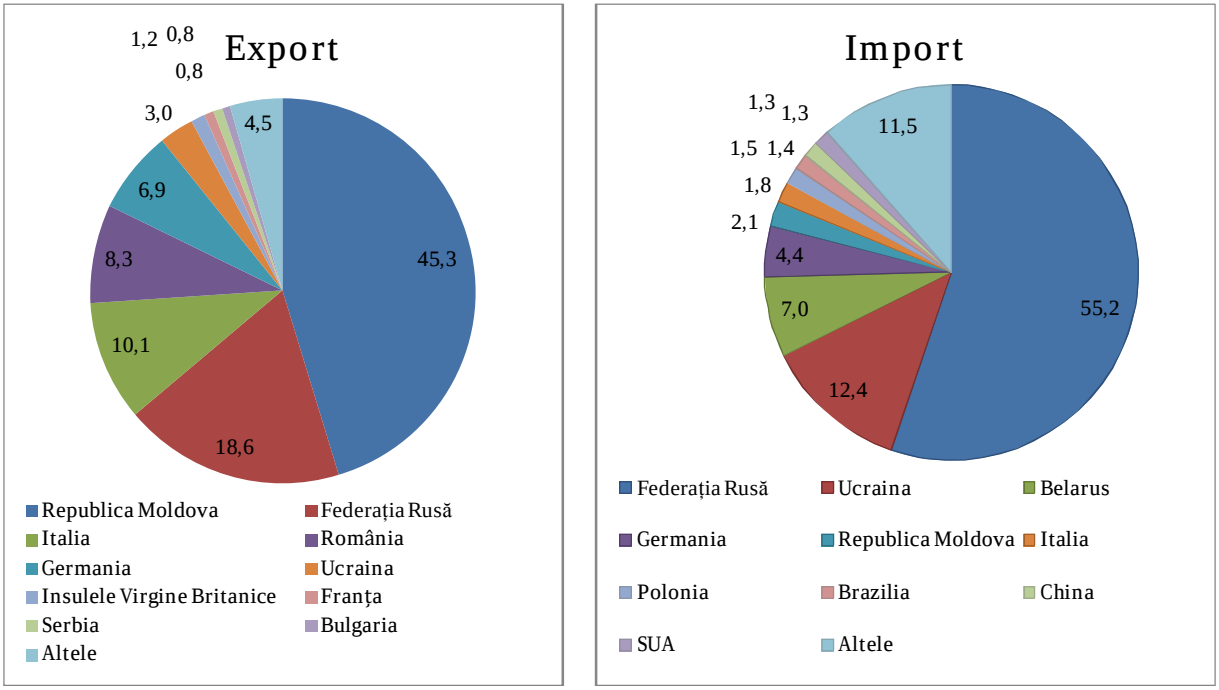


Figura 4.6. Structura geografică a comerţului exterior al regiunii din partea stângă a Nistrului în T. I, 2013

Sursa: Conform datelor Comitetului vamal de stat al regiunii din partea stângă a Nistrului.

În primele trei luni ale anului curent, importurile au marcat o scădere semnificativă comparativ cu perioada similară a anului precedent, care a fost determinată, preponderent, de contractarea, achiziţiilor efectuate din Federaţia Rusă şi Republica Moldova cu 21,3% şi, respectiv, 61,6%. Importurile din Republica Moldova a regiunii din partea stîngă a Nistrului au constituit 8 mil. USD, plasîndu-se cu mult sub nivelul înregistrat în T. I, 2013 de 20,3 mil. USD. În acelaşi timp, efectele negative au fost uşor compensate de sporirea exporturilor în alte state, în special Ucraina, Belarus, Brazilia, SUA care ar fi putut contribui cu o creştere de 6%.

Tendinţe şi politici în principalele ţări-parteneri economici ai Republicii Moldova

Anul 2012 a fost un an de incertitudine economică pronunţată pentru mai multe ţări din întreaga lume şi pentru cele mai multe dintre aceste tendinţele persistă şi în 2013. În Europa, criza fiscală continuă să aprindă suspiciuni cu privire la supravieţuirea monedei euro, o incertitudine, care

umbreşte performanţele economice reale în anul 2013. Cu toate acestea, se consideră că situaţia economică globală s-ar putea ameliora în anul curent, menţinând o creştere economică.

Tabelul 4.3. Tendinţe de dezvoltare ale principalilor parteneri economici ai Republicii Moldova în T. I, 2013 (% faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent)

Ţara/indicatorul	PIB	IPC	Exportul	Importul	Rata şomajului
SUA	1,8	101,7	0,5	-2,6	7,7[1]
UE	-0,7	102,4[2]	4,5	-6,2	10,5
România	2,2	103,9[2]	5,5	-0,3	7,0
Federaţia Rusă	1,6	107,1	-4,9	3,4	5,8
Ucraina	-1,1	99,5	-1,5	-6,2	-

Sursa: Statisticile naţionale ale SUA, României, CSI, Federaţiei Ruse, Ucrainei şi UE.

Statele Unite ale Americii

SUA rămâne în a.2013 ţara cu o economie puternică şi cu perspective macroeconomice favorabile, în ciuda situaţiei neprielnice a fenomenului "Cliff fiscal". Totodată, în primul trimestru al acestui an se resimte o uşoară temperare, comparativ cu anul precedent. În T.I 2013 PIB-ul SUA a sporit în termeni reali cu 1,8%, faţă de perioada similară a anului precedent, cînd acelaşi indicator a constituit 2,4%. Rezultatul negocierilor bugetare vor determina dacă acesta va fi o recesiune uşoara sau poate avea consecinţe mai severe.

PIB-ul în SUA în trimestrul I, 2013 a crescut cu 2,4% comparativ cu trimestrul precedent, iar comparativ cu acelaşi trim. al anului 2012, cu 1.8%. Creşterea PIB-ului a fost susţinută preponderent de sporirea consumului final al gospodăriilor cu 2,1%. Totodată, în perioada menţionată s-a înregistrat o temperare a creşterii formăriii brute de capital, a cheltuielilor guvernamentale şi a exportului de bunuri care au redus din capacităţile de creştere ale economiei americane în această perioadă.

Creşterea preţurilor a temperat uşor în primul trimestru al anului 2013, nivelul IPC (faţă de perioada similară a anului precedent) constituind 1,7%, în timp ce în T. I, 2013 acesta a cifrat 2,8%. Situaţia se datorează, cu precădere, unei scăderi uşoare a preţurilor la benzină în luna martie.

Volumul exportului de bunuri şi servicii a temperat uşor în primul trimestru al anului curent faţă de perioada similară a anului precedent, înregistrînd o creştere de doar 1,2%, comparativ cu nivelul de 4% marcat în trimestrul I al anului 2012. Descreşterea volumului exportului a fost determinată de temperarea creşterii tranzacţiilor comerciale externe cu bunuri de la 5% în T.I, 2012 la 0,8% în T.I, 2013. Deşi consumul final a continuat să crească la începutul anului, importurile de bunuri şi servicii au cunoscut o descreştere semnificativă faţă de trimestrul întîi al anului precedent, de la 2,6% la -0,3% şi, corespunzător, de la 6,2% la 1,2%.

Continuînd tendinţa din anul precedent, rata şomajului a fost în scădere în trimestrul I, al anului curent, constituind 7,7%. În primele trei luni ale anului trecut nivelul acesteia a fost de 8,3%.

Uniunea Europeană

Incertitudinea cu privire la viitorul monedei euro a dominat întreaga economie europeană în 2012, nivel aproape fără precedent, considerat o piedică în calea creşterii zonei euro în 2013. În prezent, există unele semne pozitive în domeniul industriei şi comerţului cu amănuntul, anticipîndu-se o stabilizare a producţiei în prima jumătate a anului 2013, bazată pe presupunerea că

[1] Rata şomajului la sfîrşitul lunii martie
[2] Indicele preţurilor de consum în luna martie, comparativ cu perioada similară a anului precedent.

incertitudinea va scădea treptat. Principala miză pentru 2013 este de a găsi o modalitate de a dezvolta şi consolida bugetele.

În primul trim. al a.2013 PIB-ul a scăzut cu 0,7% în UE-27 şi cu 1,1% în zona euro, comparativ cu perioada similară a anului precedent, resimţinu-se o aprofundare a recesiunii faţă de anul 2012. În timp ce consumul final al gospodăriilor a reuşit să fie menţinut, relativ, formarea brută de capital a avut o contribuţie negativă asupra creşterii PIB. Criza pare să afecteze încă majoritatea statelor din spaţiul european, deşi în ţările baltice şi România situaţia pare să fie una relativ bună. Situaţia cea mai critică se atestă în Grecia (-5,3%), Cipru (-4,1%), Portugalia (-4%), Slovenia (-3,3%), unde cu excepţia Greciei situaţia pare să se acutizeze.

În primele 5 luni ale anului curent indicele preţurilor de consum (calculat în baza mediei anuale) a constinuat să se reducă lunar cu 0,1 p.p., de la 102,6% în ianuarie la 2,2% în luna aprilie. În anul precedent, în aceeaşi perioadă, nivelul inflaţiei s-a menţiunt la o rată anuală de 3-3,1%. Urmărind evoluţiiile lunare de la începutul anului în principalele state parteneri comerciali ai Republicii Moldova, se poate observa o reducere a inflaţiei în Italia, Germania, Polonia. În România aceasta din contra, a avut un trend crescător, dar care nu a depăşit valorile înregistrate în perioadele similare ale anului precedent.

În primul trimestru al anului curent s-au temperat şi fluxurile comerciale cu bunuri şi servicii, continuînd tendinţele din anul precedent. Exporturile de bunuri şi servicii s-au redus de la 10,9% în T.I, 2011, la 2,4% în T.I, 2012 şi la 0,4% în perioada similară a anului curent, iar importurile de la 8,7% la -0,3% şi -1,4% în aceeaşi perioadă de referinţă.

Rata şomajului în UE în ianuarie-februarie a constituit 10,9%, iar în martie-aprilie 2013 – 11.0%. Faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent rata şomajului a înregistrat o creştere continuă, media înregistrată în T.I, 2012, fiind de 10,2%. Printre ţările membre cu cea mai scăzută rată a şomajului se numără Austria (4,5%), Germania (5,1%) şi Luxemburg (5.6%), iar cea mai ridicată - Grecia (25,4%), Spania (25,1%) şi Portugalia (16,1%).

România

Fondul Monetar International estimează că, economia României va înregistra o creştere de 1,6% în 2013, pe când Comisia Naţională de Prognoză din România a revizuit în scadere estimarea privind creşterea produsului intern brut în 2013, de la 2% în prognozele din toamna a. 2012 la 1,6% în prognoza de iarnă 2013. Există estimări optimiste, determinate de absorbţia fondurilor europene din a doua jumătate din 2013 şi a sporirii producţiei agricole, care ar putea contribui la creşterea PIB-uli României cu 2,5% în anul curent.

Produsul intern brut în trim. I, 2013 a crescut cu 2,2% în termeni reali, comparativ cu trim.I, 2012 conform datelor ajustate sezonier. Creşterea a avut loc în special ca urmare consolidării exportului net de bunuri şi servicii, în timp ce consumul final şi formarea brută de capital a avut mai cu seamă o evoluţie negativă. Exportul de bunuri şi servicii după o reducere cu 1,8% în trimestrul întîi al anului precedent, a sporit în anul curent cu 3,9%, dinamică susţinută de revenirea exporturilor cu bunuri în timp ce cele cu servicii s-au contractat semnificativ. Importul de bunuri şi servicii, au avut în mare parte o influenţă pozitivă asupra balanţei comerciale cu bunuri şi servicii, reducîndu-se cu 1,7% faţă de perioada similară a a. 2012.

Indicele preţurilor de consum a marcat o tendinţă crescătoare în primele cinci luni ale anului, sporind de la 103,6% în luna ianuarie la 104,3% în aprilie 2013. Totodată, nivelul inflaţiei s-a plasat în primele 3 luni ale anului sub valorile înregistrate în perioada similară a anului 2012.

Rata şomajului în luna aprilie 2013, a fost estimată la 7,3%, aflându-se în creştere cu 0,1 puncte procentuale atât faţă de luna anterioară, cât şi faţă de nivelul înregistrat în luna aprilie a a. 2012. La începutul acestui an a putut fi sesizată o continuitate a tendinţei din anul precedent, caracterizată printr-o creştere treptată a ratei inflaţiei.

Federaţia Rusă

Economia Rusiei în primele trei luni ale anului 2013 a crescut cu doar 1,6%, sau de 3 ori mai lent decât în trim.I, 2012, o presiune înaltă în acest sens fiind exercitată de ritmul redus al consumului individual şi volumul scăzut al formării brute de capital.

Se estimează că, valorile reduse din trim. I 2013 vor fi redresate în trim. II, când creşterea economică va fi de 3%, iar stimulenţi importanţi în acest sens vor fi: reducerea ratelor dobânzilor bancare pentru creditarea business-ului, limitarea creşterii tarifelor monopolurilor naturale, stimularea cererii de consum, implementarea practicilor avansate a managementului de stat, precum şi îmbunătăţirea climatului antreprenorial în ţară.

După o temperare uşoară a creşterii preţurilor de consum în anul precedent (103,9% în T.I, 2012), în T.I al anului curent IPC a reluat tendinţa de creştere, constituind 107,1%. Creşterea preţurilor de consum a fost determinată, preponderent, de sporirea preţurilor produselor alimentare cu 8,5% şi a serviciilor cu 7,9%, faţă de perioada similară a anului trecut.

Datele disponibile, privind evoluţia valorii nominale a comerţului exterior în primul trimestru, indică asupra unei temperări comparativ cu perioada similară a anului precedent. După o creştere cu 16,3% a exporturilor şi cu 12,1% a importurilor în T.I, 2012, în anul curent valoarea exporturilor s-a contractat faţă de perioada similară a anului trecut cu 4,9%, iar importurile au sporit cu un ritm moderat de 3,1%.

În primele trei luni ale anului curent presiunea exercitată pe piaţa muncii de sporirea şomajului a continuat să scadă, de la 6% în luna ianuarie la 5,7% în martie. Per ansamblu, rata medie a şomajului în trimestrul I al acestui an a fost de 5,8%, în scădere cu 0,5 p.p. comparativ cu nivelul înregistrat în ianuarie-martie 2012.

Ucraina

În anul 2013 economia Ucrainei a intrat într-o fază de recesiune, scăderea PIB-ulu fiind fixată deja pe parcursul a două ultime trimestre a anului 2012. Restabilirea ritmurilor de creştere a PIB-ului ţării a fost anihilată de încetinirea ritmurilor creşterii economice a Rusiei şi altor ţări CSI, continuarea reducerii consumului intern, precum şi cheltuielile suportate în vederea organizării Campionatului Europei la fotbal. Ca urmare a conjuncturii nefavorabile a factorilor interni şi externi, majoritatea organizaţiilor mondiale au coborât brusc prognozele creşterii PIB-ului Ucrainei pentru anul 2013.

PIB-ul in trim.I, 2013 a scăzut cu 1,1% faţă de aceeaşi perioadă a anului 2012. În comparaţie cu trim.IV, 2012 conform datelor ajustate sezonier, PIB-ul Ucrainei s-a majorat cu 0,6%. Cea mai mare scădere a valorii adăugate brute în perioada ianuarie – martie s-a înregistrat în domeniul construcţiilor – 14,8%, serviciilor intermediarilor financiari – 13,8%, industriei prelucrătoare – 9,5%, precum şi a producţiei şi distribuţiei de gaze, apă şi energiei electrice – 7,8%.

IPC în T.I, 2013 a marcat o reducere cu 0,5% faţă de aceeaşi perioadă în anul trecut, după o creştere cu 2,9% în ianuarie martie 2012. Scăderea inflaţiei în primul trimestru a fost determinată, în mare parte de scăderea preţurilor produselor alimentare cu 3,2% şi a produselor de îmbrăcăminte şi încălţăminte cu 2,55%.

Exportul în trim.I, 2013 a înregistrat o scădere de 1,5%, iar importul- de 6,2%. De notat că, în perioada similară a a. 2012, au marcat o creştere cu 5,1% şi, corespunzător 3,1%). Soldul negativ a constituit în trim.I, 2013 -1,987 mild. dol. SUA, iar în trim.I, 2012 – 2,921 mild. dol. SUA. Formarea soldului negativ a fost condiţionată, în cea mai mare măsură de următoarele grupe de mărfuri: combustibilul mineral, petrolul (-4034,5 mil dol.SUA), mijloacele de transport terestru, exclusiv cel feroviar (-1209,9 mil dol. SUA), maşinile electrice (-923,5 mil dol. SUA), masele plastice, materialele polimerice (-614,5 mil dol. SUA), producţia farmaceutică (-546,5 mil dol. SUA.

Şomajul înregistrat în trim.I, 2013 a constituit 1,9%, iar numărul şomerilor a crescut până la 200 mii oameni. La sfârşitul anului 2012 numărul şomerilor în ţară a fost de 501 mii oameni sau 1,8% din numărul total al populaţiei apte de muncă, fiind cu 33 mii oameni mai putin decât în aprilie 2011.

Capitolul V

MEDIUL DE AFACERI

Activitatea businessului. Numărul întreprinderilor înregistrate: clasificarea potrivit formelor organizaţional-juridice. Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat, la 01.04.2013 Registrul de stat conţinea informaţii despre 162 463 persoane juridice şi întreprinzători individuali. La 01.04.2013, în comparaţie cu aceeaşi perioadă a anului precedent, numărul întreprinderilor în Registru a crescut cu 840 de unităţi sau cu 0,5%.

Analizând numărul întreprinderilor din Registru, remarcăm o creştere cu 2 p.p. a ponderii societăţilor cu răspundere limitată în T.I 2013 comparativ cu trimestrul similar al anului 2012. Ponderea întreprinderilor de stat şi municipale în Registrul de stat reprezintă 1%.

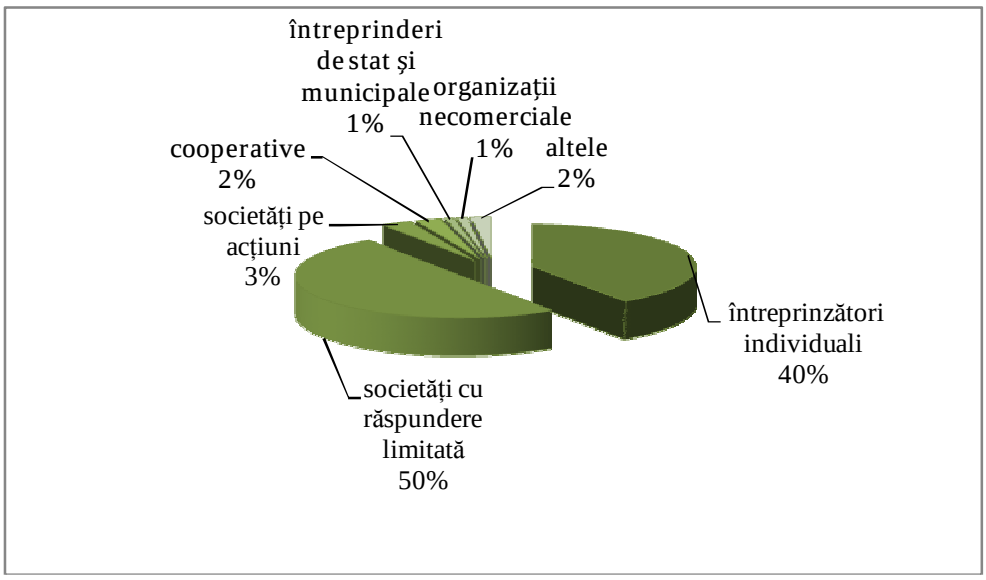


Figura 5.1. Întreprinderile înregistrate după forma organizaţional - juridică, la data de 01.04.2013

Sursa: Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

Dinamica întreprinderilor înregistrate şi radiate în trimestrul I 2012- 2013

Numărul întreprinderilor înregistrate de Camera Înregistrării de Stat a crescut în T.I 2013 comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent, indicele constituind 102,3%. Numărul întreprinderilor înregistrate în T.I 2013 s-a majorat cu 9,6% faţă de T.IV 2012. Astfel, potrivit datelor Camerei Înregistrării de Stat, în Registrul de stat au fost trecute 1797 de întreprinderi noi în T.I 2013.

Numărul întreprinderilor radiate în trimestrul I 2013 a constituit 700 de unităţi sau cu 7,4% mai puţin decât în aceeaşi perioadă a anului precedent.

În perioada ianuarie-martie 2013, au fost înregistrate 1064 întreprinderi noi în oficiul teritorial Chişinău, ce constituie 59,2% din total întreprinderi înregistrate în primul trimestru al acestui an. Concomitent, în T.I 2013 (în raport cu aceeaşi perioadă a anului precedent) în oficiul teritorial Chişinău s-a înregistrat o tendinţă de micşorare a numărului de întreprinderi înregistrate, indicele constituind 99,6% şi o majorare cu 6,4% a numărului de întreprinderi înregistrate în oficiile teritoriale.

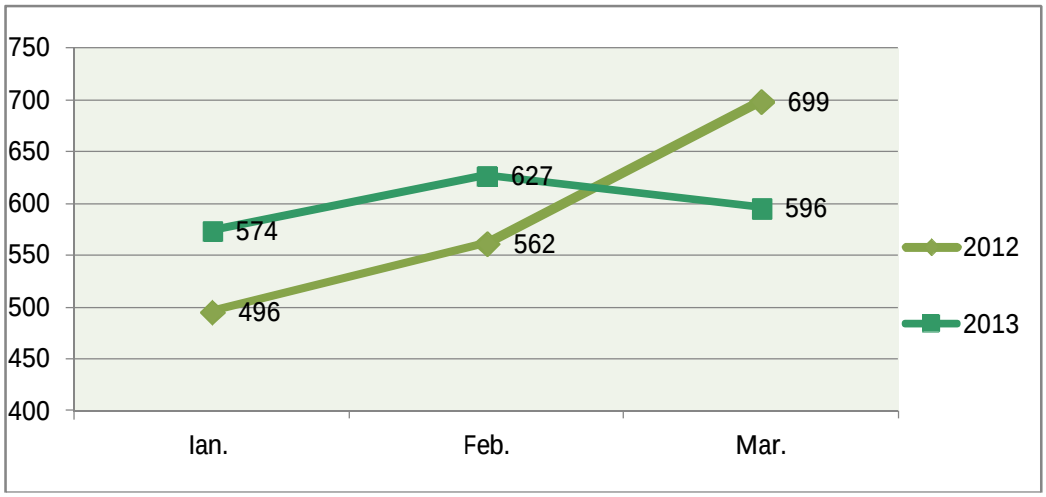


Figura 5.2. Evoluţia numărului de întreprinderi înregistrate în T.I 2012-2013
Sursa: Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

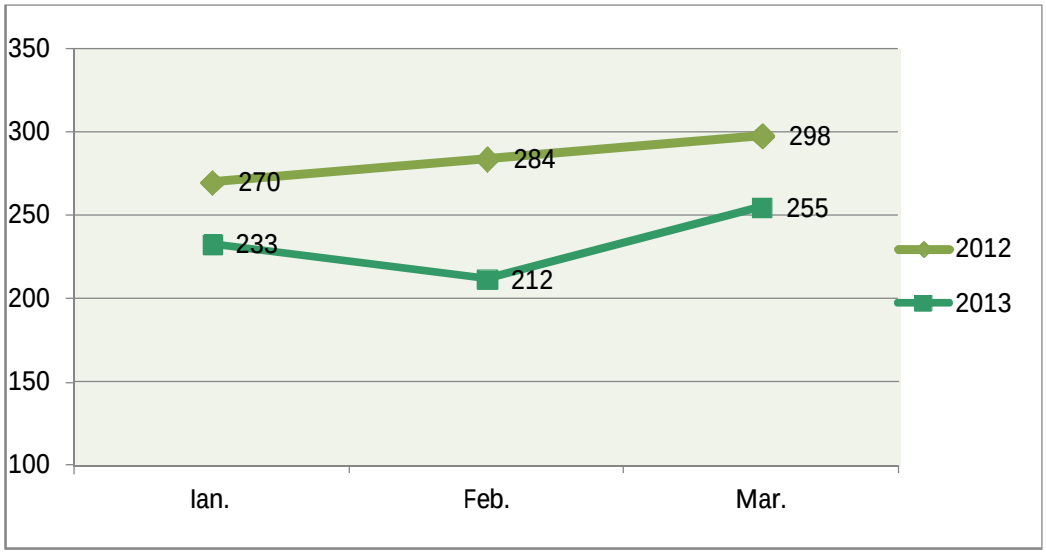


Figura 5.3. Evoluţia numărului de întreprinderi radiate în trimestrul I 2012-2013
Sursa: Conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

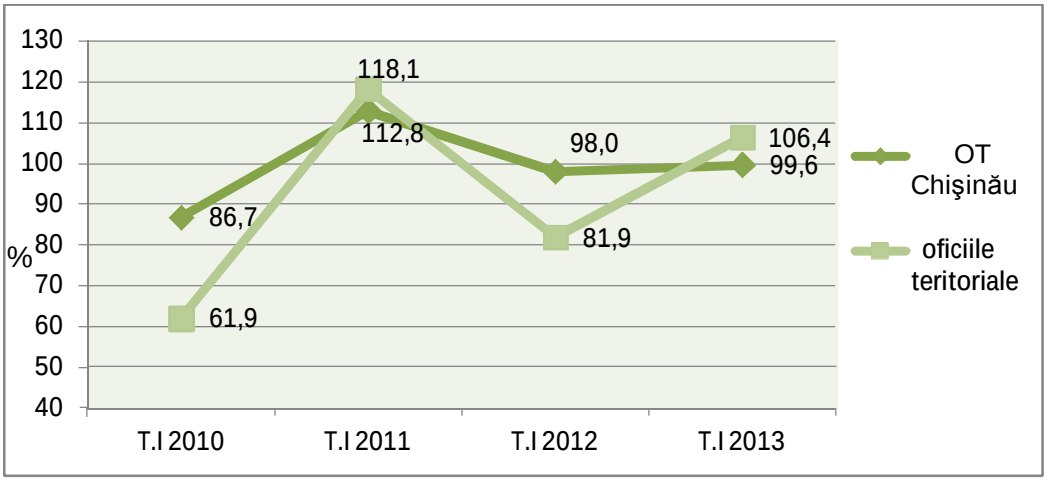


Figura 5.4. Indicii întreprinderilor înregistrate în oficiul teritorial Chişinău şi oficiile teritoriale în T.I 2010-2013
Sursa: Calculele autorilor conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

74,2% din numărul de întreprinderi radiate în perioada ianuarie-martie 2013 sunt din afara Chişinăului.

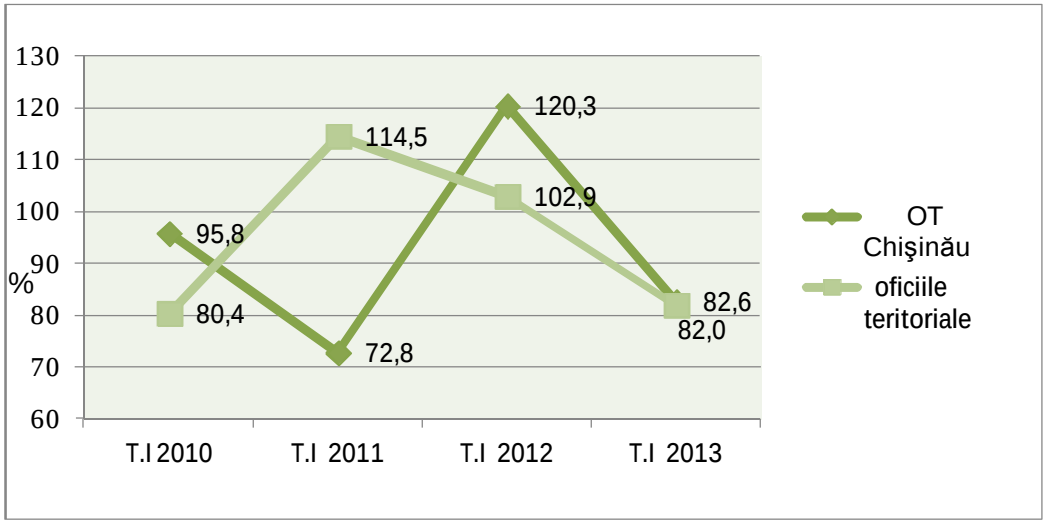


Figura 5.5. Indicii întreprinderilor radiate în oficiul teritorial Chişinău şi oficiile teritoriale în T.I 2010-2013

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

Numărul întreprinderilor radiate în oficiul Chişinău şi oficiile teritoriale în T.I 2013 au înregistrat o tendinţă de micşorare, indicele constituind 82,6%, respectiv 82,0% comparativ cu perioada T.I 2012.

Indicatorul calculat, care caracterizează creşterea netă/micşorarea numărului întreprinderilor (înregistrate, minus radiate), arată că în T.I 2012-2013 a avut loc o creştere netă a numărului de întreprinderi, indicele constituind 121,2%.

Tabelul 5.1. Dinamica întreprinderilor înregistrate şi radiate în T.I 2012-2013

Anii/luna	Creşterea netă/ micşorarea	
	Numărul, unit. (Întreprinderi înregistrate – întreprinderi radiate)	Indice, %
T.I 2012	*905*	
T.I 2013, inclusiv:	*1097*	*121,2*
ianuarie	341	150,9
februarie	415	149,3
martie	341	85,0

Sursa: Calculele autorilor conform datelor Camerei Înregistrării de Stat.

Potrivit datelor Biroului Naţional de Statistică în T.I 2013 s-a înregistrat o scădere -2,8% (în preţuri comparabile) a venitului din vânzări la întreprinderile cu genul principal de activitate comerţul cu amănuntul[1] faţă de perioada similară a anului 2012.

În T.I 2013, o scădere a cifrei de afaceri a întreprinderilor cu genul principal de activitate comerţul cu amănuntul, au înregistrat toate regiunile economice ale ţării, regiunea Nord înregistrând cea mai mare micşorare (cu 16,4%) comparativ cu perioada similară a anului 2012.

[1] întreprinderile cu genul principal de activitate comerţul cu amănuntul, cu un număr de salariaţi de 20 şi mai multe persoane, cuprinse în cercetarea statistică lunară privind indicatorii pe termen scurt (SERV TS)

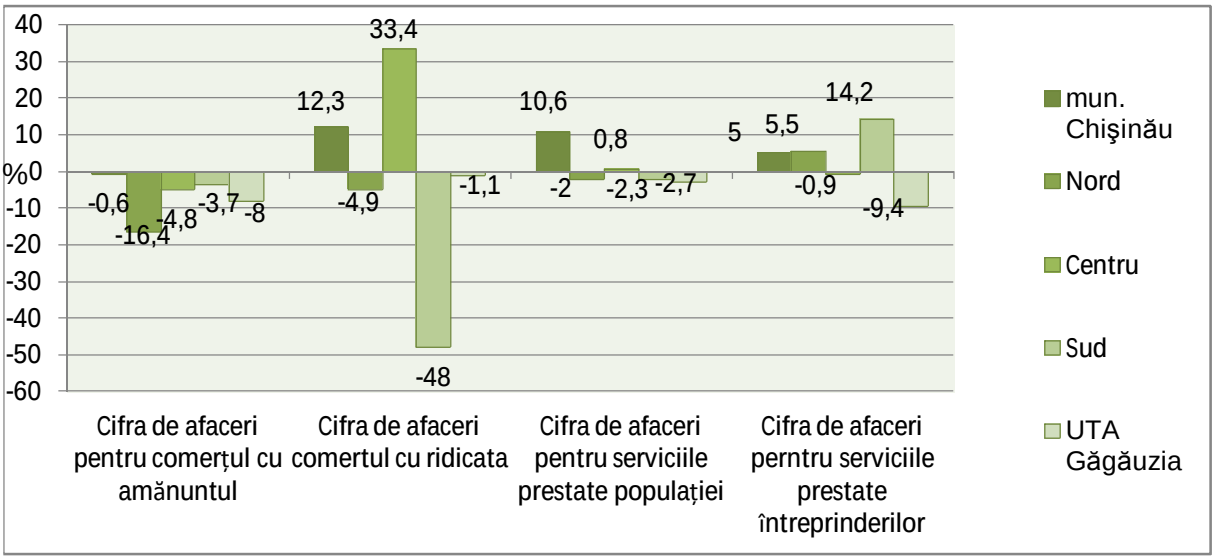


Figura 5.4. Evoluţia cifrei de afaceri pentru comerţ şi servicii pe regiuni de dezvoltare în T.I 2013 în% faţă de T.I 2012

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Cifra de afaceri la întreprinderile cu genul principal de activitate comerţul cu ridicata[1] (în preţuri curente) a înregistrat o creştere cu 11,3% în perioada ianuarie-martie 2013 comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Întreprinderile din regiunea Centru şi mun. Chişinău s-au remarcat printr-o creştere semnificativă a cifrei de afaceri (o creştere cu 33,4% în regiunea Centru şi cu 12,3% în mun. Chişinău). În această perioadă, întreprinderile din regiunile de Nord, Sud şi UTA Găgăuzia au înregistrat o micşorare a cifrei de afaceri comparativ cu T.I 2012.

În T.I 2013, o creştere mai mare a cifrei de afaceri a întreprinderilor cu genul principal de activitate comerţul cu ridicata a fost înregistrată în raionul Hânceşti (de 2,1 ori) faţă de perioada similară a anului 2012.

În T.I 2013, indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piaţă prestate populaţiei[2] s-a majorat cu 6,8% (în preţuri comparabile) faţă de trimestrul I 2012.

În această perioadă, întreprinderile din mun. Chişinău şi regiunea Centru au înregistrat o creştere a cifrei de afaceri comparativ cu perioada ianuarie-martie 2012.

Cât priveşte indicele valoric al cifrei de afaceri la întreprinderile cu activitate principală de servicii de piaţă, prestate în special întreprinderilor[3], în ianuarie-martie 2013 s-a înregistrat majorare cu 4,9% (în preţuri curente) faţă de perioada similară a anului 2012.

Întreprinderile din UTA Găgăuzia şi regiunea Centru au înregistrat o diminuare a cifrei de afaceri (cu -9,4%, respectiv -0,9%).

[1] Întreprinderile cu genul principal de activitate comerţul cu ridicata, cu un număr de salariaţi de 20 şi mai multe persoane, cuprinse în cercetarea statistică lunară privind indicatorii pe termen scurt (SERV TS)

[2] Întreprinderile cu genul principal de activitate de servicii de piaţă prestate populaţiei, cu un număr de salariaţi de 20 şi mai multe persoane, cuprinse în cercetarea statistică lunară privind indicatorii pe termen scurt (SERV TS)

[3] Întreprinderile cu genul principal de activitate de servicii de piaţă prestate întreprinderilor, cu un număr de salariaţi de 20 şi mai multe persoane, cuprinse în cercetarea statistică lunară privind indicatorii pe termen scurt (SERV TS)

Indicatorii de dezvoltare a businessului în regiunea din partea stângă a Nistrului

În a. 2012, în regiunea din partea stângă a Nistrului, 61,6% din organizaţii şi întreprinderi au obţinut profit net şi, respectiv, 36,8% au înregistrat pierderi (cu excepţia întreprinderilor mici, băncilor, organizaţiilor bugetare şi de asigurări). Dintre organizaţiile care au înregistrat profit net în această perioadă ponderea cea mai mare le revine organizaţiilor din comerţ şi alimentaţie publică (70%) şi din agricultură (73,3%). În aspect valoric, întreprinderile din industrie au înregistrat o pierdere netă mai mare (82% din total pierdere netă).

Tabelul 5.2. Date privind profitul (pierderea) netă a organizaţiilor din partea stângă a Nistrului pe genuri de activitate, în a. 2012

	Numărul organizaţiilor care au primit profit net	În % de la numărul total	Numărul organizaţiilor cu pierdere netă	În % de la numărul total	Profit net, mii RUB.	Pierdere netă, mii RUB.
Total	194	61,6	116	36,8	1550704	837036
inclusiv:						
industrie	48	56,5	37	43,5	667280	687552
agricultură	22	73,3	8	26,7	91252	56627
transport	16	59,3	11	40,7	18114	7244
comunicaţii	2	22,2	7	77,8	52383	337
construcţii	15	65,2	7	30,4	22461	10085
comerţ şi alimentaţie publică	63	70	26	28,9	667400	13948
gospodărie de locuinţe şi deservire comunală	9	42,9	11	52,4	3596	10359

Sursa: Социально-Экономическое Развитие Приднестровской Молдавской Республики, 2012 (окончательные данные)

Capitolul VI

SECTORUL SOCIAL

Situaţia demografică. *În ianuarie-martie 2013*, numărul *născuţilor-vii* total pe ţară a constituit 8976 pers., fiind în scădere cu 3,0% comparativ cu aceeaşi perioadă a anului trecut. Rata natalităţii a constituit 10,2 născuţi-vii la 1000 locuitori. Numărul celor *decedaţi* a constituit 10859 pers. Mortalitatea generală a înregistrat o scădere de 1,9% comparativ cu anul trecut. Rata mortalităţii a constituit 12,4 decedaţi la 1000 locuitori. Scăderea naturală a constituit 1883 pers. sau a fost de 2,2 persoane la 1000 locuitori, faţă de 2,0 persoane în T.I 2012. *Numărul copiilor decedaţi în vârstă sub 1 an* în această perioadă s-a micşorat cu 8,3% rata mortalităţii infantile, constituind 9,8 decedaţi în vârstă sub un an la 1000 născuţi-vii.

Structura mortalităţii pe clase ale cauzelor de deces relevă, că cele mai multe decese (61,2%) au drept cauză bolile aparatului circulator, tumorile maligne constituie 12,6%, bolile aparatului digestiv – 8,6%, accidentele, intoxicaţiile şi traumele – 7,0%, bolile aparatului respirator – 4,7%, alte clase – 5,9%.

Tabelul 6.1. Evoluţia proceselor demografice pe regiuni de dezvoltare în ianuarie-martie 2013

	Născuţi-vii, pers.	Decedaţi, pers.	Decedaţi copii sub 1 an, pers.	Sporul natural	Numărul căsătoriilor	Numărul divorţurilor
Municipiul Chişinău	2677	1621	37	1056	901	859
Nord	2258	3815	19	-1557	981	691
Centru	2423	3314	20	-891	1223	895
Sud	1203	1664	8	-461	567	370
U.T.A. Găgăuzia	415	445	4	-30	228	104

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Numărul *căsătoriilor* total pe republică a constituit 3900, fiind în creştere cu 11,5% faţă de perioada similară a anului precedent. Rata nupţialităţii a constituit 4,4 căsătorii la 1000 locuitori. Numărul *divorţurilor* total pe ţară constituie 2919, fiind în creştere cu 2,9% faţă de perioada similară a anului trecut. Rata divorţialităţii a alcătuit 3,3 divorţuri la 1000 locuitori.

Boxa 6.1. Depopularea – tendința principală în evoluția demografică

Scăderea numărului populației Republicii Moldova, care s-a declanșat la sfârșitul anilor `90 al secolului trecut prezintă o tendință de termen lung, determinată de mecanismele interne ale procesului de reproducere demografică. Reducerea efectivului populației se datorează sporului natural negativ - prevalării numărului decedaților asupra numărului născuților în rezultatul instalării regimului îngust de reproducere a populației cu niveluri relativ scăzute ale fertilității și mortalității.

Conform legilor demografice, în cazul în care rata totală de fertilitate se menține pe parcursul a două decenii sub nivelul necesar de înlocuire a generațiilor (2,1 copii per femeie de vârstă fertilă) numărul de decese va depăși numărul de nașteri. Conform datelor Biroului Național de Statistică, în Republica Moldova rata totală de fertilitate a coborît sub nivelul de 2,1 din anul 1993. În ultimul deceniu rata netă de reproducere a populației oscilează în limitele de 0,57-0,6, astfel înlocuirea generațiilor se asigură doar cu 57-60%.

Migrarea populaţiei. În ianuarie-martie 2013, potrivit Ministerului Afacerilor Interne, permis de şedere (permanentă şi temporară) au primit 516 cetăţeni străini şi 117 repatriaţi. În structura imigranţilor după scopul sosirii au dominat cei imigraţi de familii – 47,6%, la muncă – 28,5%, cetăţeni imigraţi la studii – 10,0%, din alte cauze – 13,9%.

După ţara de emigrare, cetăţenii străini sunt imigranţi din: Ucraina – 95 pers., România – 77 pers., Federaţia Rusă – 64 pers., Turcia – 62 pers., Italia – 27 pers., Statele Unite ale Americii – 19 pers., Israel – 15 pers., Azerbaidjan – 13 pers., Irak – 12 pers., alte ţări – 128 pers.

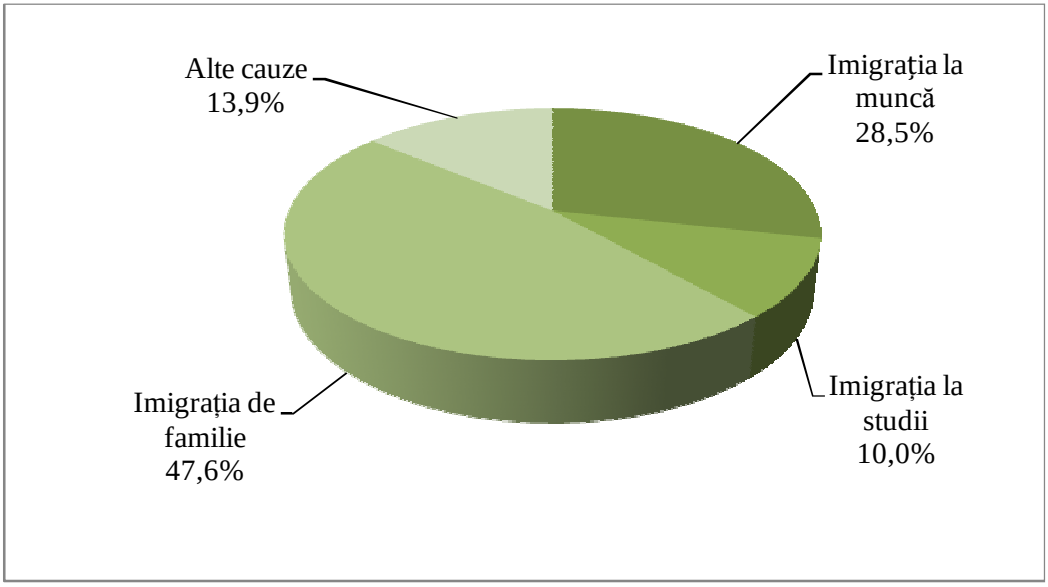


Figura 6.1. Distribuirea cetăţenilor străini după scopul sosirii în RM în ianuarie-martie 2013,%

Sursa: Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne.

Piaţa forţei de muncă. În T.I 2013 *populaţia economic activă* a Republicii Moldova a constituit 1121,0 mii pers., fiind în creştere cu 1,6% (17,3 mii) faţă de T.I 2012. Structura populaţiei active s-a modificat după cum urmează: ponderea populaţiei ocupate s-a micşorat de la 92,8% la 91,9%, iar ponderea şomerilor a crescut de la 7,2% la 8,1%.

Disparităţi importante pe sexe şi medii în cadrul persoanelor economic active nu s-au înregistrat: ponderea bărbaţilor – 50,2% a depăşit puţin ponderea femeilor – 49,8%, iar ponderea persoanelor economic active din mediul rural a fost mai mică faţă de cea a populaţiei active din mediul urban: respectiv 48,3% şi 51,7%.

Rata de activitate a populaţiei de 15 ani şi peste a constituit 37,5%, fiind în creştere nesemnificativă faţă de nivelul înregistrat în trimestrul respectiv al anului precedent (37,0%). Acest indicator a atins valori mai înalte în rândul bărbaţilor – 39,7%, în comparaţie cu rata estimată pentru femei – 35,6%. Ratele de activitate pe medii au înregistrat următoarele valori: 45,8% în mediul urban şi 31,5% în mediul rural. În categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea 29,0%, iar în categoria 15-64 ani (vârstă de muncă în ţările Uniunii Europene conform metodologiei Eurostat) – 42,0%, crescând cu 0,7 p.p. faţă de nivelul T.I 2012. Rata de activitate a populaţiei în vârstă de muncă (16-56 ani pentru femei şi 16-61 ani pentru bărbaţi conform legislaţiei naţionale) a fost de 44,7%.

Populaţia ocupată a constituit 1030,2 mii pers., crescând cu 0,6% faţă de T. I 2012. Ca şi în cazul populaţiei economic active, nu au fost înregistrate disparităţi pe sexe (50,9% femei şi 49,1% bărbaţi). Aceeaşi situaţie s-a înregistrat şi în repartiţia pe medii (51,6% mediul urban şi 48,4% mediul rural).

Rata de ocupare a populaţiei de 15 ani şi peste a fost de 34,5%, înregistrând o creştere de 0,2 p.p. în comparaţie cu T.I 2012. La bărbaţi a fost mai înaltă (35,7%) în comparaţie cu femeile – 33,4%. În distribuţia pe medii de reşedinţă rata de ocupare a avut valoarea 42,0% în mediul urban şi 29,0% în mediul rural. Rata de ocupare a populaţiei în vârstă de muncă (16-56/61 ani) a fost de 40,9%, a populaţiei de vârsta 15-64 ani – 38,5% şi în categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea 25,2%.

În distribuţia după *activităţile din economia naţională* se constată că în *sectorul agricol* au activat 204,5 mii pers. (19,9% din totalul persoanelor ocupate). Faţă de T.I 2012 numărul populaţiei ocupate în agricultură a scăzut cu 2,9 mii, sau cu 1,4%.

În *activităţile non-agricole* numărul persoanelor ocupate a fost de 825,7 mii, în creştere cu 9,3 mii sau cu 1,1% faţă de T.I 2012. Ponderea persoanelor ocupate în *industrie* a constituit 13,5% (15,0% în 2012) şi în *construcţii*, respectiv, 5,0% (4,7% în 2012). Numărul persoanelor ocupate în industrie a scăzut cu 9,5%, în construcţii, a crescut cu 7,4% faţă de nivelul anului precedent. În sectorul *servicii* au activat 61,7% din totalul persoanelor ocupate, această pondere crescând cu 1,6 p.p. faţă de T.I 2012. Numărul absolut al persoanelor ocupate în sectorul serviciilor a crescut cu 20,3 mii.

Conform repartizării după *forme de proprietate*, 69,2% din populaţie a fost ocupată în unităţi cu forma de proprietate privată, 30,8% - cu cea publică.

Structura populaţiei ocupate după *statutul profesional* relevă că, numărul salariaţilor a constituit 76,8% din total.

În *sectorul informal* au lucrat 12,0% din totalul persoanelor ocupate în economie, iar 24,8% au avut un *loc de muncă informal*. Din numărul persoanelor ocupate informal salariaţii au alcătuit 25,4%, totodată 8,2% din totalul salariaţilor aveau un loc de muncă informal.

Numărul *persoanelor subocupate* a fost de 89,0 mii, ceea ce reprezintă 8,6% din totalul persoanelor ocupate. Numărul persoanelor din această categorie a crescut cu 6,5% în comparaţie cu T.I 2012.

Numărul şomerilor, estimat conform metodologiei Biroului Internaţional al Muncii a fost de 90,8 mii pers., fiind cu 11,0 mii mai mare faţă de T.I 2012. Şomajul a afectat într-o proporţie mai mare bărbaţii – 63,4% din total numărul de şomeri, la fel şi persoanele din mediul urban – 52,5%.

Rata şomajului la nivel de ţară a înregistrat valoarea de 8,1%, fiind mai mare faţă de T.I 2012 (7,2%). Rata şomajului la bărbaţi a constituit 10,2%, la femei, respectiv, 6,0%. Nu au fost înregistrate disparităţi între ratele şomajului în mediul urban şi cel rural (respectiv, 8,2% şi 8,0%). În rândurile tinerilor (15-24 ani) rata şomajului a constituit 16,9%. În categoria de vârstă 15-29 ani acest indicator a avut valoarea 13,0%.

Populaţia inactivă de 15 ani şi peste a reprezentat 62,5% din totalul populaţiei de aceeaşi categorie de vârstă, fiind mai mică decât nivelul trimestrului respectiv al anului 2012 cu 0,5 p.p, sau cu 12,8 mii pers. Din punct de vedere al relaţiei cu piaţa muncii, în cadrul populaţiei inactive distingem două categorii importante: *persoane descurajate* şi *persoane* care au fost *declarate* de către gospodării *plecate în alte ţări la lucru sau în căutare de lucru*. Persoanele descurajate în a-şi găsi un loc de lucru dorit au constituit circa 27,7 mii – faţă de 35,9 mii în 2012. Numărul persoanelor declarate de către gospodării plecate în alte ţări la lucru sau în căutare de lucru a fost conform estimărilor de circa 294,0 mii pers. – faţă de 313,3 mii în 2012. Două treimi din numărul celor declaraţi plecaţi au constituit-o bărbaţii (64,5%), la fel şi persoanele plecate din localităţile rurale (69,2%).

Veniturile disponibile ale populaţiei. În T.I 2013 *veniturile disponibile* ale populaţiei au constituit în medie pentru o persoană 1559,8 MDL lunar, fiind în creştere cu 8,5% faţă de aceeaşi

perioadă a anului precedent. În termeni reali (cu ajustarea la indicele preţurilor de consum) veniturile populaţiei au înregistrat o creştere de 3,9%.

Plăţile salariale reprezintă cea mai importantă sursă de venit, 42,5% din veniturile totale disponibile, contribuţia acestora fiind în descreştere faţă de T.I 2012 cu 1,4 puncte procentuale. În T.I 2013 prestaţiile sociale au contribuit la formarea veniturilor gospodăriilor în proporţie de 19,4% sau cu un punct procentual mai mult faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent. Veniturile obţinute din activităţile pe cont propriu reprezintă 15,5% din veniturile populaţiei, inclusiv 9,1% sunt veniturile din activitatea individuală agricolă, iar 6,4% – veniturile din activitatea individuală non-agricolă.

Transferurile băneşti din afara ţării rămân a fi o sursă importantă pentru bugetul gospodăriilor. În medie, acestea reprezintă 16,6% din total venituri, iar contribuţia acestora este cu 1,1 p.p. mai mare faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent.

În funcţie de mediul de reşedinţă, se constată că veniturile populaţiei din mediul urban au fost în medie cu 787,1 MDL sau de 1,7 ori mai mari comparativ cu veniturile din mediul rural. Principala sursă de venit a populaţiei din mediul urban este activitatea salariată, care reprezintă 53,6% (56,8% în T.I anul 2012) şi prestaţiile sociale – 17,0% (14,7% în T.I anul 2012). În mediul rural, cea mai importantă sursă de venit la fel este activitatea salariată (28,9%) dar contribuţia acesteia este mai mică practic de 2 ori decât în mediul urban. Totodată, veniturile obţinute din activitatea individual agricolă au asigurat 19,3% din totalul veniturilor disponibile.

Populaţia rurală în comparaţie cu cea urbană este dependentă într-o proporţie mai mare de transferurile din afara ţării, ponderea acestora în venituri fiind de 21,0% faţă de 13,0% în cazul populaţiei din mediul urban. În afară de aceasta, pentru populaţia rurală este caracteristică o pondere mai mare şi a prestaţiilor sociale, contribuţia acestora fiind de 22,4%, comparativ cu 17,0% în mediul urban.

În structura veniturilor disponibile ale populaţiei predominante sunt *veniturile băneşti* – 89,2%, celor în natură le revine 10,8%. În termeni absoluţi, valoarea veniturilor băneşti a însumat 1392,1 MDL lunar în medie pe o persoană, iar cele în natură – 167,8 MDL. Veniturile băneşti constituie 96,5% din veniturile populaţiei din mediul urban, iar în mediul rural contribuţia acestora este de 80,3%.

Cheltuielile de consum ale populaţiei. *Cheltuielile medii lunare de consum* ale populaţiei în T.I 2013 au constituit în medie pe o persoană 1656,1 MDL, fiind în creştere faţă de aceeaşi perioada a anului precedent cu 9,6%. În termeni reali (cu ajustarea la indicele preţurilor de consum) populaţia a cheltuit în medie cu 5,0% mai mult comparativ cu T.I 2012.

Cea mai mare parte a cheltuielilor tradiţional este destinată necesarului de consum alimentar – 43,4%. Pentru întreţinerea locuinţei o persoană în medie a alocat 18,3% din cheltuielile totale de consum (nivelul anului precedent), iar pentru îmbrăcăminte şi încălţăminte – 9,6% (-1,3 p.p.). Celelalte cheltuieli au fost direcţionate pentru sănătate (6,7% faţă de 6,2% în T.I 2012), transport (4,6% faţă de 3,8%), comunicaţii – 4,5% (nivelul anului precedent), dotarea locuinţei (3,2% faţă de 3,0%), învăţământ (0,8% faţă de 1,1%), etc. În medie, cheltuielile de consum ale populaţiei din mediul urban în total au constituit 1993,2 MDL pentru o persoană lunar, respectiv cu 589 MDL sau de 1,4 ori mai mult faţă de mediul rural.

În mediul urban, pentru asigurarea consumului de produse alimentare, populaţia a alocat 41,0% din cheltuielile lunare de consum (40,6% în T.I 2012), iar în cel rural – 45,9% (47,3%). Populaţia urbană a cheltuit mai mult pentru întreţinerea locuinţei (19,9% faţă de 16,7% în mediul rural), transport (5,7% faţă de 3,4%), servicii de comunicaţii (4,8% faţă de 4,2%), servicii de agrement (1,8% faţă de 0,8%) şi pentru hoteluri, cafenele şi restaurante (3,0% faţă de 0,6%).

În structura cheltuielilor totale de consum ale populaţiei, predomină *cheltuielile băneşti* – 89,9%, celor în natură le revine respectiv 10,1%. În gospodăriile urbane cheltuielile în natură constituie 3,5% din total cheltuieli de consum, de regulă acestea fiind cazurile consumului de produse alimentare primite gratis din afara gospodăriei (rude, ajutor social, etc.), iar în cazul gospodăriilor rurale, 17,1% din cheltuieli reprezintă consumul produselor obţinute din activitatea individuală agricolă.

Remunerarea muncii. În luna ianuarie 2013, potrivit BNS al RM, câştigul salarial mediu nominal brut a fost de 3413,8 MDL, înregistrând o creştere cu 8,8% faţă de luna ianuarie 2012. În sfera bugetară câştigul salarial mediu a constituit în luna ianuarie curent 2997,8 MDL (+5,6% faţă de ianuarie 2012). În sectorul economic (real) câştigul salarial a înregistrat 3590,9 MDL (+9,2% faţă de ianuarie 2012). Indicele câştigului salarial real pentru luna ianuarie 2013 faţă de luna ianuarie 2012, calculat ca raport între indicele câştigului salarial nominal brut şi indicele preţurilor de consum, a fost de 104,0%.

În luna februarie 2013, câştigul salarial mediu nominal brut a fost de 3380,1 MDL, înregistrând o creştere cu 6,8% faţă de luna februarie 2012. În sfera bugetară câştigul salarial mediu a constituit în luna februarie curent 3097,5 MDL (+2,3% faţă de februarie 2012). În sectorul economic (real) câştigul salarial a înregistrat 3498,2 MDL (+8,1% faţă de februarie 2012). Indicele câştigului salarial real pentru luna februarie 2013 faţă de luna februarie 2012, calculat ca raport între indicele câştigului salarial nominal brut şi indicele preţurilor de consum, a fost de 102,4%.

În luna martie 2013, câştigul salarial mediu nominal brut a fost de 3638,7 MDL, înregistrând o creştere cu 11,2% faţă de luna martie 2012. În sfera bugetară câştigul salarial mediu a constituit în luna martie curent 3256,9 MDL (+10,1% faţă de martie 2012). În sectorul economic (real) câştigul salarial a înregistrat 3793,4 MDL (+10,8% faţă de martie 2012). Indicele câştigului salarial real pentru luna martie 2013 faţă de luna martie 2012, calculat ca raport între indicele câştigului salarial nominal brut şi indicele preţurilor de consum, a fost de 106,7%.

Tabelul 6.2. Câştigul salarial mediu nominal brut în ianuarie-martie 2013 pe activităţi economice, MDL

Activităţi economice	*Ian.*	*Feb.*	*Mar.*
Total economie	3413,8	3380,1	3638,7
Agricultura, economia vânatului şi silvicultura	2025,9	1987,4	2153,4
Piscicultura	1850,1	1840,2	1837,5
Industrie - total:	3665,7	3631,0	3852,6
industria extractivă	3269,6	3368,1	3497,8
industria prelucrătoare	3321,0	3274,5	3445,5
energia electrică şi termică, gaze şi apă	5250,0	5317,3	5834,1
Construcţii	3466,3	3555,2	3627,6
Comerţ cu ridicata şi cu amănuntul	2956,8	2882,1	2988,8
Hoteluri şi restaurante	2517,0	2343,8	2518,3
Transporturi şi comunicaţii	3977,6	3803,8	4439,6
Activităţi financiare	6681,5	6167,9	7695,9
Tranzacţii imobiliare	4412,4	4381,6	4841,5
Administraţie publică	4158,3	4421,6	4576,4
Învăţământ	2736,3	2801,8	2978,5
Sănătate şi asistenţă socială	3253,6	3180,0	3473,3
Alte activităţi de servicii colective, sociale şi personale	3256,4	3213,1	3566,2

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Minimul de existenţă. *Mărimea medie lunară a minimului de existenţă* în anul 2012 a constituit 1507,5 MDL pentru o persoană, fiind astfel în creştere faţă de anul 2011 cu 0,3%. Menţinerea minimului de existenţă practic la nivelul anului precedent este determinată preponderent de reducerea preţurilor la unele produse din coşul alimentar. Astfel, Indicele preţurilor de consum pentru cartofi a constituit – 54,4%, varză – 84,5%, orez – 98,9%. Totodată, s-a redus şi ponderea cheltuielilor pentru mărfuri nealimentare şi achitarea serviciilor în structura cheltuielilor de consum a populaţiei.

Pe medii de reşedinţă, minimul de existenţă se caracterizează prin valori mai mari pentru mediul urban – 1628,5 MDL sau cu 14,6% mai mult comparativ cu mediul rural (1420,8 MDL). Pe categorii de populaţie, valoarea maximă a minimului de existenţă revine populaţiei în vârstă aptă de muncă – 1585,9 MDL, şi în special bărbaţilor – 1667,1 MDL.

Pentru pensionari minimul de existenţă a constituit 1302,8 MDL şi reprezintă 86,4% din valoarea medie pentru total populaţie. Co-raportul dintre valoarea medie a pensiei lunare stabilite la 1 ianuarie 2013 (957,6 MDL) şi minimul de existenţă pentru această categorie de populaţie este de 73,5%, iar în cazul pensiei pentru limită de vârstă – 75,8%.

Minimul de existenţă pentru copii constituie în medie 1409,6 MDL lunar, cu o diferenţiere a acestui indicator în funcţie de vârsta copilului, de la 591,9 MDL pentru un copil în vârstă de până la 1 an, până la 1575,4 MDL pentru un copil în vârstă de 7-16 ani.

Protecţia socială a populaţiei. Conform datelor Casei Naţionale de Asigurări Sociale, numărul pensionarilor aflaţi la evidenţa organelor de protecţie socială la 1 aprilie 2013 a constituit 649,3 mii pers. sau cu 8,9 mii pers. mai mult comparativ cu 1 aprilie 2012. Mărimea medie a pensiei lunare stabilite la 1 aprilie 2013 a constituit 958,6 MDL (până la indexare), fiind în creştere cu 9,7% faţă de 1 aprilie 2012.

Ocrotirea sănătăţii. Morbiditatea populaţiei de unele boli infecţioase în ianuarie-martie 2013, conform datelor preliminare ale Ministerului Sănătăţii, se caracterizează prin majorarea cazurilor de îmbolnăviri prin infecţii acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple – 119,9 mii cazuri faţă de 68,3 mii cazuri în ianuarie-martie 2012. Totodată, au fost înregistrate mai multe cazuri de morbiditate prin gripă – 2,3 mii cazuri faţă de 0,1 mii cazuri în ianuarie-martie 2012, dizenterie bacteriană – 76 cazuri faţă de 40 cazuri în ianuarie-martie 2012, dar mai puţine cazuri de hepatite, infecţii intestinale acute, varicelă, parotidită epidemică etc.

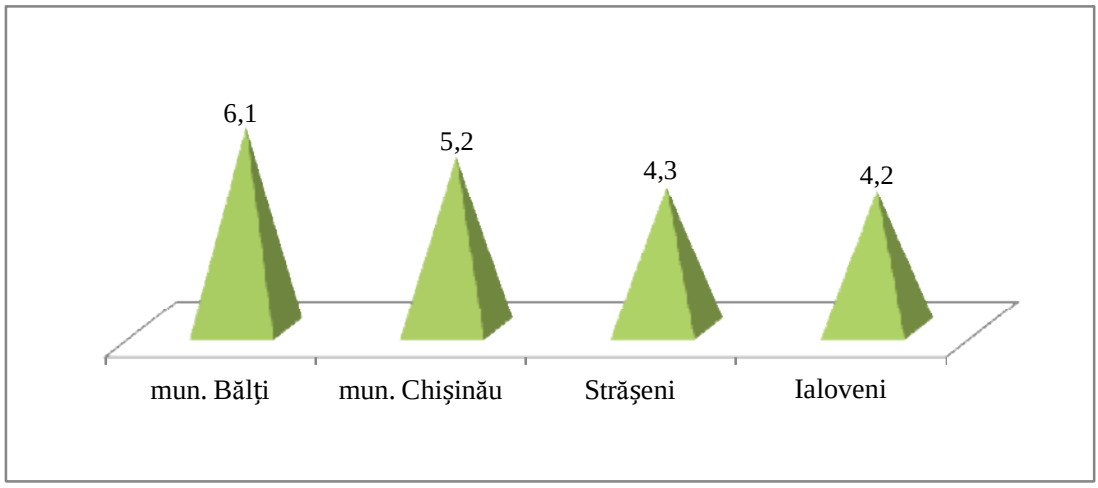


Figura 6.2. Cazurile morbidităţii prin infecţii respiratorii acute în ianuarie-martie 2013, mii cazuri la 100 mii populaţie

Sursa: Conform datelor Biroului Naţional de Statistică.

Cele mai multe cazuri ale morbidităţii prin infecţii respiratorii acute se înregistrează în mun. Bălţi: 9,1 mii cazuri sau 6,1 mii cazuri la 100 mii populaţie; mun. Chişinău: 41,3 mii sau 5,2 mii cazuri la 100 mii populaţie; în raioanele Străşeni: 3,9 mii sau 4,3 mii cazuri la 100 mii populaţie; Ialoveni: 4,2 mii sau 4,2 cazuri la 100 mii populaţie, etc.

Fiecare al doilea caz de infecţii acute ale căilor respiratorii cu localizări multiple se înregistrează în cazul copiilor. Cele mai multe cazuri de îmbolnăviri prin aceste infecţii la copii au fost înregistrate în mun. Chişinău – 23,3 mii cazuri, mun. Bălţi – 5,9 mii, raioanele Ialoveni, Ungheni şi Străşeni, respectiv – câte 2,6 mii, Sîngerei şi Criuleni – câte 2,2 mii cazuri etc.

În cazul morbidităţii de boli „social determinate" se remarcă o diminuare, îndeosebi a cazurilor de pediculoză şi a infecţiilor gonococice, respectiv cu 313 şi 87 cazuri. În ianuarie-martie 2013 numărul purtătorilor virusului imunodeficienţei umane (HIV) a constituit 88 persoane. Totodată, au fost înregistrate 4 cazuri de boală al Sindromului Imunodeficienţei Dobândite (SIDA).

Infracţiuni. Conform datelor Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-martie 2013 s-au înregistrat 8,3 mii infracţiuni sau cu 5,9% mai mult decât în perioada respectivă a anului precedent. În medie la 10 mii locuitori revin 23 infracţiuni înregistrate în această perioadă.

Cel mai mare nivel de infracţionalitate a fost înregistrat în municipiile Chişinău şi Bălţi, respectiv 39 infracţiuni la 10 mii locuitori şi 30 infracţiuni la 10 mii locuitori.

În ianuarie-martie 2013 au fost înregistrate cu 65,1% mai multe infracţiuni contra familiei şi minorilor, inclusiv a cazurilor de violenţă în familie – 85,2%. Totodată, au fost înregistrate mai multe infracţiuni din categoria celor contra securităţii şi a ordinii publice – 21,6%, contra patrimoniului – 16,1%, privind viaţa sexuală – 9,2%. Predominante în structura infracţiunilor rămân a fi furturile, cu o pondere de circa 43% din total infracţiuni. În perioada respectivă au fost înregistrate mai puţine infracţiuni contra sănătăţii publice şi convieţuirii sociale, economice, şi a celor contra vieţii şi sănătăţii persoanei.

Comparativ cu ianuarie-martie 2012 au fost înregistrate mai multe cazuri de infracţiuni săvârşite cu aplicarea armelor de foc, explozivelor şi grenadelor. Numărul acestor infracţiuni prezintă o majorare de 28% şi a constituit 23 cazuri în ianuarie-martie 2013, dintre care 4 cazuri de huliganism, câte 2 cazuri de tâlhării şi omor, câte un caz de vătămări intenţionate şi viol.

Din total infracţiuni înregistrate, fiecare a şaptea este săvârşită de persoane în vârstă aptă de muncă, dar fără ocupaţie. Ponderea infracţiunilor săvârşite de către minori sau cu participarea acestora a constituit 2,0%.

În ianuarie-martie 2013 au fost înregistrate 395 accidente rutiere sau câte 4 accidente zilnic. În rezultatul accidentelor rutiere şi-au pierdut viaţa 49 pers. (inclusiv 3 copii), iar 462 pers. au fost traumatizate (inclusiv 72 copii). În medie la 100 mii populaţie revin 11 accidente rutiere.

Conform datelor Serviciului Protecţiei Civile şi Situaţiilor Excepţionale a Ministerului Afacerilor Interne, în ianuarie-martie 2013 au fost înregistrate 377 cazuri de incendii sau cu 39,0% mai puţin comparativ cu perioada similară a anului precedent. În rezultatul incendiilor 53 pers. au decedat, inclusiv 5 copii. În urma incendiilor, pierderile au însumat valoarea de 7,1 mil. MDL.

Regiunea din partea stângă a Nistrului

Conform datelor Serviciu Statistic al Transnistriei:

Situaţia demografică. *Numărul calculat al populaţiei* la 01.04.2013 a fost de 508,5 mii pers. În acelaşi timp, numărul populaţiei în localităţile urbane a constitut 351,4 mii pers. (69,1% populaţiei), iar numărul populaţiei rurale – 157,2 mii pers. (30,9%). *Scăderea naturală a populaţiei* în ianuarie-martie 2013 a fost de 771 pers., comparativ cu ianuarie-martie 2012 s-a

majorat cu 3,6%. S-au înregistrat 1153 născuţi-vii, dar numărul decedaţilor a atins 1924 pers. *Mortalitatea infantilă* a copiilor sub un an, în ianuarie-martie 2013 a constituit 8 pers., comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent a scăzut cu 46,7%. Cauzele principale ale mortalităţii infantile sunt: starea, care a apărut în perioada perinatală (3 cazuri) şi anomaliile congenitale (3 cazuri).

Scăderea migraţională a populaţiei ianuarie-martie 2013 (luând în consideraţie migraţiunea internă şi externă) a fost de 144 pers., comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent, s-a majorat cu 12,5%. În ianuarie-martie 2013, în regiune *au sosit* 1731 de pers., ceea ce constituie 97,2% din numărul celor sosiţi în ianuarie-martie 2012, dintre acestea, copii cu vârsta sub 16 ani - 337 sau 19,5% din numărul total de sosiri. Au *plecat* 1875 de pers. sau 98,3% din numărul celor plecaţi în ianuarie-martie 2012, inclusiv copiii cu vârsta sub 16 ani – 306 pers. sau 16,3% din numărul total de plecări. Din numărul total de sosiţi în regiune 48,1% sunt bărbaţi (832 pers.), din numărul celor plecaţi bărbaţii constituie – 49,1% (920 pers.). În ianuarie-martie 2013, în localităţile urbane au venit 1132 de pers., au plecat 1347 de pers. sau faţă de ianuarie-martie 2012 constituie 92,6% şi 99,7% respectiv. În localităţile rurale au venit 599 şi au plecat 528 de pers., comparativ cu anul precedent - 107,5% şi 94,8% respectiv.

Numărul *căsătoriilor* înregistrate a fost de 663 şi comparativ cu ianuarie-martie 2012, s-a majorat cu 20,1%. Numărul de *divorţuri* a atins cifra de 462, comparativ cu ianuarie-martie 2012, s-a micşorat cu 2,9%.

Piaţa forţei de muncă. La 01.04.2013 *populaţia ocupată* a constituit 105,3 mii pers., majorându-se cu 826 pers. sau cu 0,8% faţă de ianuarie-martie 2012. La sfârşitul lunii martie 2013, numărul cetăţenilor înregistraţi la agenţiile de ocupare a forţei de muncă, care nu sunt angajaţi în nici o activitate, a constituit 5224 pers. şi comparativ cu aceeaşi perioadă a anului precedent, s-a micşorat cu 24,3%. Din numărul total al cetăţenilor înregistraţi - 3114 pers. sau 59,6% sunt femei. În total, în ianuarie-martie 2013, prin intermediul Agenţiei Transnistrene pentru Ocuparea Forţei de Muncă au fost angajaţi 482 pers. În ianuarie-martie 2013 au fost efectuate consultări profesionale cu studenţii: consultaţii în grup – 160, care au însumat 2661 pers., şi consultaţii individuale – 433, care au cuprins 422 pers., cu populaţia adultă: consultaţii individuale – 1846, care au cuprins 1748 pers. Pentru formarea profesională s-au cheltuit 106,5 mii de ruble, inclusiv pentru achitarea burselor – 56,0 mii de ruble. Pentru prestaţiile de şomaj s-au cheltuit 4779,7 mii de ruble. Mărimea medie a *ajutorului de şomaj* în ianuarie-martie 2013 a constituit 403,8 ruble.

Remunerarea muncii. În ianuarie-martie 2013, *salariul nominal mediu lunar* calculat la un lucrător, cu excepţia subiecţilor antreprenoriatului mic, a constituit 3579 ruble sau 112,6% faţă de ianuarie-martie 2012 (la cursul oficial de schimb al autorităţii monetare din partea stângă a Nistrului - 322 dolari SUA sau 112,2% faţă de ianuarie-martie 2012).

În perioada analizată, salariul nominal mediu lunar calculat al unui lucrător a fost mai mare decât salariul mediu pe regiune în următoarele ramuri economice: „Bănci şi credite” (8403 ruble sau 757 dolari SUA), „Electro- şi radio- comunicaţii” (7734 ruble sau 697 dolari SUA), „Asigurări” (5201 ruble sau 469 dolari SUA), „Comerţ şi alimentarea publică” (4184 ruble sau 377 dolari SUA), „Industria” (4632 ruble sau 417 dolari SUA), „Activitatea comercială generală” (4170 ruble sau 376 dolari SUA), „Construcţii” (3945 ruble sau 355 dolari SUA), „Transport” (3828 ruble sau 345 dolari SUA), „Cultura fizică, agrement şi turism” (3828 ruble sau 345 dolari SUA).

Totodată, salariul nominal mediu lunar calculat al unui lucrător a fost mai mic decât salariul mediu pe regiune în următoarele ramuri economice: „Geologie şi meteorologie” (1687 ruble sau 152 dolari SUA), „Silvicultură” (1688 ruble sau 152 dolari SUA), „Asistenţă socială” (1851 ruble sau 167 dolari SUA), „Comunicaţii poştale” (2025 ruble sau 182 dolari SUA), „Cultura şi arta” (2199 ruble sau 198 dolari SUA), „Organele de administrare” (2280 ruble sau 205 dolari SUA),

„Sănătate” (2319 ruble sau 209 dolari SUA), „Învăţământ” (2328 ruble sau 210 dolari SUA), „Ştiinţă” (2530 ruble sau 228 dolari SUA), „Agricultură” (2564 ruble sau 231 dolari SUA).

În industrie, cel mai mare salariu mediu nominal lunar în ianuarie-martie 2013 a fost înregistrat pentru lucrătorii următoarelor subramuri: energia electrică – 492 dolari SUA, ceea ce este mai mult decât salariul mediu pe regiune cu 52,6%, siderurgia – 463 dolari SUA sau 143,5% din salariul mediu pe economie, industria alimentară – 396 dolari SUA sau cu 22,7% mai mult decât salariul mediu pe economie. Cel mai mic salariu nominal mediu lunar, calculat pentru ianuarie-martie 2013, l-au avut lucrătorii următoarelor subramuri ale industriei: alte ramuri industriale – 210 dolari SUA, care este mai mic decât salariul mediu pe regiune cu 65,1%; industria de prelucrare a lemnului – 235 dolari SUA, care este mai mic decât salariul mediu cu 27,1%; industria poligrafică – 290 dolari SUA, care este mai mic decât salariul mediu pe regiune – 10,1%; industria chimică – 323 dolari SUA sau cu 0,1% mai mult decât salariul mediu pe economie.

Protecţia socială a populaţiei. Numărul mediu al pensionarilor pentru perioada ianuarie-martie 2013 îl constituie 138745 pers., dintre care pensie de muncă primesc – 134374 pers. şi pensie socială – 4371 pers. Mărimea medie a pensiilor stabilite a fost de 1233,09 ruble (pensia de muncă – 1254,28 ruble, socială – 581,48 ruble), ceea ce este mai mult cu 13,8% comparativ cu perioada similară a anului precedent.

Minimul de existenţă. În ianuarie-martie 2013, mărimea minimului de existenţă a constituit în medie pentru o persoană 1218,46 ruble pe lună.

În luna martie 2013 mărimea minimului de existenţă a constituit în medie pentru o persoană 1223,12 ruble pe lună. Pe categorii de populaţie, valoarea minimului de existenţă revine populaţiei aptă de muncă: bărbaţilor – 1340,44 ruble pe lună, femeilor – 1270,60 ruble pe lună. Minimul de existenţă al pensionarilor a constituit 1003,60 ruble pe lună, copii cu vârsta sub 6 ani – 1100,75 ruble pe lună, copii de la 7 până la 15 ani – 1352,02 ruble pe lună.

Tabelul 6.4. Minimul de existenţă în Regiunea din partea stângă a Nistrului în ianuarie-martie 2013
(medie pe o persoană, ruble pe lună)

	Total populaţie	Inclusiv:				
		Aptă de muncă		Pensionari	Copii	
		Bărbaţi	Femei		cu vârsta sub 6 ani	de la 7 până la 15 ani
Ian.	1207,29	1324,68	1251,53	988,16	1091,92	1340,72
Feb.	1224,98	1343,02	1271,98	1004,66	1103,22	1354,92
Mar.	1223,12	1340,44	1270,60	1003,60	1100,75	1352,02

Sursa: Conform datelor Serviciu Statistic al Transnistriei.

Infracţiuni. În ianuarie-martie 2013, organele de ocrotire a ordinii publice au înregistrat 2729 cereri şi rapoarte cu privire la crime sau cu 9,4% mai puţin decât în ianuarie-martie 2012. Au fost înregistrate 1240 de crime, cu 8,8% mai puţin faţă de perioada similară a anului precedent. Din acestea au fost înregistrate: 10 – omoruri, 9 – vătămări intenţionate grave, 71 de crime ce ţin de traficul ilegal de arme, 40 de crime comise cu utilizarea armelor, muniţiilor şi explozivului, 128 – infracţiuni contra ordinii publice, 104 – infracţiuni ce ţin de droguri, 48 – escrocherii, 336 – furturi, 43 – jafuri, alte crime – 1704, etc. În rezultatul infracţiunilor efectuate au suferit 738 pers., dintre care au decedat 22 pers. (3,0%), li s-au pricinuit grave vătămări ale sănătăţii 24 pers. (3,3%).

ANEXE STATISTICE

PIB(utilizări)	PIB (nominal)		Consum final	Formarea bruta de capital fix		Variatia stocurilor		Export net	
	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.
2006	44754,4	104,8	50972,5	12691,5	121,3	1964,6	76,3	-20874,2	119,1
2007	53429,6	103,0	60618,1	18221,7	125,5	2138,1	99,4	-27548,3	118,5
2008	62921,5	107,8	71451,4	21391,4	102,2	3291,6	146,2	-33212,8	102,4
2009	60429,8	94,0	68574,0	13655,0	69,1	329,7	9,5	-22128,8	67,6
2010	71885,5	107,1	83240,3	16262,6	117,2	648,1	157,9	-28265,5	114,8
2011	82174,1	106,4	95911,0	19030,5	110,70	1094,4	157,8	-33861,6	110,0
2012	87847,0	-99,2	102954,0	20540,0	100,4	-3,0	-	-35644,0	-
Trimestrul I 2010	14549,4	104,7	18420,7	1608,7	79,7	269,5	-39,4	-5749,5	98,1
Trimestrul II 2010	17325,0	106,4	20731,4	3541,9	113,7	710,0	-130,7	-7658,3	135,6
Trimestrul III 2010	20454,8	108,0	23198,6	3686,7	137,0	728,9	142,4	-7159,4	116,3
Trimestrul IV 2010	19556,3	108,8	20889,6	7425,3	122,7	-1060,4	-111,4	-7698,2	110,9
Trimestrul I 2011	16784,3	108,4	21476,2	2078,1	124,9	497,3	177,8	-7267,3	120,4
Trimestrul II 2011	19843,3	106,8	23967,4	4736,9	127,1	-398,8	-59,1	-8462,2	105,8
Trimestrul III 2011	23869,0	105,3	27872,4	3753,8	94,8	677,8	86,4	-8435,0	106,7
Trimestrul IV 2011	21677,5	105,7	22595,0	8461,7	107,7	318,1	-31,4	-58026,1	109,5
Trimestrul I 2012	18095,8	101,0	23464,8	2439,0	101,0	272,2	105,3	-8080,2	-
Trimestrul II 2012	21199,4	100,6	24687,8	5000,97	99,1	74,34	-	-8563,7	-
Trimestrul III 2012	26106,8	98,3	30085,8	4538,7	100,8	504,0	-	-9021,6	-
Trimestrul IV 2012	22445,3	97,5	27514,7	5493,2	100,5	-196,4	-	-10366,1	-
Trimestrul I 2013	19673,0	103,5	23401,0	4220,0	106,6	-85,0		-7863,0	-

PIB (resurse)	PIB (nominal)		VAB		Agricultura		Industria		Constructii		Alte activitati		Impozite nete pe produs	
	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% pondere in PIB	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.
2006	44754,4	104,8	37338,7	83,4	6488,8	97,2	6580,8	97,7	1776,5	132,4	22492,7	105,9	7415,6	111,0
2007	53429,6	103,0	44412,9	83,1	5333,9	65,0	7615,9	99,2	2585,9	121,2	28877,2	112,4	9016,7	106,7
2008	62921,5	107,8	51773,6	82,3	5544,0	141,1	8737,2	101,8	3115,0	100,3	34377,3	102,3	11148,0	113,1
2009	60429,8	94,0	50809,2	84,1	5134,5	90,1	8030,8	80,1	2108,7	73,2	35535,2	99,5	9620,6	95,8
2010	71885,5	107,1	59920,7	83,4	8657,4	107,4	9534,8	108,9	2437,5	112,7	39291,0	105,1	11964,8	111,7
2011	82174,1	106,4	68225,0	83,0	10071,0	105,5	11296	107,1	2801,0	104,7	44057,0	101,3	13949,0	110,4
2012	87847,0	-99,2	73319,0	83,5	9586,0	76,7	12308,0	100,5	3071,0	101,7	28370,0	102,6	14528,0	101,3
Trimestrul I 2010	14549,4	104,7	12233,2	84,1	659,0	103,5	2137,4	105,6	358,9	76,8	9077,9	102,3	2316,2	120,6
Trimestrul II 2010	17325,0	106,4	14427,4	83,3	1707,8	107,8	2119,4	108,2	720,3	105,4	9879,9	104,1	2897,6	113,5
Trimestrul III 2010	20454,8	108,0	17158,1	83,9	2449,1	106,9	2686,3	105,6	934,1	118,1	11088,6	106,0	3296,6	114,8
Trimestrul IV 2010	19556,3	108,8	16102,0	82,3	3841,5	108,8	2591,8	116,4	424,2	225,4	9244,5	107,6	3454,3	100,9
Trimestrul I 2011	16784,3	108,4	13916,5	82,9	684,0	106,4	2493,6	108,8	399,5	104,0	10339,3	106,2	2867,8	117,9
Trimestrul II 2011	19843,3	106,8	16694,3	84,1	2108,9	102,1	2492,2	109,8	987,3	124,9	11105,9	106,1	3149,0	105,2
Trimestrul III 2011	23869,0	105,3	20189,8	84,6	3873,2	102,4	3218,7	111,9	962,4	94,6	12135,5	105,3	3679,2	105,2
Trimestrul IV 2011	21677,5	105,7	17424,4	80,4	3404,8	108,9	3091,4	98,5	451,8	93,2	10476,4	86,5	4253,0	114,6
Trimestru I 2012	18095,8	101	15268	84,4	821	101,6	2771	97,9	395	109,8	11281	102,3	2828	98,4
Trimestrul II 2012	21199,4	100,6	17821,6	84,1	1929,6	92,5	2914,5	104,3	1104,98	100,9	12277,67	88,7	3377,79	101,3
Trimestrul III 2012	26106,8	98,3	22026,6	84,4	3923,3	69,2	3389,6	102,3	1059,2	100	725,7	104,7	4080,18	103,4
Trimestrul IV 2012	22445,3	97,5	18203,5	81,1	2911,3	70,8	3233	96,5	511,4	101,1	712,1	127,7	4241,8	101,4
Trimestru I 2013	19673	103,5	16201	102,9	825	102,3	2960	102,2	522	110,5	7143	102,3	3472	106,6

	Consum intermediar		Volumul productiei		Productia agricola		Productia industriala	
	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.	mil.lei preț. curente	% fata de an preced.
2006					13734	98,9	22370,7	112,2
2007	75089,3	106	119502,2	104,6	12825	76,9	26173,5	113,4
2008	91228,94	105,5	143002,5	106	16503	132,1	29988,4	110,4
2009	76857,17	84,2	127666,4	87,6	13300	90,4	22643,9	97
2010	89937,97	108,8	149858,7	107,8	19873	107,9	28140,1	107,9
2011	102416,3	105,8	170641,4	105,7	22120	104,6	27457,4	107,4
Trimestrul I 2009	15261,2	84,7	26393,7	88		103,7		75,8
Trimestrul I 2010	16356,01	100,3	28589,2	100,9		110,6		104,9
Trimestrul I 2011	18591,6	107,6	32508,1	107,2		108,3		108,6
Trimestrul I 2012	18399,6	98,8	33667,6	100		100,6		97,4
Trimestrul I 2013	21110,8	102,1	37311,77	102,4		99,0		101,2

	Ritmul de creştere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2006	12,7	9,1	16,4	14,7
2007	12,3	11	13,1	14,3
2008	12,7	15,6	8,3	16,5
2009	0	-5,6	-0,3	8,2
2010	7,4	5,7	7,3	9,1
2011	7,6	8,4	5,8	8,8
2012	4,6	3,8	4,2	6,2
Trimestrul I 2011	6,1	5,4	5,6	7,4
Trimestrul II 2011	7,1	7,8	5,1	8,6
Trimestrul III 2011	8,8	12,1	6,2	7,8
Trimestrul IV 2011	8,5	8,6	6,1	11,5
Trimestrul I 2012	6,2	4,7	5	9,2
Trimestrul II 2012	4,2	1,9	4,5	6,3
Trimestrul III 2012	4,4	3,6	3,7	6,4
Trimestrul IV 2012	3,9	4,9	3,6	3,1
Trimestrul I 2013	4,4	5,9	4	3,1

	Ritmul de creştere al IPC, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor la produsele alimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor la produsele nealimentare, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor la servicii, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2011	6,7	6,3	6,6	7,1
Februarie 2011	5,7	5	5,4	6,6
Martie 2011	5,8	4,8	4,8	8,4
Aprilie 2011	6,5	6	5	9,1
Mai 2011	7	7,1	5,1	9,1
Iunie 2011	7,7	10,3	5,1	7,7
Iulie 2011	8,3	11,4	5,6	7,6
August. 2011	9,2	13,6	6,2	7,7
Septembrie 2011	8,8	11,4	6,8	8
Octombrie 2011	8,9	9,3	6,7	11
Noiembrie 2011	8,9	9,2	6,5	11,8
Decembrie 2011	7,8	7,4	5,2	11,6
Ianuarie 2012	6,9	5	5	11,8
Februarie 2012	6,1	5	4,9	8,9
Martie 2012	5,4	4,1	5,3	7,1
Mai 2012	4,7	2,9	4,9	6,3
Aprilie 2012	4,1	2	4,5	6,1
Iunie 2012	3,7	0,9	4,1	6,4
Iulie 2012	4	2,1	3,8	6,4
August. 2012	4,4	3,5	3,7	6,4
Septembrie 2012	4,9	5,1	3,5	6,3
Octombrie 2012	3,9	4,8	3,6	3,3
Noiembrie 2012	3,7	4,5	3,6	2,9
Decembrie 2012	4,1	5,4	3,6	3
Ianuarie 2013	4,7	6,8	4	3,1
Februarie 2013	4,4	5,5	4,2	3,1
Martie 2013	4,2	5,5	3,8	3,2

	Ritmul de creștere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria extractivă , % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din industria prelucrătoare , % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor în construcții , % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creștere al prețurilor la produsele agricole, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
2006	12,2	33	14	3,6	20,1	2,9
2007	13,4	23,9	9	91,2	20,4	39,2
2008	10,4	19,2	9,3	33	20	-14,2
2009	-3	-4,5	-3,9	14	-11,9	-18,5
2010	7,9	0,7	6,2	16,1	2,3	42,9
2011	6,8	2,6	6,3	10,5	9	10
2012	5,7	3,8	5,1	9,2	-	17,7
Trimestrul I 2011	4,7	3,6	3,8	9,2	4,3	17,3
Trimestrul II 2011	6,3	3,6	5,7	10,1	5,3	21,1
Trimestrul III 2011	7,9	3,4	7,6	9,6	8,1	20,3
Trimestrul IV 2011	8,4	0	7,8	13,1	9,3	1,9
Trimestrul I 2012	7,1	-0,5	6,4	11,8	9,4	-0,4
Trimestrul II 2012	5,8	1,3	5,3	9,0	10,6	-6,9
Trimestrul III 2012	5	5,1	4,1	9,9	11,3	22,3
Trimestrul IV 2012	4,8	9,5	4,4	6,5	8,7	22,7

	Ritmul de creştere al IPPI, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor din industria extractivă , % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor din industria prelucrătoare , % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)	Ritmul de creştere al preţurilor din sectorul energetic, % (comparativ cu perioada similară a anului trecut)
Ianuarie 2011	4,2	2,8	2,7	12,2
Februarie 2011	4,9	2,8	4,4	8
Martie 2011	4,9	5,2	4,4	7,4
Aprilie 2011	5,5	4,5	4,6	10,5
Mai 2011	6,9	4,9	6,3	10,7
Iunie 2011	6,6	1,3	6,2	9,2
Iulie 2011	8	3,4	7,8	9,6
August. 2011	7,7	3,4	7,4	9,6
Septembrie 2011	7,9	3,4	7,7	9,6
Octombrie 2011	8,4	-0,5	8,4	9,7
Noiembrie 2011	8,8	1,4	8	14,8
Decembrie 2011	8,1	-1	7,1	14,8
Ianuarie 2012	10,4	-1,6	9,8	14,8
Februarie 2012	6,6	1,1	6	10,4
Martie 2012	6,5	-1,1	5,9	10,4
Aprilie 2012	5,8	-1,1	5,7	7,3
Mai 2012	5,7	-0,1	5	9,9
Iunie 2012	6,0	5,2	5,3	9,9
Iulie 2012	5,0	4,3	4,1	9,9
August. 2012	4,8	5,4	3,9	9,9
Septembrie 2012	5,3	5,7	4,4	9,9
Octombrie 2012	5	10	4,1	9,7
Noiembrie 2012	5	7,8	4,9	4,9
Decembrie 2012	4,5	10,6	4,3	4,9
Ianuarie 2013	1,6	6,2	1,5	1,9
Februarie 2013	2,8	3,5	2,9	2,0
Martie 2013	3,4	4,5	3,5	2,0
Aprilie 2013	3,7	2,4	3,9	2,0
Mai 2013	3,0	1,7	3,5	0,0

	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)
2006	13,1	16,5	4,2	5	-4,6	-4,8
2007	12,1	16,6	-7,5	0,7	-15,4	-8,4
2008	10,4	15,3	-14,4	-7,9	-21,2	-15,9
2009	11,1	15,5	6,9	1,4	6,6	1,8
2010	12,4	16,4	11,3	5,8	5,3	0,2
2011	11,7	16,3	-5,1	-0,4	-9,1	-4,9
2012	12,1	15,6	3,5	-4,5	0,7	-6,6
Trimestrul I 2011	12,1	16,5	-4	-5,3	-7,7	-8,6
Trimestrul II 2011	11,6	16,7	-8,3	3,5	-11,6	-0,7
Trimestrul III 2011	11,5	16,3	-6,7	2,5	-11	-3,3
Trimestrul IV 2011	11,8	15,9	-1,1	-1,9	-5,9	-7
Trimestrul I 2012	11,8	15,5	-1,7	-5,8	-4,9	-8,9
Trimestrul II 2012	11,9	15,3	2,5	-8,6	0,4	-10
Trimestrul III 2012	11,9	15,3	2,5	-8,6	5,3	-6,1
Trimestrul IV 2012	12,4	15,5	8	-4,5	2,2	-1,2
Trimestrul I 2013	12,2	16,1	3,2	3,8		1,4

	Cursul nominal de schimb MDL/USD	Cursul nominal de schimb MDL/EUR	Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul nominal de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/USD, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)	Ritmul de creștere al cursul real de schimb MDL/EUR, % (comparativ cu perioada similară a anului precedent)
Ianuarie 2011	12,2	16,3	-1,2	-7,5	-6,1	-11,4
Februarie 2011	12	16,4	-5,8	-6	-9,1	-9
Martie 2011	11,9	16,7	-5,1	-2,3	-7,9	-5,3
Aprilie 2011	11,7	16,9	-6,3	0,7	-9,4	-2,9
Mai 2011	11,6	16,7	-8,5	4,3	-11,6	0
Iunie 2011	11,6	16,7	-10,2	5,7	-13,7	0,7
Iulie 2011	11,5	16,5	-8,4	2,8	-12,4	-2,7
August. 2011	11,4	16,3	-6,2	4,2	-10,9	-2,3
Septembrie 2011	11,6	16	-5,3	0,5	-9,6	-4,9
Octombrie 2011	11,8	16,1	0,2	-1,1	-4,6	-6,4
Noiembrie 2011	11,7	15,9	-0,7	-1,6	-5,7	-7
Decembrie 2011	11,8	15,6	-3	-3,1	-7,3	-7,6
Ianuarie 2012	11,8	15,2	-3,3	-6,7	-7	-10,4
Februarie 2012	11,8	15,7	-1,1	-4,4	-4,1	-7,4
Martie 2012	11,9	15,6	-0,8	-6,5	-3,5	-9
Aprilie 2012	11,8	15,5	0,9	-8,1	-1,3	-9,7
Mai 2012	11,9	15,2	2,7	-8,7	0,1	-10,1
Iunie 2012	12,1	15,1	4,4	-9,3	2,4	-10,2
Iulie 2012	12,4	15,2	7,4	-7,8	4,7	-8,8
August. 2012	12,5	15,5	9,9	-5,1	7,1	-6,6
Septembrie 2012	12,4	15,9	7	-0,7	4,2	-2,7
Octombrie 2012	12,3	15,9	3,9	-1,6	2,2	-2,8
Noiembrie 2012	12,3	15,8	5,2	-0,6	3,3	-2
Decembrie 2012	12,2	16	3,4	2,8	1,1	1,2
Ianuarie 2013	12,1	16,1	2,8	5,9	-0,2	3
Februarie 2013	12,1	16,2	2,5	3,1	-0,5	1
Martie 2013	12,3	16	3,5	2,4		0

Perioada	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creşterea veniturilor la BPN, % (compartiv cu aceaşi perioadă a anului trecut)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creşterea cheltuielilor din BPN, % (compartiv cu aceaşi perioadă a anului trecut)	Datoria publică, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Surse de finanţare a BPN, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Presiunea fiscală, %
2006	17827,2	23%	17973,9	29%	13058,6	146,7	33%
2007	22292	25%	22415,6	25%	12393,1	123,6	34%
2008	25516,9	14%	26146,9	17%	11604,36	630	34%
2009	23517,7	-8%	27354,3	5%	14622,6	3836,6	32%
2010	27550,9	17%	29328,9	7%	18870,8	1778	31%
2011	30150,5	9%	32117	10%	24005,4	1958,5	31%
2012	33526,1	11%	35364	10%	29017,7	1837,9	31%
Trimestrul I 2010	5582,4	12%	6451,2	7%	17458,1	868,8	
Trimestrul II 2010	6817,4	16%	7253,9	6%	18005,1	1305,3	
Trimestrul III 2010	6711,9	15%	6903	6%	18564,7	1496,4	
Trimestrul IV 2010	8439,2	23%	8720,8	10%	18870,8	1778	
Trimestrul I 2011	6122	10%	6640,5	3%	18768	518,5	
Trimestrul II 2011	7524,5	10%	8368,6	15%	18991,7	1362,6	
Trimestrul III 2011	7598	13%	7643,3	11%	19875,2	1407,9	
Trimestrul IV 2011	8906	6%	9464,6	9%	24005,4	1407,9	
Trimestrul I 2012	6582,7	8%	7363,5	11%	26034,2	780,8	
Trimestrul II 2012	8744,5	16%	8898,9	6%	26474,5	935,2	
Trimestrul III 2012	8613,5	13%	8486	11%	27429,2	807,7	
Trimestrul IV 2012	9585,4	8%	10615,6	12%	29017,7	1837,9	
Trimestrul I 2013	7521,8	14%	7598,5	3%		76,7	

Perioada	Veniturile la BPN, mil. MDL	Creşterea veniturilor la BPN, % (compartiv cu aceaşi perioadă a anului trecut)	Cheltuielile din BPN, mil. MDL	Creşterea cheltuielilor din BPN, % (compartiv cu aceaşi perioadă a anului trecut)	Datoria publică, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Surse de finanţare a BPN, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Presiunea fiscală, %
Ianuarie 2011	1840,9	21%	1876,8	4%	18849,3	35,9	
Februarie 2011	1902,4	7%	2291,4	7%	18851,1	424,9	
Martie 2011	2378,7	4%	2472,3	-1%	18768	518,5	
Aprilie 2011	2222,8	-5%	2702,3	16%	19003,5	998	
Mai 2011	2482,3	18%	2679,1	19%	18909,6	1194,8	
Iunie 2011	2819,4	19%	2987,2	11%	18991,7	1362,6	
Iulie 2011	2304,4	5%	2850,9	18%		1909,9	
August 2011	2327,2	10%	2317,9	11%		1900,6	
Septembrie 2011	2966,4	24%	2473,7	3%	19875,2	1407,9	
Octombrie 2011	2553	9%	2685	10%		1539,9	
Noiembrie 2011	2526,8	8%	2693,8	-3%		1706,9	
Decembrie 2011	3834,2	2%	4085,8	16%	24005,4	1958,5	
Ianuarie 2012	1990,9	8%	2087,6	11%		96,7	
Februarie 2012	1951,2	3%	2514,7	10%		660,2	
Martie 2012	2640,6	11%	2761,2	12%	26034,2	23,9	
Aprilie 2012	2909,8	31%	2735,9	1%		606,9	
Mai 2012	2845,6	15%	3104,4	16%		865,7	
Iunie 2012	2989,1	6%	3058,6	2%	26474,5	935,2	
Iulie 2012	2950,3	28%	3078	8%		1062,9	
August 2012	2656,8	14%	2813,5	21%		1219,6	
Septembrie 2012	3006,4	1%	2594,5	5%	27429,2	807,7	
Octombrie 2012	3030,6	19%	3108,2	16%		885,2	
Noiembrie 2012	3053,8	21%	3126	16%		957,5	
Decembrie 2012	3501	-9%	4381,4	7%	29017,7	1837,9	
Ianuarie 2013	2179,2	9%	2199,4	5%		20,2	
Februarie 2013	2350,2	20%	2588,6	3%		258,6	
Martie 2013	2992,4	5%	2810,5	-9%		76,7	
Aprilie 2013	3172,6	6%	3173,6	4%		77,7	

Perioada	Indicatori				Structura depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mil. MDL (sold la sfîrșit de perioadă)	Total Obligațiuni, mii. MDL(sold la sfîrșit de perioadă)	Total Credite, mil. MDL (sold la sfîrșit de perioadă) volumul pe ani	Total Depozite mil.MDL(sold la sfîrșit de perioadă)	depozite ale persoanelor fizice/total depozite	depozite ale persoanelor juridice/total depozite	depozite în valuta/total depozite	Rentabilitatea activelor	Rentabilitatea capitalului	principiul I	principiul II > 20 %	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină
2005	18007683,31	14997885,58	13444,2	17679,7	50,19	46,17	38,2	3,16	17,34	0,53	36,71	12,99	5,15	18,33	11,07
2006	22776727,9	18843026,11	16590,3	19809,8	53,59	40,04	49,24	3,44	20,67	0,58	33,48	11,93	5,17	18,18	11,06
2007	31978663,96	26454375,89	26486,8	20662	61,1	31,35	48,56	3,94	24,16	0,73	28,98	15,13	6,01	18,85	10,88
2008	39122691,17	32088011,63	27811,8	24085,3	62,86	28,08	46,41	3,49	19,91	0,65	30,63	18,09	9,64	20,96	12,02
2009	39915006	33008335,6	14246,5	23834	62,33	30,33	53,59	-0,39	-2,12	0,6	38,27	14,66	7,61	20,31	12,51
2010	42269552,18	35010881,54	23429,8	26942,4	63,28	33,96	48,45	0,47	2,61	0,67	34,18	7,56	3,42	16,25	9,91
2011	47707871,76	39613543,97		30112,1	63,36	32,21	46,16	1,95	11,51	0,69	33,17	7,54	3,69	14,37	8,75
2012	58304445,22	48058415,8	35948,2	36272,3	64,1	31,9	43,8	1,1	5,6	0,7	32,9	7,59	4,3	13,34	8,28
Trimestrul I 2010	39309220677	32224709989	23740,4	24162,4	63,23	31,08	51,31	1,59	8,9	0,6	36,49	9,11	3,37	17,25	10,21
Trimestrul II 2010	39653431,7	32546028,2	24903	24138	64,05	31,49	49,7	1,78	9,94	0,62	34,81	6,65	3,32	16,46	10,49
Trimestrul III 2010	40865287,84	33516718,02	25896,4	25594,3	63,05	33,68	48,88	1,24	6,94	0,67	34,05	7,43	3,48	15,8	9,77
Trimestrul IV 2010	42302918,96	35013033,34	26915,5	26942,4	63,28	33,96	48,45	0,54	3,04	0,67	24,15	7,56	3,42	16,25	9,91
Trimestrul I 2011	43494259,88	36039545,85	27481,8	27950,8	65,43	32,54	47,98	1,73	10,07	0,7	33,2	7,88	3,38	14,6	9,09
Trimestrul II 2011	44833779,68	37354219,4	28833,4	29063,6	66,04	31,78	47,64	1,75	10,32	0,72	31,77	7,28	3,58	14,2	8,9
Trimestrul III 2011	46322984,98	33483173,31	30076,6	29794,2	64,51	32,96	46,91	1,96	11,53	0,68	31,67	6,87	3,94	14,11	8,86
Trimestrul IV 2011	47707871,76	39613543,97	30963	30112,1	63,36	32,21	46,16	1,95	11,51	0,69	33,17	8,45	3,83	13,96	7,67
Trimestrul I 2012	50878839,41	40711223,41	31952,8	30675,6	65,3	30,7	45,8	2,7	13,4	0,7	31,8	7,23	3,92	14,25	8,6
Trimestrul II 2012	53572296,47	43421074,58	32945,6	31962,1	63,4	31,3	45,7	2,3	11,6	0,7	32,3	7,59	3,79	13,69	7,92
Trimestrul III 2012	55791173,74	45476797,09		27287,1	64	31,9	44,4	2	10,5	0,7	31,6	7,94	4,97	12,58	7,78
Trimestrul IV 2012	58304445,22	48058415,8	35948,2	36272,3	64,1	31,9	43,8	1,1	5,6	0,7	32,9	8,44	4,68	11,98	8,32
Trimestrul I 2013	59948381,05	49275542,21	36190,76	36812,1	67,2	32,8	43,6	1,9	10,9	0,7	33,1	8,06	4,4	12,77	8,03

Perioada	Indicatori				Structura depozitelor, %			Veniturile și profitabilitatea, %		Rata lichidității, %		Rata dobânzii la depozite, %		Rata dobânzii la credite, %	
	Total Active, mii. MDL (sold la sfîrșit de perioadă)	Total Obligațiuni, mii. MDL(sold la sfîrșit de perioadă)	Total Credite, mil. MDL (sold la sfîrșit de perioadă) volumul pe ani	Total Depozite mil.MDL(sold la sfîrșit de perioadă)	depozite ale persoanelor fizice/total depozite	depozite ale persoanelor juridice/total depozite	depozite în valuta/total depozite	Rentabilitatea activelor	Rentabilitatea capitalului	principiul I	principiul II > 20 %	în monedă națională	în monedă străină	în monedă națională	în monedă străină
Ianuarie 2011	42867398,67	35508020,14	26971,1	27494,8	63,82	33,62	48,55	1,99	11,58	0,67	34,15	6,79	3,41	15,24	9,31
Februarie 2011	43188907,55	35798645,23	27346	27890,9	64,6	33,34	48,28	1,72	10,02	0,68	34,6	7,82	3,43	14,53	9,25
Martie 2011	43494259,88	36039545,85	27481,8	27950,8	65,43	32,54	47,98	1,73	10,07	0,7	33,2	7,88	3,38	14,6	9,09
Aprilie 2011	43786457,25	36333330,36	27844,6	27944,4	66,38	31,37	48,3	1,7	9,92	0,7	32,82	7,23	3,64	15,05	8,67
Mai 2011	44105507,72	36667328,97	28157,4	28440,8	65,79	32,07	47,2	1,82	10,68	0,71	33,34	7,83	3,38	14,59	8,96
Iunie 2011	44837379,68	37354219,4	28833,4	29063,6	66,04	31,78	47,64	1,75	10,32	0,72	31,77	7,28	3,58	14,2	8,9
Iulie 2011	44812702,04	37236029,98	28776,2	29116,5	65,75	31,97	46,84	1,86	10,97	0,71	32,3	7,75	3,54	14,32	9,23
August. 2011	45623382,56	37905950,26	29293,3	29577,3	65,38	32,31	46,71	1,91	11,25	0,7	32,68	8	3,87	14,06	8,88
Septembrie 2011	46322984,98	38516718,02	30076,6	29794,2	64,51	32,96	46,91	1,96	11,53	0,68	31,67	6,87	3,94	14,11	8,86
Octombrie 2011	46837989,21	38893090,78	30341,2	30035,9	64,68	32,61	46,94	2,12	12,52	0,69	32,91	7,6	4,14	14,03	8,84
Noiembrie 2011	46639186,44	38665909,75	30210,6	29976,6	65,09	32,42	46,38	1,83	10,82	0,68	33,35	7,37	4,07	14,57	8,79
Decembrie 2011	47707871,76	39613543,97	30963	30112,1	63,36	32,21	46,16	1,95	11,51	0,69	33,17	8,45	3,83	13,96	7,67
Ianuarie 2012	49915280,62	39953843,84	31380	30245,9	63,3	32,3	46,3	3,1	15,4	0,7	31,5	7,06	4,03	14,71	8,36
Februarie 2012	50710749,07	40598278,71	31999,3	30483,8	64,4	31,2	46	3,6	17,8	0,7	32,1	8,04	4,2	13,9	9,86
Martie 2012	50878839,41	40711223,41	31952,8	30342,8	65,3	30,7	45,4	2,9	14,6	0,7	31,8	7,32	4,2	14,05	9,36
Aprilie 2012	51338598,5	41039778,8	32265,5	30675,6	65,3	30,7	45,8	2,7	13,4	0,7	31,8	7,23	3,92	14,25	8,6
Mai 2012	51821950,69	41540002,05	32081,8	30921,5	64,4	31	44,6	2,6	13	0,7	32,3	7,5	3,92	13,98	8,09
Iunie 2012	53572296,47	43421074,59	32945,6	31962,1	63,4	31,3	45,7	2,3	11,6	0,7	32,3	7,59	3,79	13,69	7,92
Iulie 2012	54806667,13	44542420,79			63	32,7	45,9	2,3	11,8	0,7	32,3	7,4	4,19	13,38	7,74
August. 2012	55152687.33	4488712.87			63,6	32,5	44.7	2,2	11,1	0.7	31,9	7,15	4,53	12.82	7,64
Septembrie 2012	5579117.74	45476797.09		27287.1	64	31,9	44.4	2	10,5	0.7	31,6	7,94	4,97	12.58	7,78
Octombrie 2012	56099442.01	45693209.67			64,7	31,4	44.3	2	10,5	0.7	32	7,72	4,5	13	7,64
Noiembrie 2012	56946737.44	463878525.6			67,7	32,3	43.6	1,9	10,1	0.7	31,6	7,96	4,62	12.68	7,73
Decembrie 2012	58168487.33	48155600.93	35948.2	36272.3	64,1	31,9	43.8	1,1	5,6	0.7	32,9	8,44	4,68	11.98	8,32
Ianuarie 2013	59960893.56	49620392.55	35955,6	37328,4	66,7	33,3	44.4	1,8	10,5	0.7	34,8	8,55	4,79	12,41	7,52
Februarie 2013	59270134	49058001.78	36077,05	36906	66,9	33,1	43.8	1,9	10,9	0.7	34,2	8,56	4,41	13.23	8,13
Martie 2013	59948381.05	49275542.21	36190,76	36812,1	67,2	32,8	43.6	1,9	10,9	0.7	33,1	8,06	4,4	12.77	8,03
Aprilie 2013	60798256.75	50047666.57	36529,42	37069,5	67,3	32,7	43.1	1,8	10,4	0.7	32	7,33	4,22	12,4	7,27
Mai 2013	6141661081	51713604.45	37310,68	38050.55	66,4	33,6	42.8	1,8	10,5	0.7	32,2	7,62	4,22	12,21	7,75

	Agregatul monetar M0, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Agregatul monetar M1, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Agregatul monetar M2, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Agregatul monetar M3, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)	Baza monetară, mil. MDL (sold la sfârşitul perioadei)
2006	5145,8	8268,3	12485,3	19558,1	6512,3
2007	6664,9	10923,6	18396,8	27344,2	9537,2
2008	7578,7	11609,2	21774,1	31680,8	11633,6
2009	8849	13206,8	20942	32684,4	10456,3
2010	10107,6	15720,2	24770,7	37051,2	12115
2011	10864,5	17385,6	28265,4	40977,1	14345,2
2012	13240,8	20607,3	34914,6	49513,2	17633,5
Ianuarie 2011	9579,1	15105	24474,2	37075,2	12084,1
Februarie 2011	9488,4	15079,2	24636,5	37380,8	11772,6
Martie 2011	9731	15250,8	25001,8	37683,9	12654,5
Aprilie 2011	10348,6	15582,5	25543,1	38295,6	13290,4
Mai 2011	10233,9	15773,3	26018,9	38677,2	13217,9
Iunie 2011	10486	16077,6	26417,7	39522,1	13402
Iulie 2011	10693,1	16427,9	26907,8	39811,1	13413,7
August. 2011	10774,3	16739,5	27242,3	40353,1	14076,7
Septembrie 2011	10509,7	16662,5	27140,8	40305,5	14062,5
Octombrie 2011	10560,8	16757,1	27326,9	40598,3	14265,8
Noiembrie 2011	10314,7	16701	27157,5	40292,9	14031,5
Decembrie 2011	10864,5	17385,6	28265,4	40977,1	14345,2
Ianuarie 2012	10280,2	16169,4	27617,0	40526,7	13643,6
Februarie 2012	10476,6	16422,4	27900,1	40960,8	13843,7
Martie 2012	10673,6	16613,3	28275,1	41016,6	14074,3
Aprilie 2012	10960,7	16742,9	28601,4	41636,4	15005,9
Mai 2012	10858,8	16903,8	28958,4	41780,4	14765,1
Iunie 2012	11243,9	17400,3	29541,1	43206,1	15082,8
Iulie 2012	11760,9	18263,2	30692,8	44752,8	15668,6
August. 2012	12417,4	19124,9	32196,0	46080,8	16284,4
Septembrie 2012	12784,9	19616,7	32936,2	46770,7	16840,7
Octombrie 2012	12537,4	19443,1	33024,0	47160,0	17155,6
Noiembrie 2012	12670,7	19531,3	33590,2	47913,9	16947,5
Decembrie 2012	13240,8	20607,3	34914,6	49513,2	17633,5
Ianuarie 2013	12772,2	20180,2	35120,9	50100,8	17251,7
Februarie 2013	12902,8	20183,1	35189,5	49808,9	17437,4
Martie 2013	12892,8	19878,5	34882,4	49705,1	16914,1

	Rata de bază, %	CBN, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la credite overnight, %	Credite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata dobânzii la depozite overnight, %	Depozite overnight, mil. MDL (sold mediu zilnic)	Rata rezervelor obligatorii atrase în MDL, %
Ianuarie 2011	8	3731,3	10/11	-	4/5	290	8
Februarie 2011	8	3934,3	11	-	5	429,1	8/11
Martie 2011	8	3685,7	11	-	5	409,8	11
Aprilie 2011	8	3537,8	11	-	5	162,5	11
Mai 2011	8	3318,1	11	-	5	174	11
Iunie 2011	8	3484,2	11	-	5	260,4	11
Iulie 2011	8	3282,7	11	-	5	218,3	11/14
August. 2011	9	3005,8	11/12	-	5/6	140,8	14
Septembrie 2011	10	2723	12/13	-	6/7	230,2	14
Octombrie 2011	10	2647,1	13	-	7	150,2	14
Noiembrie 2011	10	2783	13	-	7	186,8	14
Decembrie 2011	9,5	2717,1	12,5	-	6,5	295,4	14
Ianuarie 2012	9,5/8,5	3456,7	12,5/11,5	-	6,5/5,5	347,3	14
Februarie 2012	8,5/6,5	3771	11,5/9,5	-	5,5/3,5	226,3	14
Martie 2012	6,5/4,5	3847,7	9,5/7,5	-	3,5/1,5	139,6	14
Aprilie 2012	4,5	3377,6	7,5	-	1,5	118,5	14
Mai 2012	4,5	3576,9	7,5	-	1,5	169,6	14
Iunie 2012	4,5	3682,4	7,5	-	1,5	268,7	14
August. 2012	4,5	3943,2	7,5	-	1,5	282,1	14
Septembrie 2012	4,5	4362,6	7,5	-	1,5	217,6	14
Octombrie 2012	4,5	3961,7	7,5	-	1,5	135,4	14
Noiembrie 2012	4,5	3900,5	7,5	-	1,5	184,6	14
Decembrie 2012	4,5	3650,8	7,5	-	1,5	368,9	14
Ianuarie 2013	4,5	4298,4	7,5	-	1,5	363,8	14
Februarie 2013	4,5	4480,7	7,5	-	1,5	252,8	14
Martie 2013	4,5	4563,3	7,5	-	1,5	156,6	14

Perioada	Valoarea totală a schimburilor comerciale, mil. MDL				Valoarea exportului, mil. USD				Valoarea importului, mil. USD				Exportul net, mil. USD	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, mil. USD
	Total	CSI	UE	Alte tari	Total	CSI	UE	Alte tari	Total	CSI	UE	Alte tari		
2006	3610,0	1371,4	1698,6	540,0	1013,8	409,0	516,9	87,9	2596,2	962,4	1181,7	452,1	-1582,4	39,0
2007	5029,5	1882,6	2359,9	787,0	1340,0	548,9	678,9	112,2	3689,5	1333,7	1681,0	674,8	-2349,5	36,3
2008	6489,9	2360,3	2925,4	1204,2	1591,1	623,0	820,1	148,0	4898,8	1737,3	2105,3	1056,2	-3307,7	32,5
2009	4561,3	1632,2	2088,6	840,6	1283,0	490,4	667,4	125,3	3278,3	1141,8	1421,2	715,3	-1995,3	39,1
2010	5396,8	1880,9	2433,1	1082,8	1541,5	624,0	728,9	188,6	3855,3	1256,9	1704,2	894,2	-2313,8	40,0
2011	7408,1	2632,7	3339,3	1436,1	2216,8	919,3	1083,0	214,5	5191,3	1713,4	2256,3	1221,6	-2974,5	42,7
2012	7374,8	2551,8	3332,1	1490,9	2161,8	928,0	1013,4	220,4	5213,0	1623,8	2318,7	1270,5	-3051,2	41,5
T I. 2010	1065,9	402,9	459,7	203,3	302,5	115,6	153,8	33,1	763,4	287,3	305,9	170,2	-460,9	39,6
T II. 2010	1217,1	373,4	577,5	266,2	304,4	122,5	143,7	38,2	912,7	250,9	433,8	228,0	-608,3	33,4
T III. 2010	1341,3	448,2	627,5	265,6	380,8	152,4	178,3	50,1	960,5	295,8	449,2	215,5	-579,7	39,6
T IV. 2010	1772,5	656,4	768,4	347,7	553,8	233,5	253,1	67,2	1218,7	422,9	515,3	280,5	-664,9	45,4
T I. 2011	1571,8	587,1	684,2	300,5	473,6	175,9	238,8	58,9	1098,2	411,2	445,4	241,6	-624,6	43,1
T II. 2011	1798,0	579,2	865,9	352,9	521,9	212,7	255,1	54,1	1276,1	366,5	610,8	298,8	-754,2	40,9
T III. 2011	1868,8	651,8	862,7	354,3	549,4	237,8	276,2	35,4	1319,4	414,0	586,5	318,9	-770,0	41,6
T IV. 2011	2169,5	814,6	926,5	428,4	671,9	292,9	312,9	66,1	1497,6	521,7	613,6	362,3	-825,7	44,9
T I. 2012	1709,0	655,1	720,4	333,5	504,8	201,1	252,2	51,5	1204,2	454,0	468,2	282,0	-699,4	41,9
T II. 2012	1793,5	572,1	853,0	368,4	537,0	227,3	255,8	53,9	1256,5	344,8	597,2	314,5	-719,5	42,7
T III. 2012	1779,5	609,8	799,4	370,3	506,6	238,8	213,1	54,7	1272,9	371,0	586,3	315,6	-766,3	39,8
T IV. 2012	2092,8	714,8	959,3	418,7	613,4	260,8	292,3	60,3	1479,4	454,0	667,0	358,4	-866,0	41,5
T I. 2013	1825,5	673,2	774	378,3	582,4	246,3	261,3	74,8	1243,1	426,9	512,7	303,5	-765,3	46,9

Perioada	Valoarea totală a schimburilor comerciale, mil. MDL				Valoarea exportului, mil. USD				Valoarea importului, mil. USD				Exportul net, mil. USD	Gradul de acoperire a importurilor prin exporturi, mil. USD
	Total	CSI	UE	Alte tari	Total	CSI	UE	Alte tari	Total	CSI	UE	Alte tari		
Ian 2011	419,2	162,8	173,3	83,1	134,4	42,5	69,9	22,0	284,8	120,3	103,4	61,1	-150,4	47,2
Feb 2011	516,9	191,6	227,3	98,0	161,0	56,6	84,1	20,3	355,9	135,0	143,2	77,7	-194,9	45,2
Mar 2011	635,7	232,7	283,6	119,4	178,2	76,8	84,8	16,6	457,5	155,9	198,8	102,8	-279,3	39,0
Apr 2011	596,9	200,6	286,4	109,9	175,8	70,8	88,5	16,5	421,1	129,8	197,9	93,4	-245,3	41,7
Mai 2011	611,3	187,9	296,7	126,7	173,6	69,7	84,3	19,6	437,7	118,2	212,4	107,1	-264,1	39,7
Iun2011	589,8	190,7	282,8	116,3	172,5	72,2	82,3	18,0	417,3	118,5	200,5	98,3	-244,8	41,3
Iul 2011	595,7	196,1	289,9	109,7	180,9	78,9	90,3	11,7	414,8	117,2	199,6	98,0	-233,9	43,6
Aug 2011	606,6	218,1	276,4	112,1	185,9	77,1	97,6	11,2	420,7	141,0	178,8	100,9	-234,8	44,2
Sep 2011	666,5	237,6	296,4	132,5	182,6	81,8	88,3	12,5	483,9	155,8	208,1	120,0	-301,3	37,7
Oct 2011	679,0	250,5	298,6	129,9	211,2	97,6	96,5	17,1	467,8	152,9	202,1	112,8	-256,6	45,1
Noi 2011	737,6	277,7	313,0	146,9	242,7	101,1	116,0	25,6	494,9	176,6	197,0	121,3	-252,2	49,0
Dec 2011	752,9	286,4	314,9	151,6	218,0	94,2	100,4	23,4	534,9	192,2	214,5	128,2	-316,9	40,8
Ian 2012	486,4	193,9	191,0	101,5	147,5	54,3	74,8	18,4	338,9	139,6	116,2	83,1	-191,4	43,5
Feb 2012	546,9	228,0	228,8	90,1	157,9	65,9	77,0	15,0	389,0	162,1	151,8	75,1	-231,1	40,6
Mar 2012	675,7	233,2	300,6	141,9	199,4	80,9	100,4	18,1	476,3	152,3	200,2	123,8	-276,9	41,9
Apr 2012	608,2	196,6	282,4	129,2	181,6	77,8	84,3	19,5	426,6	118,8	198,1	109,7	-245,0	42,6
Mai 2012	604,6	187,7	293,0	123,9	176,5	72,5	85,7	18,3	428,1	115,2	207,3	105,6	-251,6	41,2
Iun2012	580,7	187,8	277,6	115,3	178,9	77,0	85,8	16,1	401,8	110,8	191,8	99,2	-222,9	44,5
Iul 2012	579,6	198,5	271,6	109,5	163,0	79,0	69,1	14,9	416,6	119,5	202,5	94,6	-253,6	39,1
Aug 2012	563,2	194,5	250,6	118,1	156,6	75,8	63,4	17,4	406,6	118,7	187,2	100,7	-250,0	38,5
Sep 2012	636,7	216,8	277,2	142,7	187,0	84,0	80,6	22,4	449,7	132,8	196,6	120,3	-262,7	41,6
Oct 2012	707,2	230,7	333,6	142,9	210,2	94,8	97,4	18,0	497,0	135,9	236,2	124,9	-286,8	42,3
Noi 2012	693,8	234,6	329,1	130,1	215,9	91,2	103,3	21,4	477,9	143,4	225,8	108,7	-262,0	45,2
Dec 2012	691,8	249,4	296,7	145,7	187,3	74,8	91,6	20,9	504,5	174,6	205,1	124,8	-317,2	37,1
Ian 2013	510,3	192,8	209,2	108,3	162,1	63,7	82,8	15,6	348,2	129,1	126,4	92,7	-186,1	46,6
Feb 2013	605,5	220,2	262,6	122,7	198,8	79	90,3	29,5	406,7	141,2	172,3	93,2	-207,9	48,9
Mar 2013	709,7	260,2	302,2	147,3	221,5	103,6	88,2	29,7	488,2	156,6	214	117,6	-266,7	45,4

Perioada	Indicii valorici ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorici ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii valorii unitare ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai exporturilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Indicii de volum ai importurilor de bunuri (perioada similară a anului precedent=100), %	Exportul pe cap de locuitor, mil. USD	Ponderea exporturilor în PIB, %	Ponderea importurilor în PIB, %	Influxul de ISD, mil. USD	Stocul de ISD, mil. USD	Influxul de remiteri, mil. USD
2006	96,3	117,5	104,0	109,0	93,0	108,0	282,4	29,7	76,2	258,5	1278,1	1181,7
2007	127,6	137,0	109,0	110,0	117,0	125,0	374,2	30,4	83,8	541,3	1876,5	1498,2
2008	118,7	132,8	113,0	116,0	105,0	114,0	445,3	26,3	80,9	711,5	2596,3	1897,3
2009	80,6	66,9	87,0	89,0	93,0	75,0	359,6	23,6	60,3	145,3	2697,0	1210,8
2010	120,1	117,6	103,0	103,0	117,0	114,0	432,6	26,5	66,3	197,4	2879,6	1363,5
2011	143,8	134,7	107,0	110,0	134,0	122,0	622,6	31,7	74,1	281,0	3170,0	1611,7
2012	97,5	100,4					607,3	30,3	73,1	159,1	3338,79	1786,0
T I. 2010	111,9	101,3	101,0	95,0	111,0	107,0				45,5	2724,6	272,4
T II. 2010	102,4	122,7	100,0	102,0	102,0	120,0				36,0	2734,6	322,0
T III. 2010	124,0	122,4	103,0	104,0	120,0	118,0				70,1	2842,2	384,9
T IV. 2010	145,8	122,4	108,0	106,0	135,0	115,0				45,9	2879,6	384,3
T I. 2011	158,2	144,0	109,0	110,0	145,0	131,0				63,9	2962,2	312,7
T II. 2011	171,5	139,8	110,0	112,0	156,0	125,0				72,0	3046,3	407,8
T III. 2011	144,3	137,4	111,0	112,0	130,0	123,0				66,3	3098,9	453,6
T IV. 2011	121,3	122,9	103,0	108,0	118,0	114,0				78,9	3170,0	437,5
T I. 2012	106,7	109,7	98,0	103,0	109,0	106,0				29,6	3201,3	357,7
T II. 2012	102,9	98,5	95,0	96,0	108,0	103,0				0,8	3180,9	441,3
T III. 2012	92,2	96,5	94,0	95,0	98,0	102,0				28,0	3224,5	492,2
T IV. 2012	91,3	98,8	99,0	100,0	92,0	99,0				61,4	3338,79	494,7
T I. 2013	115,4	103,2	102	100	113	103				60,6	3382,6	395,7

Perioada	Exportul principalilor parteneri comerciali, mil. USD					Importul principalilor parteneri comerciali, mil. USD					Exportul net principalilor parteneri comerciali, mil. USD				
	SUA	UE 27	Romania	Federatia Rusa	Ucraina	SUA	UE 27	Romania	Federatia Rusa	Ucraina	SUA	UE 27	Romania	Federatia Rusa	Ucraina
2006	1025673,0	1456596,4	32703,2	299792,0	38432,0	1929629,0	1714643,6	50268,7	159025,0	44459,0	-903956,0	-258047,2	-17565,5	140767,0	-6027,0
2007	1148198,0	1706001,2	40559,0	354403,0	49296,0	2020403,0	1983090,0	70553,8	223488,0	60619,0	-872205,0	-277088,7	-29994,8	130915,0	-11323,0
2008	1287442,1	1939754,5	49699,9	471606,0	66954,0	2169487,0	2331757,4	84316,1	291861,0	85533,0	-882044,9	-392002,9	-34616,2	179745,0	-18579,0
2009	1056043,0	1535015,7	40673,5	303388,0	39782,0	1605295,7	1718878,5	54463,7	191804,0	45487,0	-549252,7	-183862,7	-13790,2	111584,0	-5705,0
2010	1278263,1	1795945,6	49446,4	400630,0	51478,0	1909183,0	2027226,1	62043,0	248636,0	60911,0	-690920,7	-231280,5	-12596,6	151994,0	-9433,0
2011	1480432,1	2168953,8	63009,4	522013,0	68460,0	2265894,0	2396493,2	76518,1	323832,0	82594,0	-785461,9	-227539,5	-13508,7	198181,0	-14134,0
2012	1547079,8	2165946,0	57828,5	530496,0	68757,0	2335189,6	2292368,7	70093,0	333450,0	84659,0	-788109,8	-126422,7	-12264,5	197046,0	-15902,0
T I. 2010	296965,6	407763,8	10945,8	92226,0	10337,0	440348,0	468089,8	13799,8	45677,0	11796,0	-143382,4	-61126,0	-2854,0	46549,0	-1459,0
T II. 2010	315121,5	427172,2	11785,1	97368,0	12756,0	491705,6	488598,3	15310,7	58104,0	13793,0	-176584,1	-61426,1	-3525,6	39264,0	-1037,0
T III. 2010	318546,5	458632,8	12525,1	97497,0	13199,0	517525,7	511798,0	15274,6	68331,0	16268,0	-198979,2	-53165,2	-2749,4	29166,0	-3069,0
T IV. 2010	347629,5	502376,8	14190,3	113539,0	15186,0	519604,5	557940,1	17657,8	76524,0	19054,0	-171975,0	-55563,3	-3467,6	37015,0	-3868,0
T I. 2011	351553,7	514481,1	15209,5	113237,0	15378,0	523145,9	581722,3	17272,0	65077,0	18504,0	-171592,2	-67241,2	-2062,5	48160,0	-3126,0
T II. 2011	371105,2	5488086	159268	133704,0	17472,0	573591,1	616794,0	20281,5	83038,0	19853,0	-202485,9	67985,4	4354,8	50666,0	-2381,0
T III. 2011	373975,4	549680,0	162236	130368,0	17104,0	583173,5	613706,1	19590,1	85216,0	21126,0	-214194,1	-64026,0	-3361,5	45152,0	-4022,0
T IV. 2011	383793,8	553984,1	15644,7	144704,0	18506,0	580983,5	584270,9	19374,5	90501,0	23111,0	-197189,7	-28286,8	-3729,8	54203,0	-4605,0
T I. 2012	381601,6	532218,1	14498,8	131766,0	16161,0	566711,7	590877,8	16753,8	72586,0	19079,0	-185110,1	-58659,7	-2255,0	59180,0	-2918,0
T II. 2012	392163,9	542493,4	14466,3	131919,0	17519,0	594919,6	564999,1	18113,7	81860,0	21814,0	-202755,7	-22505,7	-3647,3	50059,0	-4295,0
T III. 2012	378427,3	533190,8	13913,2	126744,0	17362,0	588544,2	562892,4	17148,8	85924,0	21403,0	-210116,9	-29701,6	-3235,5	40820,0	-4041,0
T IV. 2012	394887,0	558043,7	14950,1	140067,0	17715,0	585014,1	573599,4	18076,8	93080,0	22363,0	-190127,1	-15555,8	-3126,6	46987,0	-4648,0
T I. 2013	383409,0	556022,8	15302,8	125197,0	15911,0	551753,9	555899,1	16711,3	75437,0	17893,0	-168344,9	123,6	-1408,5	49760,0	-1982,0
Ian 2011	110178,9	150250,4	4576,2	30346,0	4648,0	171778,4	188786,8	4855,8	16309,0	5069,0	-61599,5	-38536,4	-279,6	14037,0	-421,0
Feb 2011	109646,8	170784,5	4818,8	39246,0	4724,0	160554,2	180944,4	5375,9	21825,0	6387,0	-50907,4	-10159,9	-557,2	17421,0	-1663,0
Mar 2011	131728,0	193446,2	5814,5	43645,0	6006,0	190813,3	211991,1	7040,2	26943,0	7048,0	-59085,3	-18544,9	-1225,8	16702,0	-1042,0
Apr 2011	123959,4	177504,9	4944,4	45880,0	5605,0	183037,6	202345,9	6348,4	27116,0	6298,0	-59078,2	-24841,0	-1404,1	18764,0	-693,0
Mai 2011	124106,8	190124,4	5542,9	43545,0	5700,0	193944,1	210920,7	7226,0	28177,0	6767,0	-69837,3	-20796,3	-1683,1	15468,0	-1067,0
Iun2011	123039,0	181179,3	5439,5	44179,0	6167,0	196609,4	203527,5	6707,1	27745,0	6783,0	-73570,4	-22348,2	-1267,6	16434,0	-621,0
Iul 2011	120239,2	186851,8	5455,1	41986,0	5356,0	192229,9	202641,9	6405,5	27490,0	6527,0	-71990,7	-15790,1	-950,4	14496,0	-1171,0
Aug 2011	126633,4	176476,6	4982,0	44541,0	5780,0	201475,7	208938,1	6250,7	30172,0	7214,0	-74842,3	-32511,6	-1268,6	14369,0	-1434,0
Sep 2011	127106,8	186351,6	5791,4	43841,0	5968,0	194467,9	202076,0	6933,9	27554,0	7385,0	-67361,1	-15724,4	-1142,5	16287,0	-1417,0
Oct 2011	131057,7	185827,7	5658,1	46045,0	5756,0	196779,6	201251,0	6727,2	29403,0	7544,0	-65721,9	-15423,2	-1069,1	16642,0	-1788,0
Noi 2011	125898,8	183479,6	5635,2	47321,0	6276,0	195085,5	201130,6	6888,3	30407,0	7677,0	-69186,7	-12651,0	-1253,1	16914,0	-1401,0
Dec 2011	126837,3	181676,7	4351,3	51338,0	6474,0	189118,4	181889,3	5759,0	30691,0	7890,0	-62281,1	-212,6	-1407,6	20647,0	-1416,0
Ian 2012	118208,7	160105,9	4489,0	39737,0	5325,0	188291,4	192013,6	5082,0	19219,0	5385,0	-70082,7	-31907,7	-593,0	20518,0	-60,0
Feb 2012	123428,0	176507,7	4650,4	45157,0	4960,0	176109,5	193561,3	5326,6	24793,0	6760,0	-52681,5	-17053,5	-676,3	20364,0	-1800,0
Mar 2012	139964,9	195604,5	5359,5	46872,0	5876,0	202310,8	205302,9	6345,2	28574,0	6934,0	-62345,9	-9698,4	-985,7	18298,0	-1058,0
Apr 2012	127411,4	173868,0	4649,1	45119,0	5795,0	194609,8	190393,3	5840,8	26796,0	7263,0	-67198,4	-16525,3	-1191,7	18323,0	-1468,0
Mai 2012	131734,9	185405,2	5115,6	45828,0	6239,0	203514,3	190807,9	6403,3	28145,0	7582,0	-717794	-5402,7	-1287,7	17683,0	-1343,0
Iun2012	133017,6	183220,2	4701,6	40372,0	5485,0	196795,5	183797,9	5869,6	26919,0	6969,0	-63777,9	-577,7	-1167,9	14053,0	-1484,0
Iul 2012	121558,3	183106,7	4629,4	40545,0	5760,0	197633,4	180116,0	5545,5	29594,0	7198,0	-76075,1	2990,7	-916,1	11051,0	-1438,0
Aug 2012	128631,5	172901,0	4358,7	42054,0	5832,0	199866,7	189524,5	5610,6	29414,0	7278,0	-71235,2	-16623,4	-1251,9	12640,0	-1446,0
Sep 2012	128237,5	177183,1	4925,1	44045,0	5770,0	191044,1	193251,9	5992,7	26916,0	6927,0	-62806,6	-16068,8	-1067,6	17129,0	-1157,0
Oct 2012	133816,8	196035,3	5419,8	46052,0	6173,0	203794,5	208247,1	6858,2	31553,0	7674,0	-69977,7	-12211,8	-1438,4	14499,0	-1501,0
Noi 2012	130374,1	188079,0	5404,3	45447,0	5951,0	199271,7	190516,3	5928,2	30091,0	6880,0	-69977,7	-12211,8	-1438,4	14499,0	-1501,0
Dec 2012	130696,1	173929,3	4126,1	48568,0	5591,0	181947,9	174836,0	5290,4	31436,0	7809,0	-51251,8	-906,7	-1164,3	17132,0	-2218,0
Ian 2013	123389,9	176140,3	4946,1	39038,0	5121,0	190397,3	198886,0	5339,9	21296,0	5116,0	-67007,4	-22745,7	-393,9	17742,0	5,0
Feb 2013	123605,9	180486,9	5170,2	41916,0	5356,0	175005,1	178267,7	5449,1	26010,0	6264,0	-51399,2	2219,2	-278,9	15906,0	-908,0
Mar 2013	136413,8	199664,7	5187,0	44243,0	6066,0	186636,6	179108,4	5921,3	28131,0	6674,0	-50222,8	20556,2	-734,3	16112,0	-608,0
Apr 2013	129679,7	196841,9	5338,4	44025,0	..	196347,2	184857,0	6116,6	29791,0	...	-66667,5	11984,8	-778,2	14234,0	-

Perioada	Înregistrarea întreprinderilor	Radierea întreprinderilor
Trimestrul I 2011	1931	797
Trimestrul II 2011	1629	965
Trimestrul III 2011	1543	861
Trimestrul IV 2011	1637	807
Total 2011	6740	3430
Trimestrul I 2012	1757	852
Trimestrul II 2012	1499	760
Trimestrul III 2012	1378	845
Trimestrul IV 2012	1639	761
Total 2012	6273	3218
Trimestrul I 2013	1797	700
Ianuarie 2013	574	233
Februarie 2013	627	212
Martie 2013	596	255

Indicatorii Sectorului Social			*Situația demografică*											
			Numărul populației stabilă (mii locuitori) *la începutul anului*	**Numărul populației prezentă** (mii locuitori) *la începutul anului*	**Născuți-vii**		**Decedați**		**Decedați în vârstă sub 1 an**		**Sporul natural**		**Căsătorii**		**Divorțuri**	
					Numărul născuților-vii - total (pers.)	născuți-vii la 1000 locuitori	Numărul decedaților - total (pers.)	decedați la 1000 locuitori	Numărul decedaților în vârsta sub 1 an - total (pers.)	la 1000 locuitori	Sporul natural (pers.)	la 1000 locuitori	Numărul căsătoriilor - total (numărul)	căsătorii la 1000 locuitori	Numărul divorțurilor - total (numărul)	divorțuri la 1000 locuitori
TOTAL 2008			3572,7	3424,4	39018	10,9	41948	11,8	473	12,2	-2930	-0,9	26666	7,5	12601	3,5
TOTAL 2009			3567,5	3419,4	40803	11,4	42139	11,8	493	12,1	-1336	-0,4	26781	7,5	11884	3,3
TOTAL 2010			3563,7	3415,6	10474	11,4	43631	12,3	476	11,6	-3157	-0,9	26483	7,4	11504	3,2
TOTAL 2011			3560,4	3560,4	39162	11,0	39234	11,0	430	11,0	-72	0,0	25889	7,3	11119	3,1
2012		Ianuarie			3131	10,4	3694	12,3	28	8,9	-563	-1,9	1338	4,4	988	3,3
	T1	Februarie			6231	10,7	7499	12,9	72	11,6	-1268	-2,2	2675	4,6	1931	3,3
		Martie			9254	10,5	11073	12,5	96	10,4	-1819	-2,1	3497	4,0	2836	3,2
		Aprilie			12007	10,2	14439	12,3	113	9,4	-2432	-2,1	5005	4,3	3564	3,0
	T2	Mai			15550	10,5	17679	12,0	153	9,8	-2129	-1,4	6846	4,6	4511	3,1
		Iunie			18993	10,7	20846	11,8	187	9,8	-1853	-1,0	8699	4,9	5433	3,1
		Iulie			22528	10,9	23852	11,5	223	9,9	-1324	-0,6	10664	5,1	6207	3,0
	T3	August			26135	11,0	26675	11,2	256	9,8	-54	-0,2	13811	5,8	7083	3,0
		Septembrie			29598	11,1	29492	11,1	285	9,6	106	0,0	17758	6,7	7707	2,9
		Octombrie			33061	11,2	32794	11,1	315	9,5	267	0,1	20780	7,0	8604	2,9
	T4	Noiembrie			36395	11,2	36273	11,1	349	9,6	122	0,1	23104	7,1	9723	3,0
		Decembrie			39439	11,1	39559	11,1	385	9,8	-120	0,0	24260	6,8	10637	3,0
TOTAL 2012			3559,5	3559,5	39439	11,1	39559	11,1	385	9,8	-120	0,0	24260	6,8	10637	3,0
2013		Ianuarie			3371	11,2	4089	13,5	35	10,4	-718	-2,4	1229	4,1	1115	3,7
	T1	Februarie			6178	10,7	7405	12,9	49	7,9	-1227	-2,1	2409	4,2	1854	3,2
		Martie			8976	10,2	10859	12,4	75	8,4	-1883	-2,1	3899	4,4	2919	3,3

Indicatorii Sectorului Social			*Piața forței de muncă*																
			Numărul persoanelor economic activă (mii pers.)	Rata de activitate a populației, %					Numărul persoanelor ocupate (mii pers.)	Rata de ocupare a populației, %					Numărul șomerilor BIM (mii pers.)	Rata șomajului, %				
				Total	bărbați	femei	urban	rural		Total	bărbați	femei	urban	rural		Total	bărbați	femei	urban	rural
TOTAL 2008			1302,8	44,3	47,3	41,5	47,1	42,2	1251,0	42,5	45,2	40,1	44,5	41,0	51,7	4,0	4,6	3,4	5,5	2,7
TOTAL 2009			1265,3	42,8	46,2	39,7	47,4	39,3	1184,4	40,0	42,6	37,7	43,6	37,4	81,0	6,4	7,8	4,9	8,0	5,0
TOTAL 2010			1235,4	41,6	45,0	38,6	47,2	37,5	1143,4	38,5	40,9	36,4	42,7	35,4	92,0	7,4	9,1	5,7	9,6	5,4
TOTAL 2011			1257,5	42,3	45,6	39,3	48,0	38,0	1173,5	39,4	42,1	37,1	44,1	36,0	84,0	6,7	7,7	5,6	8,2	5,2
2012	T1	Ianuarie	1103,7	37,0	38,8	35,3	45,6	30,5	1023,9	34,3	35,2	33,6	41,9	28,6	79,8	7,2	9,5	5,0	8,1	6,2
		Februarie																		
		Martie																		
	T2	Aprilie	1266,9	42,5	45,6	39,6	46,3	39,6	1209,3	40,5	43,1	38,2	43,2	38,6	57,6	4,5	5,4	3,6	6,8	2,6
		Mai																		
		Iunie																		
	T3	Iulie	1286,9	43,1	46,0	40,5	46,5	40,7	1224,7	41,1	43,3	39,0	43,1	39,6	62,2	4,8	5,9	3,7	7,3	2,8
		August																		
		Septembrie																		
	T4	Octombrie	1200,7	40,3	43,6	37,2	49,6	33,3	1129,3	37,9	40,6	35,4	46,2	31,8	71,4	5,9	7,0	4,9	7,0	4,8
		Noiembrie																		
		Decembrie																		
TOTAL 2012			1214,5	40,7	43,5	38,2	47,0	36,0	1146,8	38,4	40,6	36,5	43,6	34,6	67,7	5,6	6,8	4,3	7,3	3,9
2013	T1	Ianuarie	1121,0	37,5	39,7	35,6	45,8	31,5	1030,2	34,5	35,7	33,4	42,0	29,0	90,8	8,1	10,2	6,0	8,2	8,0
		Februarie																		
		Martie																		

Indicatorii Sectorului Social			Minimul de existență																			
			Minimul de existență – medie, Total, MDL	TOTAL, MDL				Minimul de existență – medie, Urban, MDL	URBAN, MDL					Minimul de existență – medie, Rural, MDL	RURAL, MDL						
				Populația aptă de muncă, total	Pensionari	Copii			Populația aptă de muncă, total	Pensionari	Copii					Populația aptă de muncă, total	Pensionari	Copii				
						Total	până la 1 an	în vârsta 1-6 ani	în vârsta 7-16 ani			Total	până la 1 an	în vârsta 1-6 ani	în vârsta 7-16 ani			Total	până la 1 an	în vârsta 1-6 ani	în vârsta 7-16 ani
TOTAL 2008			1368,1	1446,5	1167,4	1267,4	491,0	1091,8	1400,0	1482,8	1544,3	1251,1	1405,0	543,6	1213,3	1564,7	1287,6	1364,6	1119,6	1193	459,3	1025	1312,9
TOTAL 2009			1187,8	1251,1	1022,8	1112,0	451,0	964,3	1228,3	1295,3	1344,3	1106,8	1240,0	503,3	1076,3	1376,5	1112,4	1173,6	974,8	1042,8	421,2	900,8	1151,9
TOTAL 2010			1373,4	1453,1	1184,3	1258,1	498,8	1095,9	1409,3	1498,1	1567,0	1277,3	1397,9	555,5	1220,3	1576,1	1285,2	1362,8	1127,3	1182,7	466,3	1024,4	1323,1
TOTAL 2011			1503,0	1582,8	1305,6	1391,4	590,6	1238,3	1550,1	1649,9	1722,3	1414,9	1551,3	659,5	1384,0	1740,7	1398,3	1472,8	1235,6	1304,5	549,8	1153,8	1451,1
2012	**T1**	Ianuarie	1455,7	1524,9	1256,7	1384,6	601,2	1264,7	1528,2	1600,7	1663,1	1369,2	1552,1	674,4	1419,7	1722,8	1351,8	1416,1	1182,2	1292,9	558,1	1174,8	1425,7
		Februarie																					
		Martie																					
	T2	Aprilie	1455,1	1531,1	1259,7	1357,5	568,5	1217,9	1512,7	1608,0	1676,6	1379,1	1530,6	641,5	1375,6	1716,1	1345,5	1416,5	1180,6	1262,7	525,5	1126,7	1405,6
		Mai																					
		Iunie																					
	T3	Iulie	1456,9	1531,9	1259,5	1364,3	577,4	1208,7	1528,5	1563,9	1631,1	1337,0	1490,1	631,9	1323,7	1679,4	1380,3	1453,8	1208,1	1295,5	545,3	1142,1	1449,0
		August																					
		Septembrie																					
	T4	Octombrie	1511,9	1591,3	1303,2	1413,7	602,0	1261,8	1578,0	1630,6	1701,2	1390,1	1555,5	676,5	1390,8	1745,6	1426,8	1504,7	1245,7	1336,0	557,0	1187,0	1489,8
		Noiembrie																					
		Decembrie																					
TOTAL 2012			1507,5	1585,9	1302,8	1409,6	591,9	1256,2	1575,4	1628,5	1698,9	1389,8	1552,8	660,1	1386,7	1745,5	1420,8	1496,9	1245,2	1331,2	551,8	1180,6	1485,9

Indicatorii Sectorului Social			Veniturile disponibile ale populației							Cheltuielile de consum ale populației											
			Veniturile disponibile ale populației MDL	Structura veniturilor disponibile ale populației, %						Cheltuielile de consum ale populației MDL	Structura cheltuielilor de consum ale populației, %										
				activitatea salariată	activitatea individuală agricolă	activitatea individuală non-agricolă	proprietate	prestații sociale	alte surse		produse alimentare	băuturi alcoolice, tutun	îmbrăcăminte și încălțăminte	locuințe și comodități	dotarea locuinței	sănătate	transport	servicii de comunicații	agrement	învățământ	hotel, restaurant, cantină	alte bunuri și servicii
TOTAL 2008			1188,6	42,9	10,5	7,5	0,3	14,9	23,9	1227,5	40,2	1,9	12,7	16,3	4,8	5,6	4,9	4,9	2,1	0,4	2,3	3,9
TOTAL 2009			1166,1	45,3	8,9	6,5	0,2	17,5	21,7	1217,4	40,8	1,8	12,2	16,2	3,9	6,2	4,7	5,0	2,0	0,5	2,5	4,1
TOTAL 2010			1273,7	42,6	9,8	6,8	0,1	18,7	22,0	1371,7	40,8	1,8	10,8	17,8	3,9	6,4	4,9	4,6	1,7	1,3	2,2	3,8
TOTAL 2011			1444,7	44,7	10,0	6,8	0,4	18,1	20,1	1534,1	42,5	1,8	10,4	18,1	3,6	5,4	5,2	4,4	1,7	1,1	1,9	4,0
2012	**T1**	Ianuarie																				
		Februarie	1439,3	43,9	10,1	5,9	0,1	18,4	21,6	1510,8	43,7	1,6	10,9	18,3	3,0	6,2	3,8	4,5	1,1	1,1	2,1	3,7
		Martie																				
	T2	Aprilie																				
		Mai	1523,1	43,7	9,8	6,3	0,6	19,0	20,7	1582,6	43,7	1,6	11,2	18,5	3,3	4,8	4,5	4,5	1,4	0,9	1,8	3,8
		Iunie																				
	T3	Iulie																				
		August	1507,3	41,4	9,1	8,5	0,0	20,6	20,4	1675,3	42,0	1,7	10,3	19,0	4,1	6,5	4,3	4,3	1,9	1,0	1,3	3,6
		Septembrie																				
	T4	Octombrie																				
		Noiembrie	1572,5	41,7	9,3	8,0	0,1	18,8	22,1	1624,4	43,3	1,7	10,2	18,3	3,7	5,0	4,4	4,2	1,4	1,0	1,8	5,0
		Decembrie																				
TOTAL 2012			1508,8	42,7	9,6	7,2	0,2	19,2	21,2	1598,6	43,2	1,7	10,6	18,6	3,5	5,6	4,2	4,4	1,5	1,0	1,7	4,0
2013	**T1**	Ianuarie																				
		Februarie	1559,8	42,5	9,1	6,4	0,3	19,4	22,3	1656,1	43,4	1,7	9,6	18,3	3,2	6,7	4,6	4,5	1,3	0,8	1,8	4,1
		Martie																				

Indicatorii Sectorului Social			Remunerarea muncii								Protecția socială a populației													
			Câștigul salarial mediu lunar - Total			Indicele câștigului salarial nominal lunar (față de anul precedent), %			Indicele câștigului salarial real lunar (față de anul precedent), %	Numărul pensionarilor - Total (la sfârșitul anului) (mii pers.)	Pensionarii aflați în evidența organelor de asigurare socială (mii pers.)					Mărimea medie a pensiei lunare stabilite a pensionarilor aflați în evidența organelor de protecție socială a populației *(la sfârșitul anului)* MDL			Ritmuri de creștere a pensiei nominale, %	Ritmuri de schimbare a pensiei reale, %	Indemnizație unică		Indemnizație lunară pentru îngrijirea copilului	
			MDL	USD	EUR	MDL	USD	EUR			Total	pentru limită de vârstă	de invaliditate	în urma pierderii întreținătorului	pentru vechime în muncă	Total	pentru limita de vârstă	de invaliditate			la nașterea primului copil	la nașterea fiecărui următor copil	(persoane asigurate) în vârstă de până la 3 ani	(persoane neasigurate) în vârstă de până la 1,5 ani
TOTAL 2008			2529,7	243,4	165,4	122,5	143,0	133,0	108,7	639,4	621,4	455,2	131,3	26,3	8,6	646,4	666,3	563,3	370,6	117,9	104,6	1200,0	1500,0	322,6	150,0
TOTAL 2009			2747,6	247,2	177,0	108,6	101,5	107,0	108,6	643,4	624,5	457,9	133,3	24,9	8,5	775,5	800,8	669,3	434,2	120,0	120,0	1400,0	1700,0	478,9	150,0
TOTAL 2010			2972,2	240,4	181,2	108,2	97,3	102,4	100,7	646,7	627,2	460,5	134,3	23,7	8,6	810,9	836,6	691,8	443,7	104,6	97,4	1700,0	2000,0	675,3	250,0
TOTAL 2011			3193,9	272,1	195,5	111,6	113,2	107,9	103,7	658,4	638,3	473,1	135,8	20,6	8,8	874,1	900,6	717,7	461,4			2000,0	2300,0	768,6	300,0
2012	T1	Ianuarie	3139,0	265,8	206,1	110,7	114,5	118,6	103,5	638,6						874,1									
		Februarie	3166,0	266,5	201,9	109,8	111,0	114,8	103,4																
		Martie	3273,5	276,3	209,6	109,7	110,6	117,3	104,1																
	T2	Aprilie	3350,3	283,8	215,6	106,9	105,9	116,0	102,1	640,3						874,0									
		Mai	3489,8	294,2	229,1	108,5	106,1	118,8	104,2																
		Iunie	3913,5	323,8	258,4	110,0	105,5	121,0	106,1																
	T3	Iulie	3574,9	289,2	234,8	109,6	102,3	118,6	105,4	642,5						957,2									
		August	3503,6	280,4	226,4	110,4	100,5	116,3	105,7																
		Septembrie	3421,5	275,7	215,1	108,3	101,2	109,1	103,2																
	T4	Octombrie	3482,3	284,2	219,1	110,1	106,0	111,9	106,0	645,7						957,9									
		Noiembrie	3527,8	286,1	222,9	109,2	103,8	109,8	105,3																
		Decembrie	3888,8	318,9	243,1	104,9	101,4	102,0	100,8																
TOTAL 2012			3477,7			108,9			104,1	649,9						957,6				109,6					
2013	T1	Ianuarie	3413,5	281,3	212,0	108,7	105,8	102,9	104,0	649,9						957,6				109,6					
		Februarie	3380,1	279,5	208,8	106,8	104,9	103,4	102,4																
		Martie	3638,7	295,4	227,8	111,2	106,9	108,7	106,7																
	T2	Aprilie	3739,7			111,6			106,8	649,3						958,6									

Indicatorii Sectorului Social		Infracțiuni																													
		Infracțiuni înregistrate – total, (cauze)	Infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei (cauze)			Infrac-țiuni privind viața sexuală (cauze)		Infracțiuni contra patrimoniului (cauze)									Infracțiuni contra sănătății publice și convețuirii sociale (cauze)		Infracțiuni contra familiei și minorilor (cauze)		Infracțiuni economice (cauze)			Infracțiuni contra securității publice și a ordinii publice (cauze)		
			Total	Omor	Vătămare intenționată gravă	Total	Viol	Total	Furt	Tâlhărie	Jaf	Escrocherie	Pungășie	Șantaj	Total	Infracțiuni legate de droguri	Total	Trafic de copii	Total	Fabricarea banilor falși	Contrabandă	Total	Total	Huliganism
TOTAL 2008		24788	1680	233	385	474	306	12540	9642	175	986	870	135	64	2382	2126	242	50	3015	177	266	3015	943	772
TOTAL 2009		25655	1667	240	369	402	264	12222	9136	205	1003	1066	118	52	2065	1879	168	42	2452	292	251	2452	927	767
TOTAL 2010		33402	1892	265	416	557	368	18104	13646	185	1204	1841	395	64	1983	1794	204	23	1053	376	170	1053	1122	955
TOTAL 2011		35124	1799	216	360	461	291	19340	15060	152	1151	1574	554	44	1810	1658	597	24	1384	681	211	1384	1342	1152
2012	T1 Ianuarie	7791	362	49	67	141	82	3988	3012	49	297	354	102	7	468	386	192	6	464	296	46	464	315	263
	T1 Februarie																							
	T1 Martie																							
	T2 Aprilie	16852	762	96	145	287	179	8619	6587	81	587	757	205	24	893	760	409	10	888	569	89	888	691	585
	T2 Mai																							
	T2 Iunie																							
	T3 Iulie	26012	1222	151	228	448	273	13239	10128	127	872	1136	339	43	1336	1169	668	15	1416	933	127	1416	1054	888
	T3 August																							
	T3 Septembrie																							
	T4 Octombrie	36615	1755	223	325	617	360	18751	14294	167	1175	1651	540	64	1785	1575	953	20	1928	1156	163	1928	1514	1284
	T4 Noiembrie																							
	T4 Decembrie																							
TOTAL 2012		36615	1755	223	325	617	360	18751	14294	167	1175	1651	540	64	1785	1575	953	20	1928	1156	163	1928	1514	1284
2013	T1 Ianuarie	8250	326	55	66	154	91	4630	3535	47	267	424	182	17	308	274	317	7	224	84	30	224	383	341
	T1 Februarie																							
	T1 Martie																							

Redactor-şef CE: Iulita BÎRCĂ
Redactor: Lucia CUTASEVICI
Designer copertă: Virgiliu MOREI

Adresa redacției: Complexul Editorial, IEFS, MD-2064,
or. Chișinău, str. I. Creangă, 45, tel.: (+373-22) 50-11-30, fax: (+373-22) 74-37-94
web: www.iefs.md/complexul-editorial/; e-mail: bircaiulita@mail.ru

Bun de tipar: 12.07.2013. Tirajul 300 ex.
Coli de tipar 5,8. Coli editoriale 6,6. Com. 17.
Complexul-Editorial al IEFS, 2013